

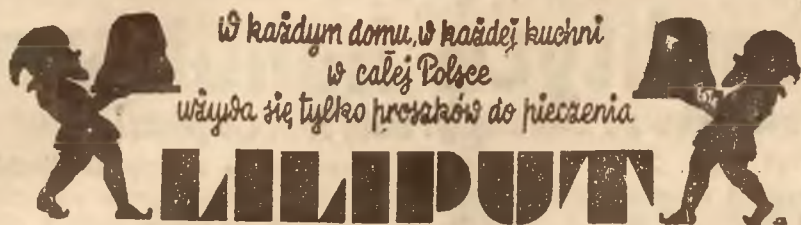
NOWY DZIENNIK

Adres dla przesyłek pocztowych: Kraków, Skrytka 500.
Redakcja i Administracja: ul. Orzeszkowej 7.
Telefon Redakcji 136-89, Administracji 102-79 (prenumerata),
206-70 (inseraty). Konto czekowe P.K.O. w Krakowie 400.630

20
LITRY

Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12-ej do 1-ej w południe.
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji.
Rękopisów redakcja nie zwraca. Za inseraty nie odpowiada.
Ceny ogłoszeń i prenumeraty uwidocznione na ostatniej stronie.

KRYSZTAŁY NAJTANIEJ J. GROSS Kraków RYNEK GŁ. 8 i 30

Uwaga: w związku z konkursem, który ma być ogłoszony wkrótce przez firmę Liliput, prosimy o zapamiętanie treści niniejszego ogłoszenia.

Frysztat w granicach Rzeczypospolitej Polskiej

Podniosła manifestacja podczas wkroczenia wojsk polskich do Frysztatu

Frysztat, 8. 10. PAT. Po Cieszynie, Trzyńcu i Jabłonkowie Frysztat doczekał się nareszcie swego wielkiego dnia. Oczekiwanie trwało długo, tym większa była radość, tym silniejsze wzruszenie na widok wkraczającego wojska polskiego. Miasto wspaniale przygotowało się na przyjęcie wybawców, ulice bogato udekorowano sztandarami polskimi. U wylotu ulicy, którą miały wkroczyć polskie oddziały zbrojne, stanęła brama triumfalna z napisem: „Z Wami złączeni na zawsze“. Wszystkie sklepy w mieście zamknięto. Cała ludność wyległa na ulice. Na ratuszu powiewają sztandary narodowe i emblematy Państwa Polskiego. Na ulicy, na której stoi willa nieugiętego szermierza o polskość Śląska zaolzańskiego, dotychczasowego posła do parlamentu praskiego, a od dziś pierwszego polskiego starosty frysztackiego dr. Leona Wolffa, widnieje świeżo umieszczona tabliczka z napisem: Ulica dr. Leona Wolffa.

Na rynku ustawiono trybunę, z której dowódca samodzielnej grupy operacyjnej „Śląsk“ gen. Bortnowski ma przyjąć defiladę. Dookoła trybun zebrały się w szpalerach gęste tłumy ludności, oddziały Sokołów i Sokolic, straży pożarnej, weteranów i górników w czarnych strojach z charakterystycznymi kitami u czapek, oraz grupa młodzieży, przybrana w historyczne mundury wojska polskiego z czasów powstania listopadowego. Barwną grupą odcinają się piękne stroje regionalne Śląska zaolzańskiego. Dzieci szkolne, ustawione w szpalerach, wzdłuż ulic, powiewają chorągiewkami o barwach narodowych. Każdy trzyma pę-

ne naręcze kwiatów.

Około godz. 10-tej we wszystkich kościołach zaczęto bić w dzwony, co było znakiem, że wojska polskie zbliżają się do miasta. Jako pierwsze o godzinie 10.10 ukazały się u wylotu ulicy pierwsze patrole: tankietki, oraz oddziały cyklistów, witane entuzjastycznymi okrzykami, obrzucane kwiatami. Wkrótce tankietki zmieniły się w ruchome kwietniki. Potężne okrzyki: „Niech żyje armia polska“ płynęły prawie bez przerwy. O godz. 10.32 przybył na rynek samochód, z którego wysiadł wojewoda śląski dr. Grażyński. Zgromadzeni zgotowali mu żywiołową owację. Następnie przyjechał delegat wojewody śląskiego przy samodzielnej grupie operacyjnej „Śląsk“ wicewojewoda Malhomme, nowomianowany starosta frysztański dr. Wolff, starosta cieżyński Plackowski, burmistrz Cieszyna Halfar, członkowie Komitetu Walki o Śląsk za Olzą z prezesem marszałkiem Sejmu śląskiego Grzesikiem, członkowie legionu zaolzańskiego itd. O godz. 10.55 powitany entuzjastycznymi okrzykami na cześć armii polskiej, przybył dowódca samodzielnej grupy operacyjnej „Śląsk“ gen. Bortnowski, którego w imieniu miasta serdecznie powitał urzędujący burmistrz Frysztatu p. Twardzik. Dwie małe dziewczynki w strojach ludowych i 2-ch chłopców w strojach górniczych wręczyło generałowi kwiaty. Wszystkie dzieci ge-

SZCZĘŚCIE I RADOŚĆ OSIĄGNIESZ
GDY SZCZĘŚLIWY LOS WYCIĄGNIESZ : z KOLEKTURY „KLASÓWKA“

4798	18211	53554	108709	119178	140777
11893	117346	115431	58422	40806	27245
5514	31791	108704	117344	129403	141320
159366	117339	58430	42222	31793	20379
11900	40814	108710	117349	129409	142478
142480	115437	117330	40803	30274	148078

KRAKÓW RYNEK GŁ. 5 RÓG SIENNEJ TEL 125-93

nerał serdecznie ucałował i zatrzymał je na trybunie w czasie odbierania defilady. Następnie gen. Bortnowski zwrócił się do zgromadzonych z przemówieniem, które zakończył okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzplitej, Pana Prezydenta R. P. i Naczelnego Wodza Marszałka Śmigłego-Rydza. Orkiestra odegrała hymn narodowy i „Pierwszą Brygadę“.

O godz. 11.25 wjechał na rynek konno prowadzący defiladę płk. Sadowski, który po złożeniu raportu gen. Bortnowskiemu, stanął obok trybuny. Wraz z gen. Bortnowskim odebrali defiladę wojewoda śląski dr. Grażyński, wojewoda Malhomme oraz starosta dr Wolf.

W defiladzie, która trwała przeszło 3 godziny, brały udział pułki piechoty, artylerii konnej i oddziały zmotoryzowane. Przemarsz piechoty, która szła mocnym krokiem defiladowym, głośno wybijając takt i dziarska postawa żołnierzy, wywarła na ludności niezapomniane wrażenie. Defilada już się skończyła, a zebrana ludność nie rozchodzi się do domów. Długo jeszcze ulice Frysztatu rozbrzmiewały gwarem rozradowanych mieszkańców, którzy po 20-tu latach niewoli i ucisku poczuli po raz pierwszy, iż są obywatelami wolnej Rzeczypospolitej.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział V.

Dnia 3/10 1938

Sygn. V. Pr. 139/38

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydz. V. na posiedzeniu niejawnym w dniu dzisiejszym po wysłuchaniu Prokuratora S. O. w Krakowie wydał następujące

postanowienie:

I. Zatwierdza się po myśli §§ 489, 493 austr. proc. karn. zarządzoną i wykonaną przez Starostwo Grodzkie w Krakowie dnia 28/9 1938 L. B. II. 2/b 316/38 konfiskatę czasopisma „Nowy Dziennik“ Nr. 266 z daty 28/9 1938 z powodu treści artykułu zamie-

szczonego na str. 4-tej p. t. „Napór germanizmu“ w ustępie od słów „za zdecydowanie pomyślną wiadomość“ do słów „pomagać germanizmowi“ albowiem treść tego ustępu zawiera znamiona występku z art. 170 K. K.

II. Zakazuje się dalszego rozszerzania skonfiskowanej treści powyższych artykułów, a zakaz ten ma być ogłoszony w przepisanej formie w najbliższym numerze czasopisma „Nowy Dziennik“ i w dzienniku urzędowym.

III. Cały nakład skonfiskowanego druku ma być zniszczony.

Na oryginalne właściwe podpisy. Za zgodność: sekretarz (podpis nieczytelny).

KAMIZELKI męskie wełniane
w 3-ech seriach . . 9.50, 13.90, 16.50
SULJUSZ NACHT, Kraków, Stradem 5

NA POSTERUNKU**NOWE ZADANIA**

(J. D.). KRAKÓW, 9 października.

Z przyłączeniem Śląska Zaolzańskiego do Polski gospodarstwo nasze zyskało miliardowe wartości. Rozszerzyła się baza naszego przemysłu ciężkiego, produkcyjnego oraz przemysłu przetwórczego, lekkiego. Począwszy od bogatych kopalń węgla, a skończywszy na doskonale rozwiniętym przemyśle konsumcyjnym i wysoko postawionym rolnictwie — nowy obszar jest pod każdym względem nabytkiem cennym dla naszego państwa. Wzbogacił się jednak nie tylko o obiektywne wartości gospodarcze, wyrażające się w hutach, kopalniach, fabrykach i warsztatach rolnych, ale także o wartości natury subiektywnej, wyrażające się w blisko ćwierćmilionowej ludności, posiadającej cechy tak, niestety, u nas rzadkie: zmysł ekonomiczny, sztukę gospodarzo umiejętnego dorabiania się i głęboko rozwiniętą cnotę oszczędnościową.

Polska polityka gospodarcza będzie odtąd musiała być szczególnie rozważna i ostrożna, zwłaszcza w odniesieniu do nowo odzyskanych ziem zaolzańskich. Prawdopodobnie po roku będą czynione tu i ówdzie sprawdziany naszej sprawności gospodarczej na nowych obszarach. Nie wątpliwy ani na chwilę, że sprawdzian ten wypadnie na naszą korzyść, chociaż największy nawet wróg Czechów nie może im odmówić umiejętności racjonalnego gospodarowania i mnożenia bogactwa społecznego. Będziemy mieli do czynienia z ludnością, przywykłą do względnego liberalizmu w stosunkach ekonomicznych, żyjącą w atmosferze wolności zarobkowania i umiejacą z tej wolności korzystać. Proces unifikacji ustawodawstwa gospodarczego, który wprowadził na nowe ziemie nasz, obowiązujący dotąd w całej Polsce system polityki gospodarczej, będzie dlatego może powolniejszym i wymagającym więcej wysiłków, aniżeli miałyby to miejsce w innych państwach.

Rząd nasz skorzystał już z ujemnych doświadczeń, poczynionych przez Rzeszę niemiecką przy obejmowaniu Austrii: Polska uznaje zasadę pierwszeństwa miejscowych ludzi przy obsadzaniu placówek gospodarczych w przeciwieństwie do systemu niemieckiego, usuwającego rdzennych Austriaków z posiadłości i stanowisk w gospodarstwie austriackim, na korzyść Niemców z Rzeszy. Wiemy, ile gorczy realizacja tego systemu wywołała u ludności austriackiej. Rząd polski swym rozumnym postanowieniem uchronił się od tego niebezpieczeństwa. Teraz wypadnie pilnie baczyć na to, aby i w innych dziedzinach życia gospodarczego zasada nieszkodzenia i niepogarszania dotychczasowego stanu rzeczy była uznawana za naczelną nie tylko w przemówieniach i odezwach, ale i w codziennych, praktycznych posunięciach. Gospodarka polska na Śląsku Zaolzańskim winna stanowić lekcję propagandową dla całej Europy, że kraj nasz potrafi na obszarach, niezniszczonych wojną, rozwinąć wszystkie istniejące siły twórcze i powiększyć bogactwa mieszkańców. Nasze resorty gospodarcze będą miały wdzięczne zadanie takiego ukształtowania polityki gospodarczej, aby entuzjazm ludności polskiej po drugiej stronie Olzy był nastrojem stałym i ciągle się potęgującym pod wpływem korzyści gospodarczych, wynikających z przynależności do polskiego organizmu gospodarczego, a także, aby Czesi i Niemcy nigdy nie żalowali historycznego dnia 2 października 1938.

Sądzimy, że droga, zmierzająca do urzeczywistnienia tego celu jest bardzo prosta i otwarta: wyłania się ona z jednej strony przez pilne badanie metod i środków polityki gospodarczej, które doprowadziły życie gospodarcze na Śląsku Zaolzańskim do obecnego poziomu, a z drugiej strony przez unikanie wszelkiego nowatorstwa i nie pewnych eksperymentów, które miałyby w sobie elementy zbyt wielkiego ryzyka popsucia tego, co zastaliśmy. Co więcej, umiejętnie, ostrożnie i mądre podejście do zagadnień Śląska Zaolzańskiego może rychło stworzyć szkołę nowej praktyki ekonomicznej dla całego kraju. Wtedy korzyść z powrotu starych ziem polskich za Olzę do Rzeczypospolitej byłaby podwójna: raz przez odzyskanie bogatego obszaru, a powtóre przez ewentualny zwrot, ja-

Odrobina szczęścia i los od KAFTALA to droga do fortuny!

Zamówienia na losy do I-ej klasy należy kierować do kolektury

W. KAFTAL
KATOWICE, UL. DYREKCYJNA 2Oddziały: Chorzów I, Wolności 26
Bielsko, Jagiellońska 1

Konto P. K. O. 304.061

KAFTAL to synonim szczęścia!**Poważne przesunięcia w polityce handlowej***w związku ze zmianą granic trzech państw*

Warszawa, 8. 10. PAT. 7 bm. odbyło się posiedzenie prezydium komitetu traktatowego Rady Handlu Zagranicznego przy współdziałaniu zaproszonych na to posiedzenie dyrektorów Izb przemysłowo-handlowych. Posiedzenie poświęcone było sprawom, związanym z powrotem do Polski Śląska zaolzańskiego, a w szczególności sytuacji, jaka w związku z tym wytworzyła się dla Polski w dziedzinie umów gospodarczych, zarówno z uwagi na objęcie wysoce uprzemysłowionego Zaolzia, jak też i na

przyłączenie do Rzeszy niemieckiej niemniej uprzemysłowionego kraju sudeckiego. Zmiany granic w tej części Europy środkowej ciągną za sobą daleko idące konsekwencje natury gospodarczej i przesunięcia w polityce handlowej.

Zebranie uchwalilo jednomyślnie oddać siły reprezentowanych instytucji do dyspozycji rządu w związku z pracami, jakie muszą być natychmiast podjęte przez sfery gospodarcze kraju.

Starosta frysztański dr Leon Wolf objął urządowanie

Frysztat, 8. 10. PAT. Wojewoda śląski dr Grażyński w obecności delegata województwa śląskiego przy samodzielnej grupie operacyjnej „Śląsk“, wicewojewody Halhomme i przedstawicieli władz cywilnych wprowadził dziś w południe w urządowanie nowomianowanego starostę frysztańskiego dr. Leona Wolfa.

* * *

Frysztat, 8. 10. PAT. Komisarycznym burmistrzem m. Frysztatu został mianowany p. Symbol.

Frysztat, 8. 10. PAT. Po skończeniu defilady nowomianowany starosta frysztański dr Wolf podejmował lampką wina wojewodę śląskiego dr Grażyńskiego, wicewojewodę Halhomme i członków Komitetu Walki o Śląsk za Olzą.

Rozdział resortów w rządzie słowackim

Praga, 8. 10. PAT. Wczoraj rano w nocy na Radzie Ministrów zostały rozdzielone resorty nowo mianowanych ministrów słowackich w następujący sposób: poseł Tiso — premier i minister spraw zagranicznych, b. minister Czernek — oświata, dr Durczański — sprawiedliwość, opieka społeczna i zdrowie, poseł Teplan — rolnictwo, roboty publiczne, handel, rzemiosło i skarb, poseł Lichner — poczta i komunikacja.

Dziś o godz. 12-ej rząd słowacki odjechał do

Bratysławy.

Praga, 8. 10. PAT. Dobrze poinformowane koła polityczne wskazują, że głównym zadaniem ministrów autonomicznego rządu słowackiego będzie przede wszystkim rozciągnięcie kompetencji ich resortów na Słowację oraz uzgodnienie z innymi ministrami przejściowych zarządzeń administracyjnych. Dalszym zadaniem będzie opracowanie norm rozdziału administracji przy uwzględnieniu zasady, że w sprawach słowackich decydować będą Słowacy.

Ponad połowę Czech właściwych objęli Niemcy -- z 725.000 Czechów.

Praga, 8. 10. PAT. Prasa czeska, omawiając w dalszym ciągu kwestię piątej strefy, przynosi dane cyfrowe co do ogólnej powierzchni i liczby ludności terytoriów, przechodzących pod władzę niemiecką. Według prowizorycznych obliczeń, cały ten obszar wynosić ma 28 291 km kw., czyli obejmuje terytorium większe od po-

ki ten historyczny moment sprowadziłby za sobą w dziedzinie polskiej polityki gospodarczej.

Armia polska spełniła swe zadanie znakomicie. Reszta należy już do czynników gospodarczych naszego państwa.

łowy obszaru Czech właściwych. Na terytorium tym zamieszkiwać ma 3.638 tysięcy mieszkańców, z czego 2.811.000 Niemców i 725.000 Czechów. Dzienniki zwracają przy tym uwagę, że jeśli z jednej strony, po ustaleniu piątej strefy, cały obszar, który zajęty będzie przez Rzeszę, przekroczy rozmiarami swymi terytorium, przewidziane w memorandum w Godesberg, o tyle z drugiej strony pokrywa się dokładnie z granicą, jaka swego czasu wymieniona była w żądaniach Henleina co do udzielenia Niemcom sudeckim autonomii terytorialnej w ramach republiki czechosłowackiej.

KRONIKA ŁÓDZKA**Przedwyborcze rozdźwięki**

Łódź, 8. 10. (G.) Już wymieniane są nazwiska kandydatów na posłów. M. in. w okręgu 15 rozegra się walka pomiędzy byłym posłem Minbergiem a byłym radnym drem Lewinem, synem rabina Lewina, który na podstawie 1.000 podpisów wprowadził 2 elektorów do kolegium wyborczego.

Utworzyły się komitety wyborcze organizacji politycznych dla spraw wyborów do samorządu, a to komitet P. P. S. i Stronnictwa Narodowego. Na czele komitetu Stronnictwa Narodowego stanął adwokat Kotowski, prezes delegatury Rady Adwokackiej w Łodzi.

W niedzielę odbędzie się posiedzenie rady wojewódzkiej Stronnictwa Narodowego, na które przybędzie z Warszawy adw. Kowalski. Na posiedzeniu tym będzie m. in. rozpatrywana sprawa fermentu na terenie Stronnictwa Narodowego w Łodzi, gdzie część członków wstępuje do „Falangi“. Adw. Kowalski nie będzie mógł kandydować do rady miejskiej w Łodzi, gdyż od 6 miesięcy mieszka w Warszawie.

Łódź, 8. 10. (G.) W niedzielę odbędzie się w Łodzi zjazd Hallerczyków, na który przybywa generał Haller. Ponadto odbędzie się cały szereg zebrań, zorganizowanych przez endeków, na których omawiana będzie sprawa udziału Żydów w wyborach samorządowych.

Tragiczny incydent podczas pogrzebu

Łódź, 8. 10. (G.) Wczoraj podczas pogrzebu czwartej ofiary katastrofy balkonowej, 37-letniej Gitli Holzman, doszło do tragicznego zajścia. W kondukcje żałobnym szła krewna Holzmannowej, Luba Grunbaum. W pewnym momencie zrobiła jej się słabo i któryś z uczestników pogrzebu spieszył jej z pomocą, dając jej do wchania amoniak. Grunbaum myśląc, że to jest lekarstwo, wypili amoniak i padła na ziemię w strasznych boleściach. W stanie ciężkim przewieziono ją do szpitala.

Kobiety między sobą

Łódź, 8. 10. (G.) 23-letnia Elza Strelchówna zabawiła się w towarzystwie 46-letniej Zofii Rybickiej i 20-letniej Heleny Włodarczykowej. W pewnym momencie Strelchówna strzeliła do Rybickiej raniąc ją ciężko. Jak się okazuje, Strelchówna była lesbijką i będąc zazdrosną o Rybicką, którą podejrzewała o „stosunek“ z Włodarczykową, zastrzeliła ją.

Burzliwe obrady kongresu panarabskiego

Kair, 8. 10. PAT. Kongres panarabski odbył dziś rano drugie posiedzenie. Delegaci kongresowi, podobnie jak wczoraj, ostro atakowali w swych przemówieniach W. Brytanię, jako mandatariusza Palestyny. Wobec gwałtowności niektórych wystąpień, przewodniczący delegacji Arał w palestyńskich zalecał mówcom większą powściągliwość, gdyż wystąpienia te mogłyby wytworzyć nowe trudności. Przewodniczący kongresu postanowił na razie przerwać dyskusję, a dokończenie przeniósł na teren komisji, które obradować będą przy drzwiach zamkniętych.

Demobilizacja lotników brytyjskich

Lonayn, 8. 10. PAT. Ministerstwo lotnictwa ogłasza, że powołany do szeregów w okresie kryzysu personel pomocniczy w lotnictwie zostaje zwolniony z szeregów dziś o północy.

Układ niemiecko-turecki

Ankara, 8. 10. PAT. Komunikat urzędowy powiadamia, że w następstwie rozmów między ministrami gospodarki Turcji i Rzeszy zawarty został układ, na podstawie którego Turcji otwarty zostaje kredyt w wysokości 150 milionów marek. Kredyt ten wykorzystany będzie dla przeprowadzenia szeregu robót publicznych oraz na pokrycie należności za dostawy dla przemysłu i wojska.

Przewidywany przebieg pogody w dniu 9 bm.: Pogoda zmienna z przelotnymi opadami, w górach śnieg. Chłodno, temperatura w ciągu dni do 15 st. Dość silne wiatry zachodnie.

Mój lekarz mi doradził,

że przyprawa „Karo-Franck“ jest zdrowa i rzeczywiście, nie tylko, że jest ona zdrowa, ale przy tym bardzo praktyczna. Kawa smakuje zawsze równie dobrze. Dlatego do każdej kawy, nawet do najlepszej, i szczególnie do najlepszej, należy

Karo-Franck
przyprawa w kostkach

Ilość wyborców do Sejmu i Senatu

Warszawa, 8. 10. PAT. Poniżej podajemy ilość wyborców do Sejmu, uprawnionych do głosowania — według poszczególnych województw: Warszawa 778.702 wyborców, województwo warszawskie 1.138.407, woj. łódzkie 1.149.326, kieleckie 1.495.370, lubelskie 1.271.872, białostockie 886.768, wileńskie 640.793, nowogródzkie 563.512, poleskie 564.272, wołyńskie 1.060.646, tarnopolskie 912.002, stanisławowskie 852.785, lwowskie 1.719.377, krakowskie 1.173.458, śląskie 832.156, poznańskie 1.233.370, pomorskie 1.129.958. Razem 17.413.274 wyborców.

Warszawa, 8. 10. PAT. Poniżej podajemy ilość wyborców do Senatu, uprawnionych do głosowania — według poszczególnych województw: Warszawa 24.814 wyborców, województwo warszawskie 20.809, łódzkie 18.158, kieleckie 25.734, lubelskie 21.413, białostockie 14.296, wileńskie 10.830, nowogródzkie 7.016, poleskie 6.907, wołyńskie 11.213, tarnopolskie 11.438, stanisławowskie 10.888, lwowskie 23.274, krakowskie 25.184, śląskie 16.715, poznańskie 25.621, pomorskie 25.336. Razem 304.646 wyborców.

**W KRAKOWIE
RYNEK GŁÓWNY 6**

Kup los jeszcze dzisiaj!

BRACIA SAFIER
Konto P. K. O. Nr. 414.400

**znajdziesz
dla Ciebie przeznaczony
szczęśliwy los
I-ej klasy**

Ciągnięcie już 19 bm.

MacDonald konferuje z MacMichaelem

Londyn, 8. 10. PAT. Minister kolonij Malcolm MacDonald odbył dziś dalszą konferencję z wysokim komisarzem Palestyny MacMichaelem. Rozmowy trwały przed i po południu. MacMichael prawdopodobnie powróci do Palestyny

w połowie przyszłego tygodnia.

Jednocześnie toczą się rozmowy pomiędzy dr Weizmannem a ministrem spraw zagranicznych Iraku.

Znowu straszliwa katastrofa w Łodzi

Dwaj lokatorzy giną wskutek zawalenia się strychu z rezerwuarem na wodę

Łódź, 8. 10. PAT. W dniu dzisiejszym w domu przy ul. Piłsudskiego 14 mieszczący się na strychu czwartego piętra wielki rezerwuár z wodą zawalił się, przebijając strop i wpadając do mieszkania krawca Rotblata na trzecim piętrze. Rezerwuár

jeszcze wydobył.

Poza tym ranny jest zięć Pantyla Leib Juna. Lokatorzy domu ze względu na zarysowanie się ścian zostali ewakuowani.

Na miejscu pracują trzy oddziały straży ogniowej, które przy pomocy dźwigów usiłują podważyć rezerwuár. Właściciel domu Kartowski i administrator Weiland zostali aresztowani z polecenia władz sądowno-śledczych.

zmiażdżył zupełnie właściciela mieszkania niejakiego Henocha Pantyla, którego zwłok nie zdołano dotychczas

I. SCHWARZBART

Czy powrót do mandatu? I do jakiego?

Spółeczeństwo żydowskie jest silnie zaniepokojone wiadomościami, które w ostatnich dniach nadeszły w sprawie rzekomych planów uregulowania politycznego status Palestyny. Nie można się dziwić temu zaniepokojeniu. Palestyna bowiem stała się z biegiem lat dla przytłaczającej większości narodu żydowskiego ośrodkiem społeczno gospodarczego odciążenia społeczeństwa żydowskiego, centrum emigracji młodzieży robotniczej i młodzieży akademickiej, wypieranej ze szkół akademickich, a ponadto wrosła Palestyna głęboko w świadomość społeczeństwa żydowskiego jako symbol jego dumy i samopoczucia narodowego, odródnienia i nadziei. Ostatnie właśnie wiadomości atakują tę nadzieję i stąd rodzi się zaniepokojenie. Jeśli ponadto zważymy, że wiadomości te nadchodzą w chwili, gdy nerwy społeczeństwa żydowskiego szarpane ciernistą walką naszą o prawa obywatelskie, o byt codzienny, o los młodzieży naszej, o godność i imię żydowskie — wystawione są na szczególnie ciężką próbę wytrzymałości, na próbę szczególnie ciężką, bo społeczeństwo żydowskie nie porzuca i nie porzuci słusznej walki o swoje prawa ludzkie i polityczne, to tym mniej można się dziwić, że wiadomości ostatnie wywołują silne wrażenie na skołataną walką społeczeństwo żydowskie.

Ale — musimy wszyscy nerwy te trzymać silnie w garści jako naród stary i zaprawiony do cierpień. To jest pierwszy postulat nieodzowny dla dalszej walki, która nas bezsprzecznie czeka.

Przypatrzmy się jednak nieco bliżej tym wiadomościom i starajmy się uchwycić obecne tendencje w sprawie Palestyny.

Egzekutywa Agencji Żydowskiej ogłosiła oficjalny komunikat, w którym wyraźnie stwierdza, że naród żydowski w żadnym razie nie zaakceptuje rozwiązania, które narzuci Żydom stan trwałej mniejszości w Palestynie. Z tego komunikatu wynika, że niebezpieczeństwo próby właśnie takiego rozwiązania w tej chwili zachodzi.

Dalsze wiadomości podają, że prezydent Agencji Żydowskiej, prof. Weizmann przyjęty został na dłuższej audiencji przez ministra kolonii Malkolma Mac Donalda i że następnie minister kolonii przyjął również ministra spraw zagranicznych Iraku. Jeśli uwzględnimy plan, przypisywany ministrowi spraw zagranicznych Iraku w sprawie Palestyny, podany onegdaj na łamach „Nowego Dziennika”, to nie trudno będzie ze splotu tych faktów wysnuć wnioski, że rząd brytyjski, po pewnym odprężeniu w ogólnie europejskiej sytuacji politycznej, wraca obecnie do rozwikłania sprawy palestyńskiej i że zamierzenia jego obracają się możliwie także wokół planu, przedstawionego przez ministra spraw zagranicznych Iraku.

Naprowadźmy jednak jeszcze dwie wiadomości:

Przed niespełną trzema tygodniami, bo 20 września br. oświadczył angielski podsekretarz stanu ministerstwa spraw zagranicznych, Butler imieniem rządu brytyjskiego w Komisji politycznej zgromadzenia Ligi Narodów, że rząd brytyjski trwa nadal przy planie podziału Palestyny. Plan podziału wraz z planem utworzenia Państwa żydowskiego w podzielonej Palestynie wyrósł z przesłanki niewykonalności mandatu. Nie kto inny, tylko właśnie rząd brytyjski bronił i to przeciw większości członków Komisji mandatowej i przeciw opinii organizacji syjonistycznej tej właśnie tezy, że mandat palestyński stał się niewykonalny. A tu nagle teraz czasopismo londyńskie „Great Britain and the East”, już po oświadczeniu podsekretarza stanu Butlera zamieściło artykuł w sprawie Palestyny i w artykule tym wysunęło hasło „back to some form of Mandate”, a z tym hasłem powrotu do wykonalności mandatu. Czasopismo to nie jest wprawdzie ani oficjalnym ani półoficjalnym organem ministerstwa kolonii, ale stoi ono bardzo blisko decydujących sfer ministerstwa kolonii i niechybnie z artykułu

tego przeziara inspiracja tych właśnie kół oficjalnych. Hasło „to some form” wskazuje jednak na to, że rozważany jest nie powrót do mandatu w obecnej jego formie ale w jakiejś innej formie, byleby tylko mandat był utrzymany. Otóż właśnie w tym niewinnym pozornie dodatku tkwi pomost, który może połączyć myśl podziału z myślą utrzymania mandatu. Zwracamy na to uwagę, bo zbyt często spotyka się zdanie, jakoby kontynuowanie mandatu nie dało się pogodzić z podziałem. Mamy zresztą już jeden niebezpieczny precedens w tej dziedzinie. Odłączono Transjordanie z terenu Żydowskiej siedziby narodowej a mimo to mandat nad całą Palestyną wraz z Transjordanie został utrzymany a nawet trwa po dzień dzisiejszy, jakkolwiek Transjordanie przybrała już formę państwa, z rządem własnym, emirem i nawet czymś na kształt parlamentu. Widać stąd, że utrzymanie mandatu jest może być uzgodnione formalnie nie tylko z podziałem ale i nawet z ustanowieniem pewnej suwerenności.

Otóż właśnie po tej samej linii zdaje się zmierzają nowa tendencja rządu brytyjskiego.

Trzeba jednak zdać sobie sprawę z tego, że taka ewentualność polegająca na związaniu podziału kraju bez utworzenia Państwa i z utrzymaniem mandatu brytyjskiego w zmienionym może brzmieniu wcale nie jest identyczną z projektem przypisywanym ministrowi spraw zagranicznych Iraku. Projekt ten domaga się bowiem utworzenia Państwa arabskiego w całej Palestynie z zagwarantowaniem ochrony mniejszości żydowskiej.

Już z tej analizy widać, że wiadomości są

MILION ZŁOTYCH

możesz wygrać mając szczęśliwy los z Kolektury

Zyd. Inwalidów Woj.

Kraków, Grodzka 59

Clągnięcie 10 km.

1/5 losu zł. 10

bardzo sprzeczne. Jest to powód wystarczający ażeby nie popadać w jakąś psychozę niepokoju. Bezsprzecznie sytuacja jest poważną, ale w ostatnim roku wielokrotnie pojawiały się już najrozmaitsze alarmujące wiadomości a następnie pograżały się one w nicieś tak szybko jak powstały. To też obecnie godzi się również zachować równowagę.

Egzekutywa Agencji Żydowskiej wytycza wszystkie wysiłki, jakie obiektywnie leżą w zakre-

U CHORYCH KOBIET szklanka naturalnej wody gorzkiej FRANCISZKA JÓZEFA powoduje niezawodne i lekkie wypróżnienie, przy czym najejdokrotnie wywiera cobyroczynny wpływ na schorzone organy. Zapyt. W. lek.

Z giełdy

KRAKOWSKA GIEŁDA ZBOŻOWA.

KRAKÓW, 8 października. Pszenica 80 proc. ziarn. szkl. 23—23.75, jednolita dworska czerwona 21.75—22, biała 21.75—22, zbierana targowa 21—21.25, żyto jednolite dworskie 16.15—16.40, zbierane targowe 15.15—15.40, jęczmień jednolity dworski 16.50—18, przemiatowy 15.25—15.50, pastewny 14.75—15, owies jednolity dworski 17.75—18, szleryany targowy 16.75—17.25, mąka paszenna gat. I 80 proc. 43.50—44.50, gat. I 50 proc. 39.50—40.50, gat. IA 65 proc. 35.50—36.50, razowa 95 proc. 29.50—30.50, gat. II 30—65 proc. 34.50—35.50, gat. IIA 50—65 proc. 30—30.50, gat. III 65—70 proc. 23—23.50, pastewna 12.75—13.25, mąka żytnia okręgu krakowskiego gat. 50 proc. 28.75—29.25, gat. I 65 proc. 27.25—27.75, razowa 95 proc. 113.50—24, gat. II 50—65 proc. 18—18.50, mąka żytnia okręgu poznańskiego gat. I. 50 proc. 29.25—29.75, gat. I 65 proc. 27.75—28.25, otręby pszenne standartowe miał. kie 9.25—9.50, średnie 8.75—9.25, żytnie standartowe 8.50—8.75, jęczmień. Obroty i tendencje: pszenica 75 spokojna, żyto 82 spokojna, jęczmień 102 spokojna, owies 64 spokojna. Ogólny obrót 828 ton, tendencja ogólna spokojna.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA.

POZNAŃ, 8 października. Otręby pszenne grube i średnie minus 25 gr, otręby żytnie minus 25 gr. reagenta ne-

REUMATYZM

ARTRETYZM I PODAGRA są plagą ludzkości. Tabletki Togonal stosowane w tych cierpieniach w dawkach po 2—3 tabletek 3 razy dziennie uśmierzają ból i przynoszą ulgę. Do nabycia w aptekach.

się jej możliwości. Kongres XX. stanął w pierwszym rzędzie, i to jedynym na stanowisku wykonalności i wykonania mandatu. Tak się dziwnie składa, że właśnie ten postulat zwraca się obecnie przeciwko nam. Co innego bowiem wkłada w mandat interpretacja organizacji syjonistycznej a co innego pragnie włożyć w mandat rząd brytyjski. Domagaliśmy się wykonania mandatu w duchu tej interpretacji, jaką podała Komisja Królewska, a zatem instancja angielska. Ta interpretacja zawierała w sobie wielką imigrację, swobodę zakupywania ziemi z ostatecznym celem utworzenia Państwa żydowskiego w całej Palestynie.

Trudno nam, nawet po ostatnich doświadczeniach poczynionych z polityką obecnego rządu angielskiego w innej dziedzinie przypuszczać, że rząd brytyjski zechce utrzymać mandat ale równocześnie ogłosić go z wszelkiej treści korzystnej dla Żydów tzn. zamknąć imigrację albo zredukować ją do minimum, zakazać nabywania ziemi, podzielić kraj, a Arabom dać perspektywę utworzenia Państwa arabskiego, odbierając tą nadzieję równocześnie Żydom.

Fakt iż rząd mandatowy opiera się obecnie coraz silniej na elemencie żydowskim w Palestynie jest realnym wskaźnikiem, który wniósł silnie skorygować nasz niepokój.

Nie pozostaje nam nic innego, jak spełnić swój obowiązek:

Egzekutywa naczelna — swój, a my na wielkiej peryferii ruchu syjonistycznego — swój wobec walczącego jiszuwu i wobec Egzekutywy

Linie tej walki Egzekutywa nakreśliła w swoim komunikacie. Egzekutywa dźwiga rzeczywistość na swoich barkach ciężar historycznej odpowiedzialności. My, peryferia i jiszuw żydowski w Palestynie — też.

Stąd wynikają pewne realne wskazania.

Mydło „ORZEL” najlepsze surowe, zasłana, Mydło „ORZEL” pochwały na wystawach zbiera.

towań bez zmiany. Tendencja i obroty: pszenica 383 spokojna, żyto 3,167 spokojna, jęczmień 300 spokojna, owies 296 spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA.

WARSZAWA, 8 października. Kursy zamknięcia. Akcje: Bank Polski 127, Zyrardów 61, Modrzejów 21, Cukier 38.50, Lilpop 90.50, Starachowice 44.75, Węgiel 36.50. Tendencja: utrzymać.

Papiery procentowe: 8 proc. premiowa poś. Inwestycyjn. na I em. 53.75, II em. 54.50, 4 proc. pożyczka konsolidacyjna 66.50—67, 4 proc. poś. dolarowa (dolarówka) 43.50 5/8 proc. poś. wewnętrzna 66. Tendencja utrzymać.

PRZYJACIEL, KTÓRY NIGDY NIE ZAWODZI

W ciągu ubiegłego miesiąca każdy posiadacz książeczki oszczędnościowej PKO mógł się, jak zawsze, dobitnie przekonać o całkowitej pewności i bezpieczeństwie pieniędzy złożonych w PKO.

PEWNOŚĆ — ZAUFANIE PKO

Ruch przedwyborczy

B. poseł Ciołkosz prostuje

Od b. posła Ciołkosza z P. P. S. otrzymaliśmy list, w którym prostuje wiadomość, jakoby delegaci P. P. S. w kolegium wyborczym w Tarnowie mieli wystawić jego kandydaturę na posła. B. pos. Ciołkosz stwierdza, że wiadomość ta jest nieprawdziwa.

Gorączka przedwyborcza

Zainteresowanie zbliżającymi się wyborami wzrasta coraz bardziej. Wśród wielu wersyj lansowanych w kołach politycznych, zasługuje na uwagę opinia, że w łonie obozu rządowego ściera się obecnie dwa poglądy na wybory, jeden reprezentowany przez OZN., a drugi wyznawany przez wicepremiera Kwiatkowskiego.

Wicepremier Kwiatkowski stał od początku na stanowisku porozumienia z opozycją i wciągnięcia jej do wyborów parlamentarnych. Koncepcja ta napotkała na opór ze strony ugrupowań opozycyjnych, które domagały się, by działalność nowego parlamentu ograniczono wyłącznie do załatwienia budżetu i zmiany ordynacji wyborczej. Wicepremier Kwiatkowski nie mógł dać takiej gwarancji. Obecnie utworzył on coś w rodzaju własnego biura wyborczego, które ułożyło już rzekomo listę kandydatów na posłów i senatorów.

Lista wiceprem. Kwiatkowskiego zawiera podobno 90 nazwisk z pośród Zarzewia, części Narprawy oraz Związku Obrony Narodowej.

Kandydaci Ozonu w Małopolsce

„Dziennik Ludowy” donosi:

W okręgu jasielsko-dębicko-gorlickim wysuwa Ozon kandydaturę p. Kwaskowskiego, który przed pięciu laty został sprowadzony aż z Łunińca na stanowisko burmistrza Gorlic.

W okręgu wadowicko-żywiecko-myślenickim kandydować będzie dr. Józef Putek, wykluczony na kongresie krakowskim ze Stronnictwa Ludowego. Dr. Putek odmówił stanowczo współdziałania z „Ozonem”; kandydaturę jego wysuwa nowo utworzona organizacja pod nazwą „Związek Ludowców”.

W okręgu bocheńsko-limanowsko-brzeskim jest już aż za wielu kandydatów. Z Bochni ubiegają się o mandat poselski pp.: Jaworski Florian, dalej Kumiński, właściciel drogerii, Urbański, dyrektor Kasy Stefczyka, oraz Klimek Piotr, generalny mówca na wszystkich imprezach Chrześcijańskiego Frontu Gospodarczego i znany wędrowiec polityczny.

Z Brzeska kandydują dr. Marian Winsch, lekarz, oraz baron Adam Götz-Okocimski, właściciel browaru, dotychczasowy poseł.

Poza tym ubiegają się o postawienie swych kandydatów bodaj że wszyscy dotychczasowi posłowie. Wyjątkiem jest ks. Sapieha z pod Przemyśla, którego rozwiązanie Sejmowi zastało na polowaniu... w Trypolisie, w Afryce. Książę Sapieha zdążył już ogłosić, że o ponowny wybór nie będzie się ubiegał. Natomiast jego sąsiad i kolega, hrabia Tarnowski, staje ponownie do wyborów.

Czy płk. Sławek będzie kandydować?

Mimo pogłosek, jakie pojawiły się już w prasie jakoby płk. Sławek nie zamierzał kandydować, poważne koła polityczne stolicy stwierdzają, że ostatecznej decyzji płk. Sławek nie powziął. Raczej wydaje się prawdopodobne, że płk. Sławek swoją kandydaturę wysunie i to nawet w Warszawie, mimo otrzymania szeregu propozycji postawienia kandydatury w innych okręgach.

Płk. Koc zostanie mianowany senatorem

Jak się dowiaduje Narodowa Agencja Informacyjna, pierwszy szef O. Z. N. płk. Adam Koc ma zostać mianowany przez Pana Prezydenta R. P. — senatorem.

Stronnictwo Narodowe „pocichu” kandyduje...

Z Łucka donosi agencja Kabel, iż w okresie przedwyborczym bardzo żywą działalność wykazują wołyńscy działacze Stronnictwa Narodowego. Jeden z nich, niejaki p. Bolesław Podhorski, osadnik krechowiecki stara się nawet na własną rękę o mandat poselski. W tamtejszych kołach politycznych twierdzą, iż akcja ta ma na celu — mimo ogólnej zasady bojkotu — wprowadzenie przez Stronnictwo Narodowe do przyszłego Sejmu swego „konja trojańskiego”.

Kandydatury

Jak donosi agencja Kabel, z kandydatów OZN., którzy ubiegają się o mandaty poselskie, jako najbardziej ruchliwych w terenie należy wymienić: w lubelskim b. posła Lechnickiego, w krakowskim b. posła Hylę i inż. Rączkowskiego, w warszawskim b. posła Langerę i red. Zachemskiego.

P. Miedziński w Senacie

Do Sejmu mają kandydować wszyscy liderzy „Ozonu” z gen. Skwarczyńskim, płk. Wendą i dr. Browińskim na czele. Z dziennikarzy „ozonowych” mają ubiegać się o mandaty poselskie przedstawiciele t.zw. ruchu narodowo-państwowego, pp. dr. Z. Stahl i R. Piestrzyński.

Sensacją polityczną jest wiadomość, że dotychczasowy wicemarszałek Sejmu, płk. Miedziński, ma tym razem kandydować do Senatu.

Ministrowie kandydują

O mandaty poselskie, bądź senatorskie mają się ubiegać także członkowie obecnego rządu. P. premier Składkowski będzie kandydował ze swego okręgu kalisko-tureckiego; p. wicepremier Kwiatkowski ma podobno kandydować z okręgu katowickiego na Śląsku, min. Grabowski z Warszawy, min. Poniatowski na Wołyniu. Mówi się także o kandydaturze komendanta Związku Legionistów min. Ulrycha. Min. Beck, który dotychczas był senatorem, ma pozostać nadal w Senacie. Inne kandydatury rządowe są dopiero omawiane.

Gen. Żeligowski kandyduje

Największe napięcie wyborcze panuje obecnie na Wileńszczyźnie. Donoszą, że „Ozon” zgromadził tam już 39 t.zw. „pięćsetek”, czyli pomnożył tamtejsze zgromadzenie okręgowe o 39-ciu bezpośrednich delegatów wyborców, co utrwala pozycję kandydatów „ozonowych”.

Mimo to, jak słychać, gen. Żeligowski, uproszony przez swoich licznych zwolenników, będzie kandydował i podobno nie będzie zwalczany przez „Ozon”. Idzie więc tylko o drugi mandat, mianowany w poprzednim Sejmie przez p. Prystorową.

Jak wiadomo, p. Prystorowa nie kandyduje obecnie.

Przyszli marszałkowie

Plotka polityczna interesuje się już osobami następców pp. Sławka i Prystora. Na stanowisko marszałka Senatu wymienia się obecnego prezesa Najwyższego Trybunału Administracyjnego, dra Hełczyńskiego. Wobec zamierzonego przejścia płk. Miedzińskiego do Senatu i prawdopodobnego nie wejścia do Sejmu wielu z poprzednich posłów, posiadających wyrobienie techniczno-parlamentarne, zamierzone jest podobno przesunięcie niektórych wybitnych parlamentarzystów z Senatu do Sejmu i powierzenie jednemu z nich łaski marszałkowskiej.

Podobno na stanowisko marszałka Sejmu ma być wysunięta kandydatura min. Kościakowskiego.

Stanowisko Ukraińców

„Robotnik” pisze:

„Gazeta Polska” — informując społeczeństwo polskie o sytuacji wyborczej wśród Ukraińców, dała odnośnej notatce informacyjnej tytuł następujący: „Ukraińcy wezmą masowy udział w wyborach”.

UNDO wprawdzie bierze udział w wyborach do Sejmu i do Senatu. Ale UNDO nie jest wcale partią masową... Wpływy UNDA w społeczeństwie ukraińskim są dziś już nie wielkie... — Poza tym — w samym UNDA nie ma zgody co do udziału w wyborach. Redaktor „Dziła” Kedrin i jego przyjaciele polityczni nie biorą udziału w wyborach...

Rada Główna „Drużyny księżnej Olgi” — będąca jakby kobiecym wydziałem UPNDa powzięła rezolucję następującą: „ze względu na obowiązującą ordynację wyborczą — kobiety ukraińskie nie mają możliwości brania udziału w wyborach do Sejmu i Senatu” („Dziło” 2 października).

Ugrupowania nacjonalistyczne, skupiające się przy piśmie „Ukraińskie Wisty” i redaktorze tego pisma Dymitrze Paliwie udziału w wyborach nie wezmą.

Ukraińska Partia społecznych radykałów w wyborach do Sejmu i Senatu udziału nie weźmie. Powód: — obowiązująca ordynacja wyborcza.

Analogiczne uchwały powzięła ukraińska Socjalno-Demokratyczna Partia („Gromadskij Hołos” z dnia 1-go b. m.)

Dr EZRIEL CARLEBACH

LIST DO PRZYJACIELA W ANGLII

Drogi przyjacielu!

Oczywiście że rozumiem. Wszystko jest przecież takie jasne:

Aż do wczoraj wiedziałeś dokładnie, co czynić. Władze wszystko zarządziły. Wyznaczyły Cię nawet, choć jesteś Żydem, na komisarza obwodowego obrony lotniczej całej twojej ulicy. (Prawdę mówiąc, zazdroszczę Ci z tego powodu, bo znaczy to, że stałeś się prawdziwym panem na tym pięknym kawałku londyńskiej ulicy. Jak czujesz się w tej roli? Czy w zakresie Twego działania wchodzi również cały park z mocno zaniedbanymi łąkami, gdzie przed latami wygrzewają się na słońcu? Ach, jak to wszystko wryło się w moją pamięć: te spokojne, szlachetne prawdziwie angielskie owieczki, przychodzące na wzgórze, te angielskie ladies o twarzy guwernantek, leżące na trawie, które ledwo nie gubią się w dalekim hałasie City, w tym męczącym szumie i rozgardiaszu wielomilionowego miasta...) Rozumiem oczywiście, że mimo to, jako komendant, dałeś sobie z tym wszystkim radę. Zapewne otrzymałeś wystarczające instrukcje (wyobrażam sobie, że otrzymałeś specjalną książeczkę z ministerstwa lotnictwa), w jaki sposób, natychmiast opróżnić park, po usłyszeniu pewnych sygnałów. Udzielono ci wskazówek, dla kogo dane piwnice są przeznaczone, jak długo należy przeczekać w schronach, jak obchodzić się z kobietami i dziećmi. I w ogóle wiedziałeś, co należy zrobić: kupiłeś zapewne maskę gazową dla siebie, dla żony i dzieci. (A propos: co potrabiają dzieci? Są już zdrowe?) zaopatrzyłeś się w zapasy żywności...

Bo sprawa, ogólnie biorąc, tak się przedstawia: na wypadek wojny wydają wszystkie państwa (a zwłaszcza państwo, w którym Ty żyjesz, Anglia) odpowiednio wskazówki... Przeciwi żołnierzom obcym przygotowują własną armię, przeciw torpedom — pancerniki, przeciw armatom, — artylerię obronną, przeciw samolotom — system zaciemniania miast, przeciw bombom — schrony. Przecież wojna jest rzeczą realną, dlatego też istnieje przeciwko niej obrona. Słyszałem, że na wypadek gdyby wróg miał zburzyć Whitehall i Downing Street z parlamentem, przygotowano już bezpieczniejsze miejsce dla wszystkich centralnych instytucji państwowych. A gdyby przeciwnik odciął Anglię od kontynentu, wprowadzając blokadę i gdyby w tym wypadku zabrakło żywności — wypracowano już plan ewentualnego połączenia Anglii choćby z Kanadą. Jest rzeczą jasną, że wszystkie wspomniane środki zapobiegawcze dają człowiekowi poczucie tego, że przeciwstawia się czynnie niebezpieczeństwu wojny. Tym bardziej, że gotowy jest w każdej chwili stawić czoła niebezpieczeństwu i ofiarować swoje życie. W tym wypadku współdziała przy sforsowaniu i zniweczeniu planów nieprzyjacielskich i jako jednostka ma swoje wyznaczone miejsce, posiadając dostateczne wskazówki, gdzie i w jaki sposób przeciwstawić się niebezpieczeństwu.

Teraz jednak stało się zupełnie coś innego. Ślepych i chorych, których w ubiegłym tygodniu ewakuowano, sprowadzono obecnie z powrotem do miasta. Wybuchł... pokój.

Wróg nie zdobył Whitehall, za który gotowy byłby złożyć w ofierze swoją krew, lecz zdobył to, co Whitehall oznacza: angielską sprawiedliwość. Nieprzyjaciel nie zbombardował budynków parlamentu, lecz — parlamentaryzm, nie zmógł twojego premiera, nie zmusił go do kapitulacji na polu boju, lecz — przy zielonym stole. Nie zatopił wspaniałej floty angielskiej, będącej przedmiotem dumy wszystkich obywateli, lecz zniweczył dumę każdego Anglika z osobną pewnością i świadomością siebie, prestiż. Nie zdobył ulic Londynu, lecz wtargnął do serc ludzkich na ulicach Londynu; nie rozstrzelał angielskich sędziów, lecz zdruzgotał angielską sprawiedliwość; ani jednej chorągwi angielskiej nie przedziurawił kulami, lecz przetrzelił sztandar Imperium brytyjskiego.

A teraz ty samotny, bezsilny człowieku, zgubiona, najwłaściwie, stoisz wobec tego rodzaju

ju napaści i ataku. Gdy lotnicy spowiją Londyn mgłą gazową, możesz wyciągnąć maskę, bronić się i utrzymać przy życiu. Lecz przeciwko temu jadowi, który codziennie wsącza ci w krew twoje gazety, nie ma środka zaradczego. Na nic się nie zdadzą maski. Na dyktatora, który wkrocza na czele swojej armii w twoje państwo, możesz iść z karabinem. Lecz nie ma takiej broni, którą mógłbyś go wypędzić, gdy z daleka wydaje rozkazy, dotyczące twojej osoby. Twoje państwo zabezpieczyło Cię przed atakami bomb, budując schrony. Lecz gdzie schronisz się przed tym, co podrywa ogólne zaufanie, co niweczy wiarę w słowo i w człowieka?

Oczywista, że w tym wszystkim widzisz proces borykania się sił dobrych i złych na świecie, a przy tym widzisz, że zło zwycięża. Zauważasz, jak to zło, jako potężna światowa siła, ogarnęło wielką, jakkolwiek nie największą, część Anglii; widzisz, jak to twoi ministrowie są już, w moralnym tego słowa znaczeniu, zwy ciężeni; jak to owe siły, przeniknięte obłudą i odarte z czci, zwyciężyły. Bo przecież pozbawiony jest znaczenia fakt, gdzie znajdują się granice złego, gdzie stoi straż w mundurach. Przecież nie chodzi w końcu o samo terytorium, które zostało odstąpione lub nie. Ważnym dla losów świata jest fakt, jak daleko sięga panowanie przemocy jako siły o znaczeniu *s w i a t o w y m*. Ważne jest, że siła ta sięgnęła wrozonego uczucia sprawiedliwości, które zakorzenione było w najlepszych sercach Francji i Anglii, i że siła ta zdziałała, iż odprawiono sąd bez oskarżonego. Ważnym jest fakt, że siła ta zwyciężyła resztki oporu siły dobrej, która przeciwstawiała się dotąd kłamliwej argumentacji, — ważnym wreszcie jest fakt, że dzięki tej złej sile z tym samym właściwym jej „patosem“ można było to wielkie kłamstwo wypowiedzieć nawet tam, gdzie aż do niedawna choć trochę wzbudzało wstyd.

Widzisz więc, że kłamstwo to zalewa wszystko dokoła. Nie ma już żadnej różnicy między odsetkiem prawdy, zawartej w przemówieniach twoich ministrów i w przemówieniach — innych. Słowo nie jest więcej słowem, podpis nie ma znaczenia, przysięga — bluźnierstwem bożym. Wczoraj jeszcze szczerzy przyjaciel, dzisiaj — zdrajca, wczoraj jeszcze zobowiązany sojusznik, dzisiaj — zaprzedał już swą duszę. Nikt więcej się nie wstydi — tego, co jeszcze przed pół godziną uroczyście wypowiedział, — zdemaskować teraz otwarcie jako kłamstwo. Szafowanie czyjąś własnością i darowanie jej uchodzi za moralną zasadę, — jest proklamowane, z radością ogłaszane i witane w twoim państwie, na twoich ulicach.

Dostrzegasz polityczne perspektywy takiego stanu rzeczy: Francja zdradziła, Rosja zdradziła, Bałkan zdradził, — wszystkie drogi na Wschód i na Zachód stoją otworem dla tej siły, której szacunek dla człowieka my znamy najlepiej. Widzisz, że w ciągu jednego tygodnia Anglia więcej przegrała, niż byłaby w stanie przegrać po największej klęsce w ewentualnej wojnie.

I pytasz się: Co będzie dalej? — Co uczynić mam z moją pracą, moim trudem, gdy zmuszony jestem wszystkie siły oddać Molochowi? — Co uczynić mam ze swoim chlebem, który do połowy już zaprzędany jest niewolniczej służbie, nakazanej przez dyktaturę Faraona? — Co uczynić mam z moimi dziećmi, które wra-

stają w atmosferze, przepełnionej złem, w atmosferze ucisku i fałszu? Gdzie podziąć mam wszystkie dobre, prawdziwie ludzkie popędy, jasną świadomość tego, co jest szalbierstwem, a co nie, — na świecie, opanowanym przez zdradzone pojęcia moralne? I czy już faktycznie nadszedł kres? Czy rzeczywiście tak już pozostanie? Czy istotnie cały świat europejski, poczucie sprawiedliwości, przyzwoitości, stosunki między ludźmi tak nisko upadły? Czy naprawdę zwycięża zło?

Bardzo trudno jednak, kochany przyjacielu, dać ci odpowiedź na to pytanie. A mimo to wierzymy, że nie ma powodu popadać w zwątpienie.

Mówię tak nie dlatego, by cię ot po prostu zbyć pustymi słowami i pocieszyć. Mówię tak dlatego, ponieważ to moje najgłębsze przekonanie, że zło nie — po tysiąc razy nie — nie zwycięży!

Zło tylko się boryka. Przeznaczone jest, aby podobnie jak w życiu jednostki, tak i w życiu narodu odbywała się ciągła, wielka walka. Przeznaczone jest, aby życie dlatego było tak słodkie i pełne goryczy zarazem, dlatego, że składa się z zygzaków, że ciągle na nowo rozpoczyna się i kończy, a tylko śmierć jest stała i niewzruszona: pozbawiona radości i cierpienia. Dlatego też żadna rzecz w życiu nigdy nie zostanie definitywnie rozstrzygnięta. Dobro nigdy nie zwycięży raz na zawsze. Nigdy nie ma ostatecznej wojny, będącej zakończeniem wszystkich wojen. Nie ma uniwersalnego rozwiązania wszystkich problemów po wsze czasy; nie ma systemu rządzenia, za pomocą którego można by usunąć wszystkie trudności raz na zawsze. I dlatego też życie oznacza, że każde pokolenie, każdy naród ciągle od nowa stawać musi oko w oko z problemami światowymi i musi je ciągle rozwiązywać. Walka między dobrem a złem musi ciągle, w każdym pokoleniu rozgrywać się na nowo.

I za każdym razem walka ta wywoływana jest wskutek tego, że zło nie może nigdy stanowić podstawy do współżycia. Tyrania, ucisk, zniweczenie elementarnych praw do życia, brak poszanowania dla bliźniego, napad na drugiego, usprawiedliwiony byle wymówką — wszystkie te momenty wytrącają życie jednostek i narodów z równowagi... Moralność mimo to nie jest jakimś nabożnym przykazaniem, jest raczej radą, wskazówką, jak współżyć z bliźnimi bez tarć. A to, co niemoralne, może istotnie przez pewien czas panować, lecz właśnie w samym panowaniu leży już zarodek upadku. Bo nacisk, wywierany przez siły niemoralne, wywołuje reakcję: pokrzywdzony ciągle przemysłliwa nad tym, jak odzyskać z powrotem to, co mu odebrano.

A jeżeli zło panuje i jeżeli nie tylko w pewnym kraju, lecz dzisiaj i w twoim państwie podważone zostały podstawy ludzkiego współżycia, ludzkich słów i obietnic, podstawy prawdy i sprawiedliwości, — nie troszcz się i nie sądź, że zawsze tak będzie. Oni wiedzą, że człowiek mimo to powstanie... Z powrotem odzyska to, co utracił. Zbuntuje się przeciwko panowaniu wiarołomności, przeciw gwałceniu sprawiedliwości. Powstanie i wywalczy dla siebie możliwości życiowe; a od kogo je wywalczy, to obojętne: czy od „własnych“, czy od obcych przedstawicieli ucisku.

I nie wierz także, że to długo jeszcze potrwa.

Radość i szczęście

WNOSZĄ DO DOMU WASZEGO
WINA PALESTYŃSKIE

„KARMEL“

z winnic Barona Roitszyld.

Uważać na znaki ochronne!

Widzisz przecież, jak szybko wszystko idzie ku złemu. Zrozum więc, że szybki rozwój wypadków wywołuje szybką reakcję. Wczoraj zdradziła Francja — dzisiaj już sama została opuszczona. Wczoraj mogła jeszcze udzielić pomocy, — dzisiaj sama potrzebuje pomocy. A jutro będzie prosiła ciebie, którego wczoraj zaprzedała, jutro będzie prosiła o pomoc u tych, o których jeszcze wczoraj w tak „elegancki sposób” zapomniiała. Lecz nadaremno, nadaremno wyciąć będzie twojej pomocy. A ten motłoch, który jeszcze dzisiaj witał w ulicach Paryża i Londynu, już jutro rozglądnie się dookoła i przyjdzie do przekonania, że wcale nie opłacało mu się radować z powodu proklamowania bezwartościowości paktów przyjaźni...

Bardzo szybko przyjdą do tego przekonania. Zdrada w polityce mści się w straszliwy sposób. I znowu po pewnym czasie powstaną narody i dla oczyszczenia atmosfery bić się będą w piersi: mówiąc: przegraliśmy za wiele, burząc ważność wszystkich zobowiązań i przysiąg. Stwórzmy więc nowy porządek rzeczy tak, aby słowo na przyszłość było słowem.

I za każdym razem, gdy człowiek w ten sposób się buntuje, a narody żałują swoich kroków w ciągu długiej walki — świat nieco postępuje naprzód. O parę tylko kroków, lecz mimo to — naprzód. Po każdej wojnie ulegają rozszerzeniu ludzkie prawa, po każdej wojnie, skierowanej przeciwko uciskowi, pozycja jednostki na ziemi ulega wzmocnieniu. Przecież powiedziałem Ci: nie na zawsze i nie po wsze czasy. Lecz dla tej generacji, która walczy, sytuacja się polepsza.

Pociesz się więc, drogi przyjacielu, przeżyj ten czas, który nazywany „pokojem”. Pogódź się z tą decyzją, że złemu chwilowo nie należy się przeciwstawiać...

Oczywiście, że i ty znajdziesz się między pierwszymi ofiarami. Nastroje antysemityczne w Anglii już się zaznaczyły. A Twoje dzieci będą nieestetycznie cierpieły niż ich koledzy w katolickiej szkole. Naucz je, aby były z tego powodu dumne, daj im to do zrozumienia, że w dalszych czasach bardziej zaszczytnym być Żydem aniżeli Anglikiem.

Powtarzaj im te nauki każdego dnia. I sam zapamiętaj je dobrze. Bo to jest jedyna możliwość, którą posiadamy, aby obronić się przed gazami trującymi. Tak długo, dopóki sami jesteśmy świadomymi siebie, tak długo, dopóki my sami nie ulegamy złej sile, tak długo, dopóki potrafimy rozróżnić między prawem a bezprawiem, tak długo dopóki nazizm, jako zła siła, nie zapanował jeszcze nad nami, — tak długo

Zagadnienie uchodźców w nowej sytuacji politycznej

Nowy Jork, 8. 10. ŻAT. „Council for Foreign Relations” wydał w Nowym Jorku przyjęcie na cześć delegata Roosevelta na konferencję w Evian-les-Bains, Myrona C. Taylora, który dał wyraz nadziei, że w zmienionej sytuacji politycznej kanclerz Hitler zamiecha kursu gwałtownych przesładowań.

Taylor sądzi, że uda się znaleźć wyjście, które będzie do przyjęcia zarówno dla rządu niemieckiego, jak i dla rządów krajów imigracyjnych, tak aby uchodźcy mogli zabrać ze sobą pewne środki celem urządzenia się w swych nowych siedzibach. Żadnych widoków na masową imigrację jednak nie ma. W przyjęciu na cześć Taylora wzięły udział liczne osobistości amerykańskie. Na przyjęciu przewodniczył b. ambasador amerykański Norman Davis.

Londyn, 8. 10. ŻAT. W kołach londyńskiego biura dla spraw uchodźców (Komitet Ewiański) utrzymują, że zmieniona sytuacja polityczna tworzy pomyślną atmosferę dla rokowań z rządem niemieckim w sprawie uchodźców. Biuro dla spraw uchodźców, na czele którego stoi George Rublee, porozumiewa się obecnie z członkami komitetu ewiańskiego w sprawie możliwości dalszej akcji w zmienionej sytuacji. Posiedzenia komitetu narazie nie zwołano. Byłoby też przedwczesnym ustalać termin wyjazdu Rublee do Berlina.

Waszyngton, 8. 10. ŻAT. Na zapytanie, czy komitet pomocy uchodźcom zajmie się również sprawą pomocy dla uchodźców z kraju Sudeców, sekretarz stanu Cordell Hull odparł, że komitet przystosuje się do nowych warunków pracy.

Żydowski Komitet Robotniczy, na czele którego stoi p. B. Władek, komunikuje, iż przekazał telegraficznie znaczną sumę na rzecz uchodźców sudeckich.

Ottawa, 8. 10. ŻAT. Kanadyjski związek przyjaciół Ligi Narodów zaprosił działaczy żydowskich i nieżydowskich do współpracy w Komitecie, który stawia sobie za cel pozyskanie opinii publicznej w Kanadzie dla akcji pomocy uchodźcom i do skłonienia rządu kanadyjskiego, aby przyczynił się do rozwiązania zagadnienia uchodźców.

Londyn, 8. 10. ŻAT. Sir Neil Malcolm, Wysoki Komisarz dla spraw uchodźców niemieckich,

Chłuba polskiej techniki radiowej

Seria aparatów CAPELLO 1938/39 zdumiewa nowymi, pełnowartościowymi konstrukcjami; obok ogólnie znanych dotychczas zalet doprowadzono jeszcze jakości tonu oraz pewność konstrukcji do szczytu możliwości. Nowe urządzenie oszczędnościowe powoduje 40% niższe koszty prądu!

„TYP GIGANT”
Oszczędnościowa seria 5 lamp, 7 obwodów. Zakresy fal 15—2000 m. Automatyka. Zawór częstotliwości zwierciadlanych. Regulator wstęgi akustycznej i barwy głosu. Sprzężenie zwrotne niskiej częstotliwości. Z koncertowe głośniki dynamiczne. Sensacyjna skala GEOGRAPHIC.

Gigant

CAPELLO
Super-radio

wych, narodowych czy politycznych są przeciwnikami Trzeciej Rzeszy, niewątpliwie nie wielu pozostało na obszarach sudeckich, jeśli tylko mieli możliwość wyjazdu, gdyż mieli już przecież przed oczyma doświadczenia niemieckie i austriackie. Uciekło już wiele tysięcy osób, które przebywają w najcięższych warunkach na obszarach czeskich. Istnieje nawet niebezpieczeństwo wybuchu epidemii.

Winni jesteśmy Czechom — piszą autorzy listu — dług wdzięczności i mamy możliwość dług ten spłacić przynajmniej częściowo. Premier odrzucił projekt utworzenia „Narodowego Funduszu Wdzięczności”, czy jednak nie byłoby słusznym natychmiast utworzyć fundusz pomocy uchodźcom z kraju Sudeców? Tysiące obywateli naszego kraju czują potrzebę dokonania aktu wdzięczności z powodu unikniętej wojny. Niewątpliwie nie ma lepszego sposobu zaspokojenia tej potrzeby, jak samoopodatkowanie dla ulżenia ciężarów, które tak niespodzianie spadły na niewielki kraj, który tyle poświęcił dla sprawy pokoju.

Prawda o amerykańskich stosunkach

Gdy zapytano raz pewnego amerykańskiego milionera w jaki sposób doszedł do majątku, ten odpowiedział: — najpierw sprzedawałem gazety, następnie byłem pucybutem, a potem odziedziczyłem po wujaszku milion. W ten sposób runęła legenda o tym, że w Ameryce można jedynie pracą dojść do wielkiego bogactwa. Tak jest i u nas.

nie upadniemy, podobnie jak siano dobro nie upada. Bo my właśnie jesteśmy utożsamiani z siłą dobra na tym świecie. Życie nasze związane jest z nią, a jej życie — z nami. I jeśli przeżyliśmy do tej chwili wszystkie te walki wszystkie te narody, wszystkie te krucjaty zła, to stało się to tylko i jedynie dzięki temu.

I dlatego też nie obawiam się o przyszłość. Nie sądzę, jakoby pokój właśnie Ciebie miał zniszczyć. Nie, raczej Imperium brytyjskie zachwieje się w nim, jeśli trybunał historii wydał przeciwko niemu wyrok potępiający. A te wszystkie narody, które zdradzały się wzajemnie, upadną z powodu swej zdrady, rzucą się na siebie, wzajemny brak zaufania rozbije je, nie przeżyją więcej ani jednej spokojnej chwili, gdyż tylko wiara i zaufanie zapewniają spokój, lecz ty, drogi przyjacielu, ty przeżyjesz to wszystko bezpiecznie.

Tobie nie grozi niebezpieczeństwo, że naród Twój zdradzi sam siebie. Tobie nie grozi, aby twoje społeczeństwo straciło swe ognisko moralne. Wszyscy, wszyscy mogą tak szybko, jak mister Chamberlain stać się hitlerowcami, ty — nie. Ciebie los zabezpieczył raz na zawsze. Przypatruj się więc zupełnie spokojnie upad-

Bogactwo, spokojne życie bez trosk, można zdobyć w szybkim czasie jedynie przez szczęśliwy traf. Ten może liczyć na taki szczęśliwy przypadek, kto posiada los z szczęśliwej kolektury J. Wolanow Warszawa, Marszałkowska 154 — Bo Wolanow stale wzbogaca! Konto P.K.O. 18.814 7299

lord Duncanon, zastępca Wysokiego Komisarza i John Whiler-Bennett zamieścili w „Times” list, w którym apelują do opinii brytyjskiej, aby poparła rozwiązanie zagadnienia uchodźców sudeckich. Czy o nich nie było mowy w Monachium? czy już za późno cośkolwiek dla nich uczynić? — głosi wspomniany list.

Z pośród tych, którzy ze względów raso-

kowi Europy, jej wielkiemu moralnemu bankructwu. Możesz to czynić bez wyrzutów sumienia, gdyż nie masz w tym wszystkim żadnego udziału. Przypatruj się wszystkiemu z tą głęboką mądrością, właściwą tak staremu narodowi, starszemu od innych narodów, narodowi, który wie, że nacje świata zmuszone będą pewnego dnia uwolnić się od następstw swoich grzechów. Ich własne winy zmuszą je do tego; zło tak je dławić będzie, że zapragną świeżego powietrza.

A jeżeli jesteś za nadto przywiązany do swego otoczenia i nie będziesz w stanie przypatrywać się cierpieniom tej Europy, która pożera sama siebie, zamieniwszy się w jedno morze krwi — bądź syjonistą. Bo syjonizm jest jak

gdyby przecuciem tego, że prawiliśmy nasze dziesięć przykazań w Europie w chwili, gdy otoczenie było głuche, i dlatego naprosto ginęliśmy na stosach. I dlatego też syjonizm jest pewnego rodzaju rozpaczliwą ucieczką od Europy, ginącej pod brzemieniem swoich grzechów.

Uciekaj od tego wszystkiego. Pomóż zbudować państwo, które naprawdę potrafi kiedyś przeżyć ruinę, nigdy jednak nie zostanie zdobyte wewnętrznie, państwo, które Rzymianie, Turcy lub Anglicy mogą zaatakować legionami, aeroplanami, lecz tak zburzyć, jak pewnego dnia zburzono wewnętrznie Twoją Anglię, tego żaden Tytus nie dokonał ani Hitler nigdy nie dokona...

Z paryskiego punktu obserwacyjnego

Parlament francuski wobec rachunków wojennych

(Korespondencja własna „Nowego Dziennika“)

PARYŻ, w październiku.

I.

Właściwie było do przewidzenia, że po przejściu niebezpieczeństwa wojny, po odprężeniu nerwowym, przyjdzie kolej na rozgrywki partyjne i na — płacenie rachunków. Te ostatnie są ogromne już teraz. Coby było, gdyby stan „przedwojenny“ trwał dłużej, nie mówiąc już o samej wojnie! Ale o ile Francuzi okazali wspaniałą jedność w chwilach groźnych, o tyle teraz zrozumienie trudności państwa i konieczności dalszej gotowości bojowej nawet na stopie pokojowej — nagle ustąpiło. Względy polityki i prestiżu partyjnego zajmują znowu pierwsze miejsce.

Trudno przywódców partyjnych skłonić do udzielenia pełnomocnictw dla rządu, które w masach francuskich tak bardzo są niepopularne. Noc z wtorku na środę była w parlamencie burzliwa, pełna tarć, niespodzianek dramatycznych i burzliwych konferencji. Było nawet ultimatum. A Daladier, wreszcie zniecierpliwiony, zawołał.

— Zapewniam panów, że w Monachium było łatwiej dojść do porozumienia, niż z panami!

II.

Ale na temat Monachium woli się w Paryżu nie rozmawiać. Twarze chmurzeją. Ogoło rozumie, że przyszłość wcale nie jest radosna, a jeden z mówców, prawicowiec de Kerilis, wyraźnie powiedział, że jeśli cały naród francuski nie zdobędzie się na ogromny wysiłek, to przyszła wojna będzie klęską dla Francji.

„Monachium“ — Francuzi uważają za przykrą datę, i jeśli odetchnęli radośnie na wiadomość o uniknięciu tym razem wojny (ktoby nie odetchnął radośnie!) — to z przykrością myślą o tym, co zaszło.

W głosowaniu nad polityką zagraniczną w parlamencie (rząd nad sprawą tą postawił sprawę zaufania) ogromna większość głosowała za polityką Daladier — Bonnet. 535 głosów za, 75 przeciw, w czym 62 komunistów, tuzin socjali-

stów i prawicowiec de Kerilis, dyrektor „Epoque“, — nie zgadzający się z takim załatwieniem sprawy Czechosłowacji, ze względów nie tyle altruistycznych, ile w zrozumieniu 40 dywizyj niemieckich, które, wyzwolone, mogą obecnie całą siłą skierować się przeciw Francji przy najbliższej okazji.

III.

Przemilecza się tutaj fakt, że Niemcy nie rozbroili się. 1.100.000 ludzi czeka pod bronią. Choć w Monachium Hitler poszedł na drobne ustępstwa w sprawie swych ostatnich żądań wobec Czechosłowacji, to jednak ani jednym słowem nie zobowiązał się do rozbrojenia i nie wyraził się, czy zgadza się na takie czy inne załatwienie spraw palących.

Wkraczamy wprawdzie znowu w okres tajnej dyplomacji, po okresie radiowych, jawnych

PŁASZCZE A. BROSS - RYNEK 12

Kostiumy gotowe i na zamówienie

rozmów między głowami państw i rządów.

Co może nam przynieść ten okres tajnej dyplomacji?

Francja bierze inicjatywę. Mianując po dwóch latach ambasadora w Rzymie, uznaje wprawdzie anekcję Abisynii — bo według nowych wymagań Mussoliniego nowomianowany ambasador winien w królu Włoch powitać cesarza Abisynii... — ale zato wyprzedza Anglię, która zacieśnienie stosunków z Włochami uzależniła od załatwienia sprawy hiszpańskiej przez wycofanie ochotników włoskich.

Czy uda się przeciągnąć Włochy na stronę Francji i Anglii? — chyba mniej teraz niż kiedykolwiek!

NEUTRACYDA WODA MINERALNA ALKAL. produkcji „S A N A V I T“. Doskonały środek przeciw nadkwasocie soku żołądkowego (zgaga, odbijanie się, wzdęcia i t. p.). Do nabywania w aptekach i drogeriach.

Dr. B. KUPCZYK

przeprowadził się
na ul. SIEMIRADZKIEGO 6
Chor. nerwowe, Elektroterapia, naświetlania, masaż.

GINEKOLOG

Dr. STANISŁAW HERZHAFT

powrócił
Kraków, Florjańska 47 tel. 169-69

Chirurg Dr. JERZY KANAREK

powrócił

We Francji w każdym bądź razie konkretyzuje się tendencja utworzenia bloku francusko-włosko-hiszpańskiego we współpracy z Anglią. Ale i to śpiew dalekiej przyszłości.

IV.

Rzućmy teraz okiem na rzeczywistość francuską.

Platności, związane z przygotowaniem wojennymi, ponownie zachwiały frankieni, mimo spokoju i ufności kiełdy paryskiej — Premier Daladier żądał pełnomocnictw finansowych, drugich w ciągu 6 miesięcy swych rządów. Po całonocnych zakulisowych pertraktacjach dostał je większością 331 głosów przeciwko 78 i przy 200 wstrzymujących się (socjaliści Leona Bluma, prawica Louis Marina, i odosobnieni). Jeśli socjaliści nie głosowali przeciw pełnomocnictwom, to tylko dzięki rozmowie prezydenta Herriota z Leonem Blumem zmierzającym do uratowania resztek „Frontu Ludowego“

Podczas gdy Hitler wygłaszał swą nową wielką mowę radiową, premier Daladier przygotowywał nową serię dekretów. Obiecał nie wprowadzać dewaluacji, ani nie ruszać praw robotniczych... Reszta nasi czytelnicy wiedzą z depesz. Najbliższa przyszłość okaże, czy — i co Francja potrafi.

Zakończmy nutą humoru wisielczego.

Dwaj zdemobilizowani rezerwiści przejeżdżając przez Paryż zwiedzają Louvre. Oglądają: „Zwycięstwo Samotracesa“. Patrzy żołnierz na rzeźbę bez głowy i bez ramion, obdarzoną — skrzydłami.

— Psiakość! Mówi jeden. Jeśli to jest „zwycięstwo“, to jak wyglądałaby klęska?

Sens wieloznaczny!...

Dr. T. LEDNER

260)

Zanim pociąg ruszy ze stacji, koła i osie poddane bywają gruntownemu badaniu. Specjalna grupa robotników kolejowych wędruje od wagonu do wagonu, opukując hamulce. Z góry przyglądają się tej pracy wychyleni z okien pasażerowie. Ubrania robocze kolejarzy przepocone są i powalane smarem. Jeden z nich natknął się tuż koło przedziału Ellendta na gazetiarza z „Nowinami“, sięgnął po zatłuszczoną portmonetkę, wyszperał w niej monetę i schował gazetę za pazuchę. („Żeby się, broń Boże, nie powalała“, pomyślał ironicznie Ellendt). Robotnik mruknął pod nosem: „Nareszcie sprzątnęli tego drania!“, opukał wieniec koła wagonowego, wyprostował się na chwilę, obrzucając wrogim spojrzeniem twarz starszego pana w pyjanie, poczem zabrał się do sprawdzania szczęk hamulcowych. Ellendt dostrzegł również złośliwie roześmiany wzrok kolportera, wędrujący tam i z powrotem od stęzałej twarzy barona do rzymskiej jedyńki pod oknem przedziału.

Ellendt cofnął się w głąb przedziału, ogarnęło go bowiem uczucie odrazy na widok tych wrogich twarzy. Opuszczając nieco okno, by dać dostęp powietrzu, uregulował sam wentylację na noc, poczem zasunął firankę.

A więc tak wygląda prawdziwe oblicze ludu. Konrada von Ellendta zdjęły po prostu fizyczne mdłości, co było zapewne nie tylko konsekwencją przeżytych wzruszeń i napięcia nerwowego, ale również i myśli o tej kamiennej pustyni wielkomiejskiej, jej złowrogich wąwozach i milionach mieszkańców, pełnych gorczy i żalu do całego świata. Dotychczasowi panowie Prus po niepewnym zaiste stąpają gruncie.

W tej samej chwili długi wąż wagonów drgnął, szarpniętych przez parowóz, równie zużyty i wysłużony jak wszystko czasu tej przewlekłej wojny. Ellendt stracił na chwilę równowagę, o mały włos nie przewrócił się na łóżko. Przez chwilę siedział ze zwi-

szoną głową, by wreszcie ułożyć się na dobre do snu. Ni z tego ni z owego opuścił go niepokój i uczucie bezsilności. O zbyt wielkie sprawy chodziło, by móc poddać się zwątpieniu. Od dziś zasada pierwsza a niewzruszona: za wszelką cenę nie wypuszczać cugli z rąk. Nie należy tedy obnażać ran, nie wolno ujawniać słabych punktów. Dość i tak błędów popełniono dotychczas, nie czas więc na sentymenty. Nikt, absolutnie nikt nie powinien dowiedzieć się o prawdzie, odsłoniętej przez doktora Kürtchena. Należy dążyć do utrzymania dotychczasowego ducha we wszystkich — nawet w Claussie, — bo przecież najważniejszy jest teraz niemiecki stan posiadania na Wschodzie. Nie wolno odbierać nikomu wiary w przyszłość przedwczesnym odsłanianiem rzeczywistości. Nie wolno okazywać słabości, wszelkie środki — podstęp, kłamstwo, fałsz — są dobre, byle zachować „dobrą minę“ aż do ostatniej chwili, aż do ostateczności, przed którą należy bronić się do upadłego. „O, nie, moi państwo“, myślał Ellendt w chwili, gdy pociąg mijał z trzaskiem i łomotem zwrotnicę Strahlau-Rummelsburg, „tak łatwo z nami nie pójdzie! Po naszej stronie jest prawo moralne, Bóg niemiecki i kateryczny imperatyw. Mogliście zamordować starego, zacnego Lychowa, ale na jego miejsce przyjdzie pięciu innych, może mniej wartościowych ludzi, nie mniej jednak mocnych. Stary kawalerzysta leży na katafalku w Kijowie; zastąpi go człowiek młodszy, ostrzejszy, bardziej bezwzględny“. Tu przypomniał sobie Ellendt nagle — nie bez uczucia wstydu, że dopiero teraz — siostrzeńca generała von Lychowa, który oddał mu pod opiekę Winfrieda. Stary generał ocalał w ten sposób chłopaka od niechybnej śmierci, bo nie ulega wątpliwości, że w chwili, gdy padły owe fatalne strzały, kapitan von Jamlich siedział na miejscu Winfrieda, po lewicy generała. I Konrad von Ellendt powziął niezłomne postanowienie, że teraz on sam będzie opiekował się chłopakiem i jego przyszłą karierą. „Osobliwa rzecz“, myślał Ellendt, zapa-

ARNOLD ZWEIG

INTRONIZACJA
POWIEŚĆZ upoważnienia autora
przełożył

Alfred Liefeld

Rolnictwo żydowskie w Palestynie odczuwa brak rąk roboczych

Jerozolima, 8. 10. ŻAT. Na konferencji prasowej w Jerozolimie kierownik departamentu politycznego Agencji Żydowskiej p. Mojżesz Czertok omówił sytuację na rynku pracy rolnictwa żydowskiego na podstawie badań przeprowadzonych w związku z przyszłym szedulem.

Według wyjaśnień Czertoka okazało się, że w różnych gałęziach rolnictwa istnieje znaczny popyt na siły robocze. W wielu wypadkach nie wystarczy nawet nadwyżka robotników z gałęzi dotknięta bezrobociem.

Co się tyczy przemysłu cytrusowego, w sezonie bieżącym obszar plantacji owocujących wzrósł o 30.000 dunamów. Według obliczeń potrzeba będzie podczas zbiorów 20.000 robotników, z których część pozostanie na plantacjach na stałe. Poza tym przybywa jeszcze jeden czynnik: Zanik robotników arabskich na plantacjach żydowskich. W ten sposób plantacje staną przed trudnym zagadnieniem, skąd wziąć siły robocze.

Również w rolniczych gospodarstwach mieszanych daje się zauważyć brak rąk roboczych. Obszar nawadniany staje się coraz rozleglejszy. Pod koniec lata 1936 w gospodarstwach tych nawodniono 15.000 dunamów ziemi, nie licząc plantacji. Pod koniec lata 1937 obszar ten wzrósł do 20.000 dunamów, obecnie zaś sięga 27.000 dunamów. Według obliczeń wkrótce obszar nawadniany wzrośnie jeszcze o 13 tysięcy dunamów. Intensyfikacja gospodarstw rolnych wymaga nowych sił roboczych, które mogą być zaczerpnięte tylko w nowej aliji robotniczej.

— 00 —

Tel Awiw liczy 156.000 mieszkańców

Tel-Awiw, 8. 10. ŻAT. Według spisu ludności, jaki w czerwcu przeprowadzono w Tel-Awiwie, Jaffie i przyległych dzielnicach żydowskich, mieszka tam 156.000 mieszkańców. W roku 1910 gdy w pobliżu Jaffy zbudowano dzielnicę Tel-Awiw, mieszkało tam 300 osób. Po 4-ach latach liczba ludności tej dzielnicy wzrosła pięciokrotnie, zaś po 7 latach Tel-Awiw liczył już 3600 mieszkańców. Po następnym roku po wyodrębnieniu już Tel-Awiwu przyłączono kilka dzielnic żydowskich, które uprzednio należały do

Jaffy. Ludność Tel-Awiwu wzrosła wówczas | przeszło 53.000 mieszkańców. obecnie zaś lud-
do 12.900. Później w r. 1931 Tel-Awiw liczył | ność miasta wynosi 156.000 mieszkańców.

dając w sen coraz głębszy, „jak splatają się najrozmaitsze sprawy ludzkie w życiu doczesnym...“

Wlokąc za sobą dziwny cień, rozsiewając snopy iskier wokoło, ciągnęła za sobą lokomotywa długi wąż wagonów ku wschodniej granicy i nieznanego przyszłości, pełnej posępnych znaków zapytania.

KSIĘGA SIÓDMA

WIATR ZMIENIA KIERUNEK

ROZDZIAŁ PIERWSZY

ŁAGODNA DŁOŃ LEBEHDEGO

W niedzielę, koło ósmej rano zatrzymał się Piotr Possek rower przed domkiem, w którym mieszkał jego pan. Wiadomo powszechnie, że nawet tak znane wymoczeki o przeźroczystych uszach, cienkim nosie i podślinałych oczach przepadają za wycieczkami zamiejskimi. Owego zaś ostatniego dnia lipca dzień był po prostu wymarzony. Jednoręki portier szpitalny zwrócił Possekowi klucz, otrzymany jak zwykle w przeddzień po sprzątnięciu mieszkania, mówiąc:

— Mogłeś go, bracie, śmiało trzymać przez całą noc w kleszeni.

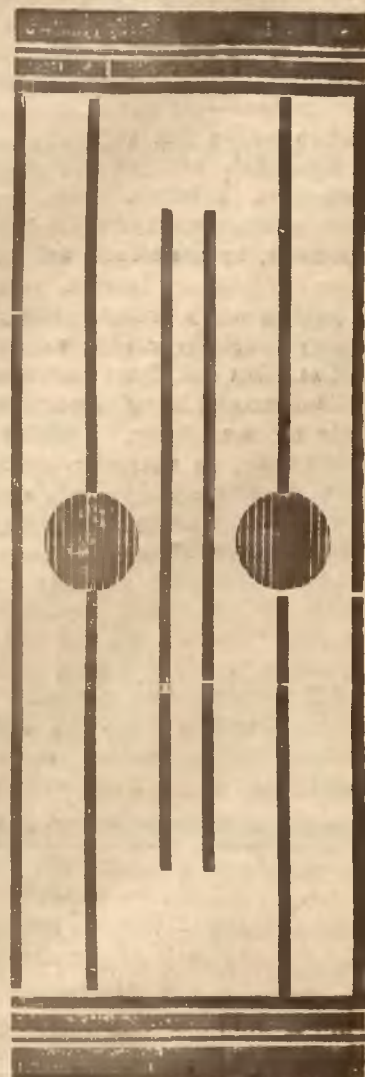
Jakkolwiek kapitan Winfried miał drugi klucz, Possek wolał nie pukać, by nie budzić niepotrzebnie swego pana. Miał najwidoczniej słuszną rację, gdy bowiem zabrał się do rozniecania ognia, w mieszkaniu nikt się nie poruszył. Possek nastawił wodę, nasypał kawy do młynka i, obracając ostrożnie korbką, jął z upodobaniem wsłuchiwać się w jarmarczny gwar ptactwa leśnego, które już od świtu cleszyły się na swój sposób z życia i pogodnego dnia. Starając się nie uronić nic z tych ptasich nawoływań i pogwarek, chłopak biegał z kuchni na werandę i z powrotem, dręczony pokusą, by przecież odpowiedzieć któremu z leśnych lokatorów własnym jego głosem. W kunszcie naśladowania ptaków był Possek mistrzem. Gdy wreszcie kawa była

oparzona, a jaja ugotowane, rozejrzął się ordynans za kapitańskimi butami, by je doprowadzić do lustrzanego połysku. Jednakże butów nigdzie nie było. W przekonaniu, że oficer zapomniał wystawić buty do kuchni, Possek uchylił ostrożnie drzwi i, nie wypuszczając z rąk szczotki, zajrzał do pokoju. Okazało się, że drzwi do sypialni stoją otworem, i że w „daczy“ w ogóle nie ma żywej duszy prócz niego.

Piotr Possek przeboleł i przebaczył już dawno kapitanowi przykre słowa, jakie wyrwały się Winfriedowi przed paru tygodniami. Chłopak dziwił się sam sobie, bo na ogół był raczej pamiętliwy i niełatwo zapominał doznanej krzywdy. Gdy jednak człowiek tak się z kim żyje... Nie ulega wątpliwości, że kapitan wybrał się wraz z narzeczoną na dalszą wycieczkę, i zanoceowali gdzieś razem. Od dawna już mieli ochotę zwiedzić pewną miejscowość — jak ją tam? — aha, Troki. Jest tam podobno piękne jezioro, osobliwe miasteczko, w którym mieszkają jakieś żydowskie Tatary¹⁾ oraz ruiny starego zamku. Poza tym na jutro zapowiedziany jest bankiet w kasynie Ober-Ostu z okazji piętej rocznicy wypowiedzenia wojny, z całą więc pewnością kapitan będzie wolał ulotnić się na cały dzień, udając sztabaka na wagarach. Czemu tedy Possek nie ma zrobić tego samego i odsapnąć w „daczy“ do południa? O dwunastej skoczy na obiad, bo dziś kuchnia wydaje grochówkę, pieczeń z tłuczonymi kartoflami i kompot ze śliwek — palce lizać! Będzie zatem wylegiwał się tu do góry brzuchem, czytając książkę z pieprzonymi historiami, którą kapitan niedawno kupił w księgarni polowej. Pisał ci ją jakiś zatracony Włoch, i to tak, że Possek raz po raz wybuchał śmiechem, pominałszy inne, nader przyjemne emocje. Nie ma jak taka niedziela na wolności.

(C. d. n.)

¹⁾ Autor ma oczywiście na myśli Karaimów (przyp. tłum.).

„Queen Elisabeth“ spływa na wody Oceanu...

(Od naszego specjalnego wysłannika)

GLASGOW, koniec września.

Pod ołowianym niebem rysuje się wdzięcznie wykrojony łuk potężnego statku osadzonego na ziemi i podpartego lasem drewnianych pali. Trzy potężne kotwice zwisają nad publicznością. Dwie wyzieraają z boków, a trzecia, novum w budownictwie okrętów, zwisa z rozwartego jak maska tragiczna otworu w przodzie okrętu. W niebo wcinają się siatka stalowych kranów, masztów, okrętów, stwarzając tę dziwną atmosferę ruchliwych portów i dalekich północnych mórz.

To w Glasgow, w stoczni John Brown & Co. Również za godzinę największy okręt świata dotknie po raz pierwszy żywiołu, w którym zawsze odtąd będzie przebywał. Dla Glasgow to niemal święto narodowe. Sprawia to nie tylko przyjazd królowej na uroczystość spuszczenia statku na wodę. Zbudowanie drugiego już z kolei największego statku świata (pierwszym była „Queen Mary“) jest przedmiotem specjalnej dumy przemysłowej stolicy Szkocji. Dzieci zostały na ten dzień zwolnione ze szkoły i wypełniają szpalierami ulice, którymi przejdzie królowa. Wymachują niecierpliwie chorągiewkami brytyjskimi i szkockimi, a z twarzy ich widać, że biorą gorący udział w tej ceremonii. Robotnicy stoczni mają dzień wolny i opłacony przez pracodawców. Publiczność wlewa się potężnymi strumieniami do zabudowań fabrycznych, a część nawet korzysta z przeciwnych rozległych brzegów rzeki Clyde, by stamtąd obserwować tę wyjątkową uroczystość, będącą ukoronowaniem kilkuletniej pracy kilkunastu tysięcy robotników. W chwili zamknięcia dostępu do stoczni, co stało się na godzinę przed przyjazdem królowej, około pół miliona ludzi zajęło swe miejsca. Wśród nich są wiele młodzieży szkolnej z całej Wielkiej Brytanii.

Znajduję się na t. zw. „launching platform“ to jest na platformie, z której królowa ma przemawiać i nacisnąć guzik uruchamiający mechanizm blokowy umożliwiający zjazd okrętu w wodę. Na niewysokim maszcie zwisa owinięta w festony butelka szampana połączona sznurkiem z łożą królowej i drugim sznurkiem z bokiem okrętu. Skoro tylko nastąpi przecięcie sznura z łoża, butelka zawieszona na jednym tylko sznurze przeleci kilkanaście metrów i rozbije się o stal „Queen Elisabeth“. W rzeczywistości jednak rozbicie butelki zależy nie tylko od woli królowej, ale od czynnika jeszcze potężniejszego — od morza. Czas spuszczenia potężnego statku jest obliczony tak, by nastąpił w momencie maksimum przypływu morza, który trwa zaledwie kilka minut. Uroczystość zatem musi być niezmiernie precyzyjnie wyliczona, by nie stracić ani sekundy cennego czasu. Wystarczy bowiem minuta spóźnienia, by poziom wody zaczął opadać; a kolos 85.000 tonowy musiałby czekać na następną sposobność za kilka dni. Tymi rozważaniami dzieli się z dzielnikarzami inżynier okrętowy.

Ale nie ma obawy. Rozkład dnia jest tak opracowany, że wszystko będzie w porządku. Jakoż nie długo trzeba było czekać, a frenetyczne oklaski i okrzyki zwiastują zbliżanie się królowej i popularnych „dzieci Wielkiej Brytanii“: księżniczek Elżbiety i Margaret. W chwilę później wśród dźwięków „God save the King“ ukazują się one w łożu i następuje zwyczajna w takich razach prezentacja osobistości, poczynając od prezesa i naczelnego dyrektora Cunarda i stoczni, a skończywszy na siedmiu reprezentantach robotników, którzy z niezdatną gracją i widocznym wzruszeniem

ściskają dłoń królowej Wielkiej Brytanii. Następuje przemówienie królowej, a aluzje do ciężkiego konfliktu europejskiego i słowa otuchy królowi wzbudzają powszechny zapał. Z kolei dyrektor stoczni wręcza małym księżniczkom modele statku znajdującego się na modelu stoczni. Pociśnięcie guzika ma pozwolić statkowi stoczyć się w dół, ale ku nieopisanemu uciesze publiczności i małych księżniczek, a konfuzji dyrektora, model za pierwszym razem nie działa. Niemniej zainteresowanie publiczności budzi zapytanie królowej, czy szampan przeznaczony do ochrzczenia statku jest produkcji imperialnej czy też zagranicznej. Zrozumiałe zadowolenie budzi wyjaśnienie, że wino pochodzi ze słonecznej Australii. Pogawędka toczy się nadal, a tymczasem napięcie publiczności rośnie. Czekamy wszyscy z niecierpliwością na rozkaz wszechwładnego morza. Wiemy, że przypływ dobiera i dobiera, gdy nagle...

W sekundzie rozlega się trzask i rąbanie podpór drewnianych podtrzymujących statek. Po-

Dwa słowa „DWA KLUCZE“ gwarancją doskonałego pieczywa. 6189k

teżna budowla nad naszymi głowami zaczyna powoli zjeżdżać. Sznur podtrzymujący butelkę legendarnego już szampana zaczyna się bezładnie napinać. Mały maszt grozi złamaniem. Jak na komendę zaszczytaty aparaty fotograficzne szeregu reporterów stojących vis-a-vis łoża. Obracam się gwałtownie i widzę jak drobna ręka kobieca przecina sznur. Z trzaskiem pęka szkło i płyn rosi stalowy okręt. Cielsko nabiera pędu. Podnosi się potężny krzyk masy ludzkiej. Z łańcuchów powstrzymujących kadłub wzbija się w powietrze czerwona kurzawa rdzy i gdzieś za tą mgłą widać jak niezmierna fala zmywa brzegi Clyde. Nowy potężny okrzyk tryumfu, tryumfu wytrwałej i niezmierniej pracy. Dzieło Szkocji, okręt „Queen Elisabeth“ zanurzył się w słonej wodzie oceanu...

FELIKS WIRTH.

nastąpi do zębów K L O R O M I N T piękne białe zęby świeży oddech

KĄCIK DLA PAŃ

Moda dla pań nie całkiem smukłych

(s) Przede wszystkim małe pocieszenie: moda chłopięco smukłej linii jest już ideałem przeszłości. Modną jest obecnie kobieta o liniach okrągłojszych, co bynajmniej nie oznacza, że triumfuje mistrz Rubens.

Naturalnie, że łatwo jest dobrze ubrać kobietę smukłą o idealnej linii, dobrze jej jest w każdym kroju i każdym kolorze. Natomiast kobieta mniej smukła, musi być bardzo ostrożna w doborze koloru, materiału i kroju.

Najważniejsza rzecz, to wybierać zawsze tkaniny miękkie, dobrze się układające, nigdy natomiast nie brać twardych i sztywnych. Poza tym trzymać się raczej kolorów ciemniejszych, dyskretnych, unikać wszelkich krat i dużych, wyraźnych wzorów.

Pierwszy nasz model, to płaszcz sportowy,

ANGIELSKI — NIEMIECKI — FRANC. — HEBRAJSKI
opanuje się szybko i łatwo za pomocą płyt „Phonoglotte“.
Metoda uznana przez Min. Ośw. Komplet z podręczn. 70 zł
na raty 80 zł. — „Radlowsk“ Kraków, GRODZKA 4 I. p.

o ramionach poszerzonych, co wyszczupla biodra, nie należy jednak nigdy ramion silnie watawać; jedynie tylko lekko podkreślić poszerzenie. Kołnierzyk szalowy z płaskiego futra.

Drugi, to płaszcz popołudniowy, dołem skloszowany.

Suknia popołudniowa, karczek z tiulu lub koronki, z przodu wstawiane godety.

Kostium z trzywierzwiowym luźnym żakiem, przybrany sealskinem lub nutriami guziki również z futra.

KUPON ZNIZKOWY DO KIN
ADRIA — ATLANTIC

Ważny 8 paźd. — Wyciąć i przedłożyć do wymiany.
w Kolekturze Zw. Inwalidów Grodzka 59
w Perfumerii N. Meersanda św. Marka 20
lub w Adm. „N. Dziennika“ Orzeszkowej 7.

Niedziela, 9 października.

STACJE KRAJOWE

KRAKÓW 7.15 Audycja poranna; 8.45 Pogadanka dla rolników: „Co mówią rolnicy małopolskiej o opłacalności sztucznego nawożenia”, wygł. inż. Lech Rościszewski; 8.55 Muzyka z płyt; 9.05 „Rozmowa z rolnikami” — inż. Lech Rościszewski; 9.15 Nabożeństwo; 10.45 Muzyka z płyt; 11.45 „Nasz program oświatowy w sezonie jesienno-zimowym” — omówi prof. Henryk Mościcki, kier. Wydziału Oświatowego P. R.; 11.57 Sygnał czasu, hejnał z Wieży Mariackiej; 12.03 Poranek symfoniczny w wykonaniu orkiestry symfonicznej Związku Muzyków Chrześcijan pod dyr. Olgierda Straszynskiego z udziałem Anieli Szlemińskiej (śpiew); 13 „Kultura i sztuka”: — felieton A. E. Balickiego „Pieśń komediantów”; 13.10 Muzyka obiadowa. Wyk.: orkiestra Rozgłośni poznańskiej pod dyr. E. Raabego, „Piątka poznańska” oraz soliści: Wł. Radliński (tenor), E. Raabe (skrz.) i L. Geisler (walturnia); 14.40 a) „Dobra książka” — Maria Konopnicka: „Pan Balcer w Brazylii” (fragment) — czyta Irena Osuchowska; 14.45 Muzyka z płyt; 15.20 „Gawęda regionalna” — Fr. Nowak „Zabawy wiejskie”; 15.30 Audycja dla wsi: a) Gra orkiestra Jana Różewicza, b) „Samorząd jako opiekun zdrowia” — pogadankę wygłosi dr. Jakub Chrzanowski, c) „Majster i czeladnik” — fragment z powieści Edwarda Kudelskiego p. t. „Sosnowiec”; 16.30 Koncert zjednoczonych chórów (z okazji Tygodnia Muzyki Polskiej w Poznaniu); 17 Tygodnik dźwiękowy; 17.30 „Podwieczorek przy mikrofonie” — tr. z sali hotelu „Pod Orłem”. Wyk.: orkiestra pod dyr. kpt. St. Grabowskiego, Irena Cernero i Józef Gaczyński (śpiew), W. Gajdecki (harmonijki ustne), A. Dyląg (akomp.), M. Tatrzański (konferansjerka), w przerwie ok. godz. 18.25 „Chwila Biura Studiów”; 19.30 Koncert rozrywkowy; 20.10 Lokalne wiadomości sportowe; 20.15 Wiadomości sportowe, przegląd polityczny, dziennik wieczorny, program na jutro; 21 Koncert rozrywkowy w wykonaniu małej orkiestry P. R. pod dyr. Z. Górzyńskiego i solistów (część I-sza); 21.40 „Wujaszek z prowincji” Wesola Syrena; 22.20 Koncert rozrywkowy w wykonaniu małej orkiestry P. R. pod dyr. Zdzisława Górzyńskiego i solistów (część II-go); 23 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego i komunikat meteorologiczny.

WARSZAWA 7.15 p. Kraków; 13 Przegląd kulturalny; 13.10 p. Kraków; 14.10 Wszystkiego po trochu — audycja dla dzieci; 15 Audycja dla wsi; 16.30 p. Kraków; 19.30 Londyńska orkiestra symfoniczna (płyty); 20.15 p. Kraków; 23.05 Wiadomości z Polski (w języku obcym); 23.15 Płyty.

KATOWICE 7.15 p. Kraków; 13 „Czytajmy książki popularno-naukowe” — pogadanka; 13.10 p. Kraków; 14.40 „Co słyhać na śląsku?”; 14.50 „Popołudnie śląskiego rolnika” — audycja słowno-muzyczna; 15.30 p. Kraków; 19.30 „W niedziele przy żeleznioku” — audycja regionalna; 20.10 p. Kraków.

LWÓW 7.15 p. Kraków; 13 „Pięć lat w służbie polskiej kultury na kresach” — pogadanka; 13.10 p. Kraków; 14.40 „Trochę pieśni, trochę słowa”; 15 „Lwowska Warta”: „W stulecie urodzin Asnyka, twórcy Tow. Szkoły Ludowej” — popularna audycja słowno-muzyczna; 15.25 „Złota Księga gmin powiatu lwowskiego”; 15.30 p. Kraków; 19.30 „Gospoda pod Lwem” — audycja słowno-muzyczna; 20.10 p. Kraków.

ŁÓDŹ 7.15 p. Kraków; 13 „Gdy ptaki są głodne” — pogadanka dla dzieci; 13.10 p. Kraków; 19.30 Koncert Kwartetu Konserwatorium; 20 „Na pokładzie m/s „Piłsudski” — felieton; 20.10 p. Kraków.

STACJE ZAGRANICZNE

JEROZOLIMA (449.1)

16 Sygnał czasu, komunikaty. Kącik młodzieży hebrajskiej: „W cieniu kuczki” słuchowisko w opracowaniu A. Lubranięgo (transmisja z Tel Awiwu); 16.45 Program arabski; 18.30 PROGRAM HEBRAJSKI. Recytacje biblijne (wyjątki z księgi Wajikra i z proroka Zachariasza); 18.40 Występ kantora Siroty z tow. chóru (płyty); 18.45 Recytacje Ch. Rowiny (płyty); 19.10 „Hallel” w wyk. kantora B. Chagaja; 19.15 Sygnał czasu; komunikat meteorologiczny, dziennik wieczorny; 19.30 Występ wiedeńskiej orkiestry filharmonicznej pod dyr. K. Krausa, solista Richard Crooks, w programie utwory Goldmarka, Wagnera i Haydna; 20.15 Sygnał czasu, komunikat meteorologiczny, wiadomości bieżące po angielsku; 20.30 Omówienie programu tygodniowego; 20.35 Występ orkiestry Marka Webera, w programie Potpourri z „Opowieści Hoffmana” Ofenbacha i pieśni bez słów Mendelssohna (płyty); 20.50 Tygodniowy

Cały świat stoi otworem dla posiadacza odbiornika Philips Super 6-39.

Audycje dalekich, zamorskich stacyj brzmią równie czysto i wyraźnie, jak najbliższych rozgłośni europejskich.

Znaczna poprawa odbioru na falach krótkich. Przejrzysta oświetlona skala zegarowa. Wytworna, o nowoczesnej linii, skrzynka.

(Po wbudowaniu przetwornicy odbiornik może być załączony do sieci prądu stałego).

PHILIPS Super 6-39

przegląd sportowy G. H. Williamsa; 21 Koniec programu.

* * *

18 BEROMÜNSTER: Pieśni Schuberta; LONDYN REG.: Koncert; LUBLANA: Piosenki; LUKSEMBURG: Koncert rozrywkowy; MONTE CENERI: Dyryguje Toscanini (płyty); PARIS PTT.: Mu-

zyka rozrywkowa; OSLO: Koncert rozrywkowy; WIEŻA EIFFLA: Pieśni; 18.15 Koncert orkiestrowy; HILVERSUM I.: 18.10 Audycja dla dzieci; DROITWICH: 18.20 Sonaty Beethovena wyk. Adolf Busch (skrz.) i Rudolf Serkin (fort.) BRUKSELA FLAM: 18.30 Muzyka lekka.

19 LAHTI: Utwory młodych kompozytorów; DROITWICH: 19.15 „Kawalkada” — sztuka Noela Cowarda; LONDYN REG.: Koncert rozrywko-

vy; RYGA: „Kwiaty i ptaki” — wiazanka melodii w wykonaniu orkiestry i solistów; OSLO: 19.25 Melodie operowe; SZTOKHOLM: 19.30 Program rozrywkowy.

20 WIEŻA EIFFLA: Koncert; BUDAPESZT: 20.10 „Złota wyspa” — ballada muzyczna; RADIO ROMANIA: 20.15 Operetka; BELGRAD: 20.20 Symfonia „Eroica” Beethovena; STRASBURG: 20.30 Audycja wokalna; SZTOKHOLM: 20.50 Koncert orkiestrowy; HILVERSUM I.: 20.55 „Melodia i rytm” — koncert rozrywkowy.

21 BRUKSELA FRANC.: Koncert muzyki francuskiej; BRUKSELA FLAM.: Program rozrywkowy; HILVERSUM II.: „Manon” — opera Masseneta; PARIS PTT.: Wesola audycja; 21.30 „Mizantrop” — komedia Moliera; WIEŻA EIFFLA: 21 Koncert kameralny; 21.20 Wieczór

żydowski przemysł spożywczy w Palestynie

Jerozolima, 8. 10. ZAT. Produkcja roczna przemysłu spożywczego w Palestynie osiągnęła już ostatnio sumę 2.300.000 f. szt. Wartość ogólnej produkcji przemysłu żydowskiego szacowana jest na 9.100.000 f. szt., a więc przemysł żywnościowy stanowi 25 pct. ogólnej produkcji żydowskiej. Większa część produkcji spożywczej konsumowana jest w kraju, lecz równocześnie rośnie też eksport palestyńskich produktów spożywczych. Tak np. w r. 1935 eksport produktów żywnościowych wyniósł 118.000 f. szt., w r. 1936 — 136.000 f. szt., zaś w roku ubiegłym — 376.000 f. szt.

W pierwszej połowie bieżącego roku skurczył się eksport produktów żywnościowych, głównie oliwy jadalnej. Podczas gdy w pierwszej połowie 1937 eksportowano oliwy na sumę 115.000 f. szt., w pierwszym półroczu 1938 eksport ten wyniósł tylko 60.000 f. szt. Spadł również eksport ryżu łuskanego.

rozrywkowy; LILLE: 21.30 Tr. z Opery Komicznej w Paryżu; RADIO PARIS: „Colomba” — opera Buessera; STRASBURG: Utwory J. Straussa.

22 LUKSEMBURG: Muzyka lekka; POSTE PARI-SIEN: Audycja amatorska; DROITWICH: 22.05 Z cyklu „Pieśni Wysp Brytyjskich” — radioork. i soliści; LONDYN REG.: Niedzielny koncert symfoniczny; SOTTENS: 22.15 Muzyka taneczna; OSLO: Kabaret; BUDAPESZT: 22.35 Muzyka jazzowa.

23 STRASBURG: Jednoaktówka; KOPENHAGA: 23.05 Muzyka taneczna; BRUKSELA FLAM.: 23.10 Muzyka rozrywkowa; BUDAPESZT: 23.15 Muzyka cygańska.

„NAJPIĘKNIJSZE KWARTETY I KWINTETY KLASYKÓW WIEDENSKICH” — NOWY CYKL RADIOWY

We wtorek, dnia 11. X. o godz. 21.00 rozpoczyna się nowy cykl muzyczny, który zainauguruje radiowe koncerty kameralne sezonu jesienno-zimowego. Piękna dziedzina muzyki kameralnej znalazła swój najwspanialszy wyraz w epoce klasycyzmu, zwłaszcza w twórczości kompozytorów, należących do t. zw. „szkoły wiedeńskiej”. Najpóźniej przemówiła w dziełach Haydna, Mozarta i Beethovena. Nowy cykl radiowy obejmie arcydzieła tej świetnej epoki i to wyłącznie kwartety i kwintety. Pierwsza audycja z tego cyklu we wtorek, obejmie: Haydna — Kwartet smyczkowy op. 50 nr 6 D-dur, t. zw. „Froschquartet” oraz Mozarta — Kwartet smyczkowy C-dur K. V. 465. Utwory te odegrają członkowie „Kwartetu Polskiego Radia”.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Rozporządzenie o przemiale zbóż i wypieku pieczywa

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych podpisał rozporządzenie o przemiale pszenicy i żyta oraz o wypieku pieczywa, wydane na podstawie ustawy o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszechnego użytku z sierpnia 1938 r.

Rozporządzenie przemiałowe zezwala przemielać pszenicę, przeznaczoną do obrotu handlowego, tylko na mąki gatunków, dopowiadających standardom giełd krajowych. Jednocześnie zakazany zostaje przemiał żyta na mąkę gatunków niższych aniżeli 55 proc. Wyjątek stanowi przemiał żyta na mąkę razową, stanowiącą 95 proc., wymiał z oczyszczonego ziarna.

W związku z tymi ograniczeniami, zakazany został wypiek wszelkiego rodzaju pieczywa z mąki nieodpowiadającej normom określonym w rozporządzeniu.

Z poszczególnych gatunków mąki dopuszczonej do obrotu, może być wytwarzane pieczywo jednogatunkowe (pszenne lub żytnie) bądź mieszane — (pszenno żytnie). Pieczywo, z wyjątkiem bułek — winno być oznaczone nazwą mąki, z której zostało utworzone.

W zakładach piekarskich został również wprowadzony zakaz używania otrąb żytnich, jako podsypek przy wypieku chleba.

Przemiał żyta i pszenicy dla celów eksportowych na cele wojskowe oraz dla potrzeb własnych gospodarstwa wiejskiego, nie podlega nowym ograniczeniom.

Przedsiębiorstwa przemiałowe obowiązane są na opakowaniu mąki, przeznaczonej dla obrotu handlowego, podać procentowość wymiału, a jeśli wymiał przeznaczony jest na eksport lub dla wojska, należy podać jego przeznaczenie.

Za naruszenie przepisów nowego rozporządzenia przewidziane są sankcje karne do 3 tys. zł grzywny, lub do 3 miesięcy aresztu, przy czym może być również zarządzone konfiskata mąki i wypieku niezgodnego z nowymi normami przemiałowymi.

Rozporządzenie wejdzie w życie w 30 dni po ogłoszeniu, anulując jednocześnie obowiązujące do tychezas rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 18 sierpnia 1938 r. w przemiale pszenicy i żyta.

Rolnicy wskazują na ujemne skutki opłat od mąki i kaszy

W związku z zmianą statutu Małopolskiego Towarzystwa Rolniczego, odbywają się obecnie na całym terenie Małopolski nowe wybory do władz Okręgowych Towarzystw Rolniczych. Udział w zebraniach jest bardzo liczny, co wskazuje na ożywione zainteresowanie rolników działalnością własnej organizacji.

Przebieg zebrań jest bardzo poważny. Cechuje je głęboka troska o stan rolnictwa. Dużo uwagi poświęca się sprawie cen zbóż, podkreślając, że wprowadzone opłaty od mąki i kaszy nie tylko, że nie przyniosły pożądanego rezultatu, ale przyczyniły się raczej do dalszej obniżki cen zbóż, gdyż zostałyby przerzucone przez przemysł młynarski na producentów.

Wybory są na ogół wynikiem dążeń do skonsolidowania się wszystkich rolników, tak drobnych, jak i dużych, w szeregach jednej organizacji. Jako charakterystyczny przykład można podać, że prezesem OTR w Jarosławiu wybrano prezesa Rady Naczelnej Stronnictwa Ludowego p. Gruszkę — zaś wiceprezesem — dotychczasowego wiceprezesa OTR, przedstawiciela większej własności p. Krzyształowicza. (P. A. A.)

Narada w sprawie opłat przemiałowych

Onegdań w gmachu Ministerstwa Rolnictwa i R. R. odbyło się pierwsze posiedzenie Komisji, powołanej do opiniowania o użyciu środków finansowych gromadzonych z tytułu opłat przemiałowych wprowadzonych ustawą z dnia 5 sierpnia br. o środkach finansowych na popieranie gospodarczo uzasadnionego kształtowania cen artykułów rolniczych.

W obradach komisji wziął udział Minister Rolnictwa i Reform Rolnych, podsekretarz stanu Min. Rolnictwa i R. R., Przemysłu i Handlu, Skarbu o-

raz szereg wyższych urzędników tych resortów.

Komisja w pierwszym rzędzie zapoznała się ze stanem finansowym funduszu, gromadzonego z opłat przemiałowych, przy czym stwierdzono, że opłaty przemiałowe wpływają na ogół do wysokości zgodnej z przewidywanymi. Następnie komisja wysłuchała wyczerpującego referatu dyr. Depart. Cz. Bobrowskiego o sytuacji na rynku produktów rolnych w kraju i zagranicą oraz o środkach i zarządzeniach, jakie zostały przedsięwzięte przez rząd na odcinku oddziaływania na poziom cen artykułów rolnych, a w szczególności zbóż na rynku krajowym.

W wyniku dyskusji komisja przyjęła w pierwszym rzędzie do wiadomości wydane w międzyczasie zarządzenia o pomocy dodatkowej przy

Przemysł na Śląsku Zaolzańskim w liczbach

W 1930 r. istniało na Śląsku Zaolzańskim ogółem 2.794 zakładów przemysłowych. Ich siła mechaniczna obliczana była na 211.097 KM., a stan zatrudnienia wynosił — 50.225 robotników.

Z liczby tej na górnictwo, kopalnie torfu, koksownie i brykietniarstwo przypadało 23 zakłady przemysłowe, zatrudniające 22.512 robotników, na kamieniarstwo i ceramikę — 77 zakładów, zatrudniających 1.517 robotników, przemysł metalowy — 318 zakładów, zatrudniających 12.401 robotników, chemiczny — 14 zakładów, zatrudniających 904 robotników, drzewny — 324 zakłady, zatrudniające 2.071 robotników, spożywczy — 531 zakładów, zatrudniających 1.875 robotników, odzieżowy i obuwniczy — 1.027 zakładów, zatrudniających 2.415 robotników, przemysł budowlany — 277 zakładów, zatrudniających 5.605 robotników. Poza tym na terenie Śląska Zaolzańskiego istniało: 1 zakład szklany, 39 zakładów włókienniczych, 21 papierniczych, 36 graficznych, 42 skórzanich, 1 gumowy, 4 szrotkarskie, 5 zakładów instrumentów muzycznych, 10 zakładów wodociagowych, 2 gazownie, 5 elektrowni i inne.

Jeżeli chodzi o rozmieszczenie zakładów przemysłowych, to w powiecie cieszyńskim było w tym czasie czynnych: jeden zakład górniczy, 37 zakładów kamieniarskich i ceramicznych, jedna fabryka szkła, 143 zakładów metalowych (największe w Trzyńcu), 4 zakłady chemiczne, 18 włókienniczych, 5 papierniczych, 12 graficznych, 17 skórzanich, 191 drzewnych, 1 szrotkarski, 2 zakłady instrumentów muzycznych, 100 budowlanych, 1 zakład wodociagowy, 1 gazownia, 3 elektrownie itd. Zakłady te zatrudniały razem 14.057 robotników.

W powiecie frysztańskim czynnych było w 1930 r.: 22 zakłady górnicze, 40 zakładów kamieniarskich i ceramicznych, 175 metalowych, 10 chemicznych, 21 włókienniczych, 16 papierniczych, 24 graficznych, 25 skórzanich, 1 gumowy, 133 drzewnych, 3 szrotkarskie, 3 zakłady instrumentów muzycznych, 338 zakładów spożywczych, 598 odzieżowych i obuwniczych, 177 budowlanych, 8 zakładów wodociagowych, 1 gazownia, 2 elektrownie i t. d. Zakłady te zatrudniały razem 36.168 robotników.

Liczba zakładów, trudniących się handlem oraz pieniężnych i ubezpieczeniowych wynosiła w 1930 r. ogółem 3.293, z czego na powiat cieszyński przy-

wywozie zbóż, wyrażając opinię, iż wydatki z tego tytułu powinny być pokryte z funduszu opłat przemiałowych.

Jednocześnie komisja wypowiedziała się za koniecznością dalszego stosowania pomocy przy wywozie zbóż i ich przetworów oraz co do wysokości tej pomocy z tym, iż wydatki z tego tytułu powinny być pokrywane z tegoż źródła.

W dalszym ciągu komisja wypowiedziała się za tem, by wpływy z opłat przemiałowych były użyte na pomoc dla wywozu innych — poza czterema zbożami — artykułów roślinnych.

Komisja stanęła na stanowisku, że przychody ze sprzedaży produktów zwierzęcych stanowią poważną pozycję w ogólnym przychodzie warsztatów rolnych. Zdaniem Komisji zapewnienie warunków zachęcających do przerobienia produktów roślinnych na zwierzęce, prowadzi do zmniejszenia nadwyżek wywozowych wytworów roślinnych i ułatwi wysiłki, zmierzające do utrzymania cen zboża.

Wreszcie komisja stanęła na stanowisku przeprowadzenia zamierzonych działań w możliwie najszybszym tempie.

padło 1.253 zakładów i na frysztacki 2.040. Zatrudniały one łącznie 6.952 pracowników, z czego na powiat cieszyński przypadało 2.508 pracowników i na frysztacki — 4.444.

Zakładów transportowych było na Śląsku Zaolzańskim ogółem 278, z czego na powiat cieszyński przypadało 51 i na powiat frysztacki 227.

Przemiany gospodarcze w Czechosłowacji

Zmiany terytorialne w Czechosłowacji podciągają za sobą szereg doniosłych następstw natury gospodarczej. Jak wiadomo, znaczna część ośrodków przemysłowych w Czechosłowacji znajduje się w okręgu sudeckim, przechodzącym obecnie do Niemiec. Przede wszystkim wymienić tu należy przemysł szklany i porcelanowy, niemal w całości skupiony w okręgu Teplitz. Następnie przemysł chemiczny oraz znaczna część zakładów przemysłu włókienniczego, zarówno wełnianego, jak i jedwabniczego. Jednym z najważniejszych ośrodków tego przemysłu jest jak wiadomo, Liberec. Na uwagę zasługuje przy tym, iż wyroby włókiennicze obok produktów przemysłu szklanego i porcelanowego są jedną z głównych pozycji eksportowych Czechosłowacji. Ponadto do Rzeszy przyłączone zostanie prawdopodobnie w znacznej części Zagłębie węgla brunatnego okręgów Dux i Bruz. W tych warunkach życie gospodarcze w Czechosłowacji staje przed koniecznością wytworzenia nowych gałęzi przemysłu, jak i wyzyskania innych źródeł energii dla swego przemysłu, przede wszystkim — przy spadku wód. Poza tym Czechosłowacja będzie musiała zmienić swoją dotychczasową politykę celną oraz zawrzeć nowe układy handlowe. Nie ulega wątpliwości, że rząd praski będzie dążył do nawiązania współpracy gospodarczej z tymi okręgami, które obecnie znajdują się poza granicami kraju. Na uwagę zasługuje głos sprawozdawcy gospodarczego „Czeskie Slovo“, organu stronnictwa narodowych socjalistów, który pisze, że zanim nie będzie ustolona nowa polityka traktatów czechosłowackich, ustanowiona być winna w stosunku do ziem sudeckich taka taryfa celna, któraby pozwoliła na kontynuowanie dotychczasowej współpracy sudeckich okręgów przemysłowych z czeskim i słowackim zapleczem.

Informator prawniczy

„BRACIA S.“ 1) Firmę Panów należy zarejestrować 2) Wysokość opłat rejestracyjnych zależna jest od kategorii i formy prawnej przedsiębiorstwa. 3) Odpowiedzi listowych z zasady nie udzielamy.

„WIERNY ABONENT K.“ O zezwolenie takie musi Pan się starać w Komisji Dewizowej w Warszawie, do której winien Pan wnieść odpowiednie podanie.

P. S. Z. 1) Pracownikowi temu należy się trzymiesięczne wypowiedzenie, gdyż pracownik ten jest dzisiaj uważany za pracownika umysłowego. 2) Uważamy, że podana przez Pana przyczyna nie stanowi podstawy do natychmiastowego rozwiązania umowy o pracę.

„ERWU“. 1) Mieszkanie Pańskie jest ustawowo

zwolnione od podatku lokatorskiego (art. 2, ust. 7. dekretu Prez. Rzplitej z 1935 o podatku od lokali) 2) Przedsiębiorstwo Pańskie powinno być nadal opodatkowane ryczałtowym podatkiem przemysłowym na rok 1938. Nie widzimy żadnej podstawy do wyłączenia tego interesu z ryczałtu. 3) Radzimy wnieść odwołanie.

P. WOLF. Ze względu na ferie sądowe sprawa ta nie biegła podczas ferij. Dlatego też nie było podstawy do odrzucenia Pańskiego wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku, jako spóźnionego, gdyż wniosek ten został wniesiony na czas. Powinien Pan wnieść zażalenie od niezasadzonego postanowienia Sądu Grodzkiego do Sądu Okręgowego jako Odwoławczego.

„KUPCOWA D.“ Nie ma żadnych przepisów, któreby nakazywały umorzenie tych zaległości, chy

Dr CHAIM HILFSTEINpowrócił 7249k
SAREGO 24 — Telef. 113-73**KRONIKA****PAŹDZIERNIK**Wschód słońca
6 g 57 m**9**Zachód słońca
4 g m 50**NIEDZIELA**

14 Tiszri 5699

Nabożeństwa w Sukoth

Zarząd Świątyni Poętpowej w Krakowie za-
wiadamia, że nabożeństwa wieczorne w nadcho-
dzące święta Sukoth rozpoczynają się w niedzielę
9-go b. m. oraz w poniedziałek 10 b. m. o godzi-
nie 5.15 wieczór; nabożeństwa zaś poranne o go-
dzinie 8.30 rano.

W pierwszy dzień Świąt Sukoth to jest w po-
niedziałek dnia 10 bm. wygłosi w czasie nabożeń-
stwa porannego kazanie rabin dr HIRSCH PFEF-
FER.

Z lektoratu hebrajskiego na U. J.

Kurs elementarny odbywać się będzie w ponie-
działki i środy od 6—7.

Kurs średni odbywać się będzie w poniedziałki
i środy od 7—8.

Kurs wyższy odbywać się będzie w poniedziałki
i środy od 8—9.

Nauka rozpocznie się 12 b. m. (środa). Sala IV.

Ponowne aresztowanie Ochalskiego na żądanie prokuratora

W sprawie dochodzeń prowadzonych w zwią-
zku ze śmiercią kupca krakowskiego bł. p. Baru-
cha Herziga nastąpił sensacyjny zwrot.

Jak wiadomo, aresztowano w toku dochodzeń,
prowadzonych w tej sprawie, ucznia gimnazjal-
nego Jerzego Ochalskiego. Został on jednak po u-
pływie kilku dni zwolniony przez sędziego śled-
czego.

Od tej decyzji sędziego śledczego, odwołał się
prokurator dr Ojrzanowski, kierujący dochodze-
niami w tej sprawie.

Odwołanie prokuratora zostało przez Sąd Okrę-
gowy uwzględnione. Sąd Okręgowy postanowił
zawiesić areszt śledczy nad Ochalskim.

W związku z tym Ochalski został aresztowany
i odstawiony do więzienia św. Michała.

—oo—

— 25 LETNI JUBILEUSZ obchodzi słynny ma-
gazyń obuwia BRACI KLEIN Kraków, STARO-
WISLNA 17 o doskonalości obuwia którego prze-
konały się liczne rzesze stałych klientów firmy.
Sezon jesienno-zimowy jest w pełni, nowe zaś
kolekcje modnego obuwia zyskują aplauz Klien-
tów. Specjalnością f-my jest najlepsze obuwie z
pierwszorzędných fabryk krajowych i zagranic-
znych. Wielki wybór obuwia z fabryki F. L. Pop-
per i t. d.

Z okazji 25-lecia istnienia fma udziela od 9—20
października RABATU JUBILEUSZOWEGO, umo-
żliwiając tym samym specjalnie korzystne kupno.
8103k

—oo—

— BLONDYNKI LUBIĄ barwę niebieską, gdyż
uwydatnia ona wdzięk jasnych włosów. Również
przy potrawach podnosi się smak i wygląd przez
odpowiednie ich zestawienie. Jemy dlatego mię-
so z jarzyną, pieczeń z sałatą, potrawy mączne z
owocami, smak kawy zaś polepszamy przez do-
danie Karo-Franck, nowoczesnej aromatycznej
przyprawy w kostkach. Karo-Franck jest czymś
nadmierzającym dla każdej kawy. 7854k

ba, że zachodzą u Pani specjalne warunki do umo-
wienia na podstawie przepisów rozporządzenia
Min. Skarbu z 15 kwietnia 1935 r. Z listu Pani je-
dnak nie wynika, czy takie warunki zachodzą. Aże-
by to stwierdzić, musielibyśmy w tym celu znać
dokładnie daty wpłat, oraz wysokości wymiarów
podatkowych i okresów, których one dotyczą. Wy-
daje nam się jednak, że Pani z tych umorzeń ko-

CZY WIESZ GDZIE STAŁE PADAJĄ WIĘKSZE WYGRANE?

W SŁYNNY KOLEKTURZE

„DAR“ Kraków, św. Anny 2.

Zakup natychmiast Twój szczęśliwy los do klasy I.

Ciągnięcie 19 października

Zamówienia zamiejscowe załatwia się odwrotną pocztą

Konto czek. Nr. 408078

Odstąpienie pomnika Józefa Dietla na placu przed Ratuszem krakowskim

Wczoraj w południe nastąpiło w Krakowie
uroczyste odstąpienie pomnika Dra Józefa
Dietla, b. prezydenta miasta Krakowa, rektora
Uniw. Jag. i wybitnego uczonego.

Mimo ulewnego deszczu na placu WW. Świę-
tych, gdzie ustawiony został monumentalny
pomnik dłuta prof. Ksawerego Dunikowskie-
go, zebrały się tłumy publiczności, aby być
świadkiem uroczystości.

Pomnik osłonięty był nakryciem o barwach
białych i niebieskich. Tuż przed pomnikiem
ustawiono kilka rzędów foteli, na których za-
jęli miejsce przedstawiciele władz z wicewo-
jewodą krakowskim dr. Piotrem Małuszyn-
skim, rektorzy wyższych uczelni w Krakowie,
liczne grono profesorów i reprezentantów uz-
drowisk polskich.

Uroczystość rozpoczęła się odśpiewaniem
przez chór miejski, przy akompaniamencie or-
kiestry miejskiej, poloneza Chopina, po czym

rażę oddźwięk nie tylko w Krakowie, ale w całym
kraju. Dzięki tym wspólnym wysiłkom mógł pow-
stać ten pomnik stworzony ręką wielkiego artysty,
pomnik godny wielkiej artystycznej tradycji Kra-
kowa.

Nie ośmielam się wszystkim tym, którzy do jego
wzniesienia się przyczynili, dziękować, bo społe-
czeństwo, które umie oddać hołd prawdziwej za-
słudze, sobie tym samym chlubnie wystawia świad-
ectwo, a poczucie spełnienia obowiązku cennie-
sze jest od przygodnej podziękii.

Aulę Uniwersytetu Jagiellońskiego zdobi jedno z
największych arcydzieł Matejki, portret Józefa
Dietla, z którego twarzy bije ta niezłomna wola,
energia i stanowczość, które go cechowały. To sa-
mo znamię hartu ducha, siły i mocy człowieka,
który nie ugiął twardego karku wobec zaborcy,
nadał postaci Józefa Dietla twórcę tego pomnika.

Oddajemy go w wieczną opiekę Zarządowi Mia-
sta Krakowa. Niechaj będzie świadectwem hołdu
współczesnych dla niezapomnianych zasług Józefa
Dietla, a dla potomnych symbolem, niech im bę-
dzie przypomnieniem wzoru wielkiego obywatela,
gorącego patrioty, który dobrze się zasłużył Ojczy-
źnie.

Po skończonym przemówieniu rektor dr.
Kostanecki dokonał odstąpięcia pomnika.

Z kolei przemówił prezydent miasta dr. M.
Kaplicki, wywodząc m. in.:

„Kraków ma być miastem pomników — mawiał
ten, którego pamięć i zasługi uczciliśmy dopiero co
odsoniętym monumentem. Ale głosząc tak Dietl,
jako prezydent miasta, dążył do jego rozwoju na
wszystkich — śmiało rzec można — odcinkach sa-
morządowej pracy.

Rektor Józef Dietl, jeśli chodzi o Kraków, posia-
dał swe własne niezłomne credo, wedle którego
działał — a jako prezydent miasta rządził, i sądzi,
że w uroczystej chwili obecnej przede wszystkim
przypomnieć należy nabrzmiałe gorącym uczuciem
słowa, jakie wypowiedział Józef Dietl w r. 1866 do
Radnych Mejskich, po wyborze na prezydenta Kra-
kowa.

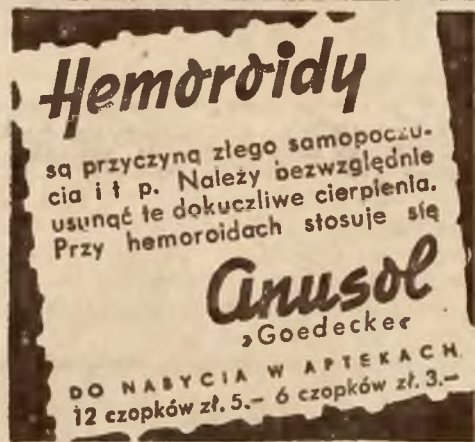
Kraków nowożytny przodować musi innym mia-
stom: inteligencją, ruchem umysłowym i tym du-
chem legalnej swobody i obywatelskiej godności,
które niezbędnymi są warunkami podźwignięcia
naszych miast i miasteczek“.

Tak wysoko oceniał rolę Krakowa jego Wielki
Prezydent.

Nie sposób w krótkim okolicznościowym prze-
mówieniu omówić, ani choćby wymienić ogromny
dorobek Krakowa za prezydentury Rektora Dietla.
Dbał On, aby miasto było — jak mawiał — czyste,
zdrowe, i ozdobne, Zainicjował i podwaliny poło-
żył pod Muzeum Narodowe. Wielką wagę przywią-
zywał do podniesienia szkolnictwa, ochrony zabyt-
ków, rozwoju przemysłu, handlu i rękodzieła, ure-
gulowania Wisły. W każdej z tych dziedzin osią-
gnął bardzo wiele.

Dziś przypada mi, jako Prezydentowi Krakowa,
przejąć pomnik w wieczystą opiekę. Czynie to w
obecności przedstawicieli władz, rodziny Rektora
Józefa Dietla, w obecności znakomitego Twórcy te-
go pomnika i Komitetu, któremu zawdzięczamy je-
go ufundowanie. Dziękując Czciogodnemu prezesowi
rektorowi Kostaneckiemu i wszystkim, którzy
przyczynili się do wzniesienia dzieła, które jeszcze
bardziej utrwali pamięć Wielkiego Prezydenta Kra-
kowa pragnę — w obecności tak licznie zgroma-
dzonego obywatelstwa naszego miasta — zakończyć
swe przemówienie zdaniem, jakie Józef Dietl
wypowiedział o samorządzie: „Samorząd tylko
gminy — mówił Dietl — co się w następnych po
sobie pokoleniach odmładnia — stanowi niespożyty
i trwałą siłę Państwa“.

Po odśpiewaniu „Gaude Mater“, przemówił
jako ostatni rektor U. J. dr. Lehr-Spławiński,
po czym uroczystość została zakończona złoże-
niem wieńców u stóp pomnika.

zabrał głos prezes Komitetu Obywatelskiego
rektor dr. Kazimierz Kostanecki, wywodząc
m. in.:

„Spłacamy dzisiaj dług wdzięczności, a jeżeli
spłacamy go w 60 lat od chwili zgonu Józefa Die-
tla, to dowód, że pamięć jego zasług przeszła do
potomności, że ostała się wobec sądu historii, któ-
ra zaliczy go do czołowych postaci czasów poro-
zbiorowych wśród bojowników o wolność

Józef Dietl zasłynął jako znakomity uczonego. Co-
raz liczniejsze prace, wykazują jak wybitnie i
wszechstronnie przyczynił się do rozwoju nauk le-
karskich na Uniwersytecie Jagiellońskim, do roz-
woju nauki polskiej, ojcem balneologii polskiej go
nazywają, bo on pierwszy społeczeństwu wskazał
i udostępnił skarby zdrojowisk polskich.

Na szerszą arenę weszła działalność Dietla z
chwilą wyboru na Rektora Uniwersytetu Jagielloń-
skiego. Nie zapomniana jest niezłomna walka jego
o polskość Uniwersytetu.

Wybrany jednogłośnie pierwszym prezydentem
Krakowa ujął w silne ręce ster spraw jego, widząc
w nim „dumą narodu, wielki pomnik dziejowy, o-
promieniony majestatem przeszłości, serce i ogni-
sko życia narodowego“.

Na wszystkich stanowiskach, na których pracował,
Józef Dietl wycisnął piętno swej indywidual-
ności, dzierżąc wysoko sztandar polskości dążył do
raz wytkniętych celów z niezłomną wolą i nawet
uporem.

Inicjatywa Pana Prezydenta Miasta, aby zasługi
Józefa Dietla uczcić tym pomnikiem, znalazła go-

rzystać nie będzie mogła. Jedyłą rzeczą, którą Pa-
ni może w Swęj sprawie zrobić, to — wniesienie
indywidualnej prośby o umorzenie zaległości — z
dokładnym przedstawieniem sytuacji Pani i ze
wskazaniem dowodów stwierdzających tę sytuację.

Szturmowcy wiedeńscy zmuszą żydów do opuszczenia mieszkań

Londyn, 8. 10. ŻAT. „Times” donosi z Wiednia, że w związku z uroczystościami z okazji zajęcia Sudetów wielu szturmowców wtargnęło w nocy do mieszkań żydowskich w dzielnicy Döblin, nakazując Żydom, aby opuścili mieszkania w ciągu 24 godzin, gdyż w przeciwnym razie czeka ich Dachau lub coś gorszego. Porywani zwrócili się do policji, która przyrzekła interweniować, lecz na razie żadnych kroków nie poczyniła. „Times” donosi zarazem, że z Dachau powróciło do Wiednia przeszło 40 osób.

Obrady wielkiej rady faszystowskiej

Rzym, 8. 10. PAT. Wielka rada faszystowska na swym wczorajszym posiedzeniu wieczornym przyjęła dwa projekty ustaw o reformie rady narodowej korporacji i o utworzeniu izby faszystowskiej i korporacyjnej. Izba deputowanych z chwilą zakończenia 29-tej legislatury zostaje zniesiona i zastąpiona będzie przez izbę faszystowską i korporacyjną. Senat i izba ta współpracować będą z rządem nad tworzeniem ustaw. Izba składać się będzie z członków wielkiej rady faszystowskiej, rady narodowej partii faszystowskiej i rady narodowej korporacji. Członkowie senatu i akademicy wioscy nie będą mogli należeć do tej izby. Członkowie rad narodowych korzystają z prerogatywy, ustalonych dla deputowanych i przestają wchodzić w skład izby faszystowskiej i korporacyjnej z chwilą, kiedy przestają należeć do rad, powołanych do utworzenia tej izby. Oba projekty ustaw zostaną zbadane przez radę ministrów, która odbędzie się 7 listopada.

Hitler jedzie z Sudetów do Saarbrücken

Berlin, 8. 10. PAT. Donoszą tu z Patschkau: Kanclerz Hitler na zakończenie swej pierwszej podróży po Sudetach bawił dziś w Patschkau, gdzie przed południem odbył szereg konferencji. Konrad Henlein, który towarzyszył kanclerzowi Hitlerowi, odjechał do Reichenberg. Kanclerz Rzeszy opuścił w południe Patschkau, udając się do Saarbrücken, gdzie weźmie udział w jutrzejszych manifestacjach.

* * *

Karlsbad, 8. 10. PAT. Premier feldmarszałek Goering przybył dziś na teren Egerlandu. Przed południem premier bawił w Eger, a następnie udał się do Karlsbadu.

Zwolnienie prof. Tuka

Praga, 8. 10. PAT. W tych dniach zwolniony został spod dozoru policyjnego b. poseł stronnictwa autonomistów słowackich, prof. Tuka, który w swoim czasie skazany był na 15 lat więzienia pod zarzutem zdrady stanu na rzecz ościennego państwa. Prof. Tuka, którego proces miał miejsce mniej więcej przed 10 laty, przebywał ostatnio ze względu na zły stan zdrowia w jednym z sanatoriów, pozostając jednak pod dozorem policyjnym.

Posiedzenie komisji delimitacyjnej czesko-węgierskiej

Bratysława, 8. 10. PAT. Premier i minister spr. zagr. rządu słowackiego dr. Tiso oraz minister sprawiedliwości w gabinecie słowackim Durczanski wyjeżdżają jutro rano do Komarna, gdzie o godz. 19-ej rozpocznie się pierwsze wspólne z Węgrami posiedzenie komisji delimitacyjnej.

Przed rozwiązaniem Skupczyny

Białogród, 8. 10. (R). Premier Stojadinowicz po audiencji u ks. regenta Pawła na zamku Brdo powrócił do stolicy. Od dłuższego już czasu mówi się w Białogrodzie o możliwości przedterminowego rozwiązania Skupczyny, której kadencja wygasa 5 maja 1939 r. Choć w sprawie tej nie ogłoszono żadnego oficjalnego oświadczenia, uważają tu za rzecz b. prawdopodobną, że izba zwołana zostanie w najbliższych dniach, aby przyjąć do wiadomości dekret o rozwiązaniu. Nowe wybory odbyłyby się 11 grudnia.

Cel ustawy o uboju rytualnym nie został osiągnięty!

Warszawa, 8. 10. (A) W ostatnim numerze „Polski Gospodarczej”, oficjalnego organu Ministerstwa Przemysłu i Handlu ukazał się artykuł o konieczności propagandy odżywiania się wedle zasad racjonalnej gospodarki narodowej. W artykule tym znajduje się ciekawy ustęp na temat rezultatu ustawy o uboju rytualnym. Ustęp ten stwierdza, że główny cel tej ustawy, którym było potaniecie mięsa, nie został osiągnięty, a stało się to przede wszystkim z powodu opo-

ru szerokich rzesz chrześcijańskich konsumentów mięsa, którzy i nadal nie chcą spożywać mięsa przedniego. W ten sposób chrześcijańscy rzeźnicy muszą i obecnie sprzedawać za bezcen rzeźnikom żydowskim przednie ćwiartki mięsa.

Ustawa, której wprowadzenie związane było z tak olbrzymim nakładem pracy i kosztów, minęła się zupełnie z celem, powodując poza tym ogólne zmniejszenie się konsumpcji mięsa w Polsce.

Uchodźcy austriaccy w Brnie muszą opuścić Czechosłowację

Londyn, 8. 10. ŻAT. Wysoki Komisarz dla spraw uchodźców niemieckich Neil Malcolm otrzymał od komitetu pomocy uchodźcom w Brnie telegram donoszący, że 700 uchodźców austriaccy w Brnie otrzymało od władz czechosłowackich nakaz opuszczenia kraju do środy 12 bm. Sir Neil Malcolm natychmiast podjął w tej sprawie interwencję u ambasadora czechosłowackiego w Londynie, p. Masaryka.

Konieczność szybkiego rozwiązania problemu uchodźców

Londyn, 8. 10. ŻAT. „Daily Herald” donosi, że prezydent Roosevelt wystosował telegram do premiera Chamberlaina, podkreślając konieczność szybkiego załatwienia sprawy uchodźców. Prezydent Roosevelt wyraża życzenie, aby jak najrychlej podjęto kroki, zmierzające do rozwiązania tego problemu.

Sąd Najwyższy uchylił wyrok w sprawie adw. Kowalskiego

Warszawa, 8. 10. (Sin.) Sąd Najwyższy rozpatrywał sprawę adwokata Kowalskiego, prezesa Stronnictwa Narodowego i Antoniego Czernika, byłego radnego miejskiego w Łodzi, oskarżonych przez prokuraturę łódzką o wzniesienie okrzyków na posiedzeniu rady miejskiej w Łodzi w dniu 28 stycznia 1937, pochwalających zabójstwo Szymona Chelmińskiego przez Antczaka. Sąd Okręgowy w Łodzi oskarżonych uniewinnił.

Na skutek apelacji prokuratora Sąd Apelacyjny w Warszawie skazał obu oskarżonych po 6 miesięcy aresztu z zawieszaniem. Od wyroku tego oskarżeni wnieśli kasację. Na dzisiejszej rozprawie prokurator wniósł o oddalenie kasacji. Sąd Najwyższy wyrok Sądu Apelacyjnego uchylił w całości. Wobec powyższego sprawa będzie rozpatrywana powtórnie przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w zmienionym komplecie.

Pożyczka wewnętrzna w Belgii

Bruksela, 8. 10. PAT. Rząd belgijski emituje z dniem 17 bm. nową pożyczkę wewnętrzną na kwotę 1 miliarda franków. Obligacje pożyczki będą oprocentowane w ciągu pierwszych 10 lat na 3½ proc., poczynając zaś od 11-go roku na 4 procent.

Wpływ z pożyczki ma posłużyć na częściowe pokrycie wydatków budżetu nadzwyczajnego za rok 1938 w sumie 2,5 miliardów franków, przeznaczonych głównie na finansowanie zbrojeń, budowy kanału Alberta itd.

Jeżeli chodzi o pokrycie dość poważnych wydatków, wyłożonych w ostatnich czasach na cele częściowej mobilizacji, to nastąpi to prawdopodobnie w drodze przyznania kredytów dodatkowych.

Zgon zwycięzcy Atlantyku

Berlin, 8. 10. PAT. Zuany lotnik niemiecki kpt. Herman Koehl, który w r. 1928 wraz z bar. von Huehnfeldem i irlandzkim pułkownikiem Fitzmaurice dokonał pierwszego przelotu Oceanu Atlantyckiego ze wschodu na zachód, zmarł dziś rano.

— We wschodniej Karelji w miejscowości Impilahti nad jeziorem Ładoga pojawiły się liczne stada wilków, które porwały kilkanaście sztuk bydła oraz napadły na dzieci wieśniaków, które cudem uniknęły śmierci. Tak wielkiej ilości wilków nie widziano w tamtych stronach już od kilkudziesięciu lat.

— W Białogrodzie krąży pogłoska, że przewodca chorwackiej partii chłopskiej dr. Msczek był niedawno przyjęty przez ks. regenta Pawła.

Przesunięcia w korpusie dyplomatycznym Japonii

Tokio, 8. 10. (R) Japońskie ministerstwo spraw zagranicznych wysłało depezę, odwołując ambasadora japońskiego w Berlinie Szigemori Togoh, który ma być mianowany ambasadorem japońskim w Moskwie.

Agencja Domei donosi, iż gen. Hiroshi Ozima, attache wojskowy japoński w Berlinie został mianowany ambasadorem w Niemczech na miejsce Szigemori Togoh. Jednocześnie generał Torasziro Kawwabe został attache wojskowym w Berlinie.

Przelot samolotów sowieckich nad Koreą

Tokio, 8. 10. (R) Donoszą o nowym fakcie przelecenia ponad granicą koreańską 3-ch samolotów sowieckich, które ukazały się nad Keiko, granicznym miastem koreańskim. Samoloty te, które wyruszyły z Nowokijewska, w drodze powrotnej przez czas dłuższy leciały nad terytorium mandżurskim, zanim powróciły do Sowietów.

300 tys. uciekinierów z Sudetów

Warszawa, 8. 10. (Sin.) Z Pragi donoszą, że liczba zbiegłych uciekinierów z kraju Sudetów przekroczyła już 300.000 osób. Bardzo wielu uciekinierów zdołało wziąć ze sobą za ledwie nieco bielizny i żywności, pozostawiając na miejscu cały swój dobytek.

Pogrzeb prof. Zdziechowskiego

Wilno, 8. 10. PAT. Dziś odbył się w Wilnie uroczysty pogrzeb zmarłego przed kilku dniami prof. dr Mariana Zdziechowskiego.

Delegaci ludowców w stolicy

Warszawa, 8. 10. (Sin.) Na dzień dzisiejszy zapowiedziane było posiedzenie N. K. W. Stronnictwa Ludowego. Do Warszawy przybyło wielu delegatów kongresowych z różnych stron Polski, m. in. również dr. Jedliński, zwolniony w ubiegłym tygodniu z więzienia przemyskiego. W ciągu całego dnia dzisiejszego toczyły się wśród ludowców konferencje i rozmowy o aktualnych sprawach politycznych, w szczególności omawiano fakt wizyty prezesa Rataja u Marszałka Śmigłego-Rydza.

Polski system prawny rozciągnięty zostanie na Zaolzie

Warszawa, 8. 10. (Sin.) W najbliższych dniach odbyć się ma posiedzenie Rady Ministrów w sprawie rozciągnięcia polskiego systemu prawnego na Śląsk Zaolzański. Na podstawie dekretu Prezydenta R. P. Śląsk Zaolzański przyłączony będzie administracyjnie do województwa śląskiego.

Umowa zbiorowa w bankowości

Warszawa, 8. 10. (Sin.) Jak już donosiliśmy, związek pracowników bankowych wystąpił do Ministerstwa Opieki Społecznej z wnioskiem o nadanie mocy obowiązującej umowie zbiorowej zawartej przez 7 banków z pracownikami w roku 1937. Umowa ta gwarantuje minimum płac w wysokości 250 zł, trzynastą pensję i automatyczne awanse. Kilka warszawskich banków, które do tej umowy nie przystąpiły, zgłosiło sprzeciw do władz nadzorczych przeciwko temu wnioskowi.

Wzrost wywozu węgla kamiennego

Warszawa, 8. 10. PAT. Wywóz węgla kamiennego w wrześniu r. b. wyniósł 983 tys. ton wobec 965 tys. ton w sierpniu r. ub. i 982 tys. ton we wrześniu r. ub. Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego zagranicę wynosiła w mies. sprawozdawczym około 38 tys. ton, a zatem wzrosła w porównaniu z sierpniem o 0,5 tys. ton.

Polska nabywa tytoń w Grecji

Warszawa, 8. 10. (Sin.) Do Salonik wyjechała delegacja Polskiego Monopolu Tytoniowego dla przeprowadzenia zakupów większych trans portów tytoniu greckiego wartości przeszło 2 miliony zł. Wzmiemian za tytoń Grecy nabędą w Polsce węgiel oraz wyroby metalurgiczne.

Czesi opuszczają Śląsk zaolzański

Katowice, 8. 10. (K) Ze Śląska Zaolzańskiego donoszą: Na pozostałych terenach jeszcze nie objętych przez oddziały wojska polskiego, panuje ożywiony ruch ewakuacyjny. Urzędnicy likwidują swoje mieszkania i przenoszą się z rodzinami do Czech. Wszystkie zakłady przemysłowe chronione są przez oddziały czechosłowackie przed sabotażem. W akcji ewakuacyjnej nie zauważa się, by wywożono narzędzia i maszyny stanowiące inwentarz fabryczny. Nastrojów zwątpienia ludności polskiej o zajęciu zapowiedzianych terenów przez władze polskie rozpióły eskadry bombowców polskich, które krążyły wzdłuż granic zajętych terenów.

Okradła siostrę

Katowice, 8. 10. (K) Policja chorzowska aresztowała prezeskę „Frauenbundu“ w Chorzowie, Hildegardę Penschok pod zarzutem wykradzenia jej siostrze kwoty 7.750 zł. Penschokowa jest znaną jako czynna działaczka „Volksbloku“.

Przywłaszczył sobie 5 tys. zł.

Katowice, 8. 10. (K) Przed sądem okręgowym w Chorzowie odpowiadał w dniu dzisiejszym b. kasjer KKO w Brzezinach Śląskich, Lea Duda pod zarzutem przywłaszczenia so-

„Przygotowujcie się do walki”**Odezwa b. sen. Wiesnera do Niemców zaolzańskich**

Katowice, 8. 10. (K) Prezes Jungdeutsche Partei w Polsce, b. sen. Wiesner wydał do Niemców na Śląsku Zaolzańskim odezwę, w której zaznacza, że los ich jest obecnie ściśle związany z losem Niemców w Polsce. Odezwa ta kończy się słowami: Bądźcie wierni waszej

ojczyźnie i przygotujcie się do walki w jednym szeregu z nami. W tej walce nie będziecie odosobnieni, albowiem za wami jest światopogląd narodowo-socjalistyczny, którego reprezentantem jest obóz młodoniemców w Polsce...

Przeciw oddaniu Niemcom Tanganiki

Londyn, 8. 10. (Sin) Przywódca kolonistów angielskich w Tynii (Afryka) lord Scott przesłał rządowi stanowczy protest przeciwko próbom oddania Niemcom Tanganiki. Lord Scott powołuje się przytem na fakt, że 3.000 Niem-

ców tej kolonii domaga się powrotu pod protektorat niemiecki, i zastrzega się, że 21.000 kolonistów angielskich i południowo afrykańskich Tynii nie dopuści do przejęcia tego terytorium przez Niemcy.

Estonia proklamuje neutralność

Ryga, 8. 10. (t) Donoszą z Tallina: Na posiedzeniu estońskiej rady ministrów przyjęty został projekt ustawy o neutralności państwa, który głosi m. in., że w wypadku konfliktu okręty wojenne państw biorących udział w tym konflikcie, tylko w specjalnych momentach i to za specjalną zgodą rządu estońskiego mogą zatrzymać się w portach estońskich. Zabrania się zawiązywania do portów uznanych za wojenne. Samoloty tychże

państw nie mogą w razie konfliktu przelatywać nad Estonią. Wojska zaś tych państw nie mogą w żadnym wypadku używać terytoriów Estonii jako bazy do działania przeciwko swoim wrogom.

Projekt ten wzorowany jest na analogicznej ustawie, uchwalonej przez państwa skandynawskie i będzie przedłożony izbom ustawodawczym.

Echa sądowe powstania w Maroku

Casablanca, 8. 10. PAT. Donoszą z Tangeru: Po zakończeniu śledztwa w sprawie wzniesienia powstania zbrojnego w Maroku hiszpańskim w dniach 13 i 15 września przez grupę Hiszpanów tangerskich oraz tuziemców oraz wykrycia składów broni, odbyło się pierwsze posiedzenie sądu międzynarodowego.

Podsądni w liczbie 58 osób odpowiadają z aresztu.

Obrona wniosła cały szereg dodatkowych dokumentów, mających udowodnić, że chodzi tu o wyprawę myśliwską wspomnianej grupy ludzi, co się zaś tyczy broni, to nie ma ona

nic wspólnego z aresztowanymi.

Tak też tłumaczyli się wszyscy aresztowani Hiszpanie, natomiast tuziemcy składali sprzeczne zeznania.

Przyjmując powyższe pod uwagę, sąd postanowił zwolnić chwilowo z więzienia 18 Hiszpanów i 17 tuziemców do czasu ponownego rozpatrzenia tej sprawy z obowiązującym mel dowaniem się w policji raz na tydzień, pozostałych zaś zatrzymać w więzieniu oraz przeprowadzić dalsze dodatkowe śledztwo.

W wyniku ekspertyzy okazało się, że cała broń jest pochodzenia czechosłowackiego.

Katastrofalna burza nad Irlandią

Bublin, 8. 10. (O) Burza, która szalała nad Irlandią w ciągu kilku dni z rzędu, wyrządziła ogromne straty w zbiorach i w komunikacji oraz spowodowała wylewy wód i szereg wypadków z ludźmi. Irlandia okazała się prawie całkowicie izolowana od świata zewnętrznego a komunikacja telefoniczna i telegraficzna pomiędzy Dublmem i Belfastem, Londynem i Liverpoolem została przerwana. Wichur na lądzie przekraczał siłę 60 mil na godzinę, dochodząc niekiedy do 100 mil na

morzu. Statki z Anglii przychodziły z opóźnieniem od 4 do 11 godzin (normalnie przejazd trwa od 3 do 9 godzin). Dużo okrętów zawróciło z drogi, szukając schronienia w portach. Powalone drzewa zatarasowały drogi, utrudniając albo uniemożliwiając połączenia wewnętrzne. Komunikacja lotnicza została wstrzymana. W niektórych miejscowościach wichur porzywał dachy z domów. Ustalenie strat potrwa przez czas dłuższy.

bie 5.000 zł. W wyniku rozprawy sąd skazał Dudę na półtora roku więzienia i 500 zł. grzywny.

Start „Gwiazdy Polski“ odroczoney

Zakopane, 8. 10. PAT. Według danych obserwatorium meteorologicznego w Dolinie Chocholowskiej, w dniu jutrzejszym panować będzie pogoda z zachmurzeniem niewielkim, lecz przy dość silnych wiatrach w górach tak, że start balonu stratosferycznego na jutro ani na pojutrze nie jest przewidywany.

Zasądzenie 4-ch endeków w Warszawie

Warszawa, 8. 10. (A) W nocy ze środy na czwartek policja warszawska aresztowała czte

rech członków Stronnictwa Narodowego, którzy rozlepiali na murach miasta podburzające ulotki. Wśród aresztowanych znajdują się dwaj członkowie zarządu okręgowego Stronnictwa Narodowego w Warszawie, Aleksander Smolarek i Zbigniew Michalski. Wszyscy czterej byli dziś sądeni przez Starostwo grodzkie, które skazało ich po 7 dni bezwzględnej aresztu i 50 zł. grzywny.

Donoszą z Tokio: Od 2 dni 500 robotników nie ustaje w akcji ratunkowej w kopalni węgla Yubari, gdzie w jednym z szybów znajdują się zasypani górnicy. Dotychczas wydobyto ciała 125 zabitych w katastrofie. Nadzieje na uratowanie reszty zasypanych 34 górników są znikome. Ogółem ofiarą katastrofy padło 186 górników, w tym 27 rannych.

WIECZORY TEATRALNE

Szalom Alejchem w barwnej szacie groteski Teatr żydowski w Krakowie: „GOLDGREBER“

Komedia w czterech aktach Szaloma Alejchema

Małe miasteczko żydowskie w dawnej Rosji carskiej po prostu oszalało. Jednemu z wodzirejów miasteczka zjawił się we śnie ojciec, przypominając mu, że na starym cmentarzu zakopany jest skarb Napoleona. A w dodatku znalazł młody chłopiec na tymże właśnie starym cmentarzu złotą monetę z epoki Napoleona. Wszystkich ogarnia gorączka złota. Rozumie się, że gorliwe poszukiwania kończą się niczym, ale akcja komedii kończy się happy-endem. Nie będę tej akcji streszczał, powiem tylko tyle, że prześwietlona jest dobrotliwym humorem Szaloma Alejchema, który właściwie nie był rasowym autorem dramatycznym — nie pozwalała na to wrodzona jego epickość — ale zawsze stwarzał ludzi żywych na tle barwnie podmalowanego środowiska. To miasteczko jest już teraz dla nas zamierzchłą przeszłością. Teraz nawet najmniejsze miasteczko zwrócone jest twarzą ku rzeczywistości. Dziś spólnia narodowa szuka cudu w opanowaniu tej rzeczywistości, w uświadomieniu sobie swej roli dziejowej.

I dlatego każdy dramat repertuaru klasycznego ze stanowiska teatralnego jest ciekawym problemem. Można go potraktować jako dokument historyczny, a wówczas jedynym kryterium jest wierność w odtwarzaniu ducha i tła epoki. Takie ujęcie jest niejako retrospektywną lekcją historii, ale zawiera w sobie niebezpieczeństwo nudów dla szerszej publiczności. Można jednak przeszłość stylizować, narzucić na nią barwny płaszcz groteski, popatrzeć na nią roześmianymi oczyma dystansu. Ta druga metoda jest bardziej chyba odpowiednią dla Szaloma Alejchema, który dzięki temu, że był wielkim poetą, patrzył już na swą współczesność oczyma dystansu. W całej jego twórczości, nie tylko dramatycznej, tkwiły pierwiastki groteski, nie wykoszlawiającej jednak rzeczywistości. Dziwna to była fizjognomia twórcza naszego wielkiego humorysty! Widział fantastyczność chagallowską żydostwa współczesnego sobie, ale kochał też tę swoją galerię soczystych typów i typków przeniesionych niejako żywcem z ulicy na deski teatru. Był w nim i Menachem Mendel, uganiający się za chimerą szczęścia, i pełen zgody wewnętrznej Towie Mleczarz. Widział fantastyczność życia żydowskiego, ale nie umiał nienawidzić. Były więc w nim i dystans i bliskość, dlatego tak trudno uchwycić ten właściwy istotny ton utworów Szaloma Alejchema. Nie wystarczy sam tylko realizm, a rzetelny reżyser musi dociec do podglebia tej na pozór tylko prostej, w gruncie zaś rzeczy skomplikowanej twórczości artystycznej.

Weichert wybrał niejako trzecią możliwość: barwność widowiskową. Wytrawny znawca sceny zrozumiął, że sam tylko realizm byłby krzywdą i zwięzieniem możliwości tkwiących w Szalomie Alejchemie. Ale wyczuł też i to, że sama groteska byłaby wypaczeniem, a więc też i krzywdą dla Szaloma Alejchema. Stworzył więc coś w rodzaju syntezy, kładąc główny nacisk przede wszystkim na walory czysto widowiskowe. Zmontował więc widowisko barwne, radujące oko i ucho widza, a kierując się pietyzmem dla wielkiego naszego klasyka nie uronił jego ciepła. Taka synteza jest niebezpiecznym eksperymentem, bo mimo woli wytworzyła się pewna niejednorodność stylu. Niektóre postacie były realistyczne, a inne świadomie przeszarżowane w kierunku groteski. Wzrędnymi spektaklowymi podyktowane zostały też rozmaite wstawki muzyczno-choreograficzne.

Weichert potraktował komedię Szaloma Alejchema jako komedię muzyczną, ale treść i forma nie zawsze się z sobą zlewają. W komedii muzycznej muzyka jest niejako duszą utworu, wyrażając z niego organicznie. Tęgo zrostu organicznego nie ma w ujęciu Weicherta, a te że tak powiemy dygresje muzyczno-choreograficzne są tylko konstrukcją, świadomie narzuconą utworowi.

A może jednak Weichert ma rację, bo w rezultacie otrzymaliśmy utwór rozśpiewany, rozłańczony, iskrzący się dowcipem i fascynujący nas soczystością kolorytu. Widowisko jest doprawdy czarujące, a zachwyty publiczności był szczery. Można więc dać utwór na prawdę artystyczny i równocześnie zabawić publiczność. Jest to jeszcze jeden dowód niepotrzebności, ba szkodliwości „szundu“, bawiącego w sposób tak nikczemnie tani, p. t. publiczność. Inscenizacja i reżyseria Weicherta jest dowodem wielkiej kultury arty-

Depesza Waad Leumi do prezydenta Weizmanna

Jerozolima, 8. 10. (ZAT) Waad Leumi wystosował do prez. dr. Weizmanna telegram, stwierdzający, że Żydzi palestyńscy są zaniepokojeni doniesieniami o rokowaniach rządu angielskiego z Arabami w sprawie projektów, które zburzyć mogą ostatnie nadzieje narodu żydowskiego. Spokój nie może być przywrócony przez wydarcie Żydom przyznanych im praw. Jiszuw gotów jest do największych

ofiarności w obronie zagrożonych pozycji.

Jerozolima, 8. 10. (ZAT) Samoloty brytyjskie dostrzegły grupę terrorystów arabskich, którzy budowali barykady niedaleko Sakfim. Z samolotów ostrzeliwano terrorystów, 3 z nich zabito.

Niedaleko Kalkilie w toku starcia między wojskiem a terrorystami 2 terrorystów zabito a 8 wzięto do niewoli.

Ratyfikacja układu włosko-brytyjskiego?

Rzym, 8. 10. PAT. Londyński korespondent „Giornale d'Italia“ omawiając reakcję angielską na rozwój rozmów włosko-brytyjskich pisze: „W Londynie panuje przekonanie, że dnia 1 listopada prem. Chamberlain będzie mógł zwrócić się do Izby Gmin, o ratyfikację układu włosko-angielskiego z dnia 16 kwietnia b. r.“.

To samo pismo w korespondencji z Berlina

zwraca uwagę, że zdaniem czynników niemieckich, istnieje coraz większa możliwość, iż Wielka rada faszystowska, zbierająca się dziś wieczorem celem zajęcia się sytuacją polityczną, będzie mogła ustalić podstawy dla doniosłych decyzji, dotyczących stosunków włosko-angielskich.

Stanowisko Rzeszy wobec Czech

Berlin, 8. 10. PAT. „Diplomatisch-Politische Korrespondenz“ zajęła stanowisko wobec nowego państwa czeskiego, pisząc, iż powinny być rozwiązane również i inne żądania narodowościowe. Słowacy postawili Pradze swe postulaty. Od całkowitego wykonania tych żądań zależy będzie dalszy rozwój wypadków. Strona niemiecka nie ma w tym wypadku żadnych innych zainteresowań, prócz tego, by w tej części Europy zniknął przedwojenny stan, jaki panował w Macedonii. Wyrażane jest życzenie,

by nastąpiło to szybko. Dopóki los Węgrów na tych obszarach nie zostaje zlikwidowany na podstawie zasad samostanowienia, nie można uważać, iż droga do uspokojenia została zapewniona. Pomiędzy Słowakami a Niemcami karpaccimi wydaje się, iż istnieją pocieszające możliwości, których następstwem będzie konstruktywna współpraca. Nie należy wątpić, że Słowacy zdają sobie sprawę, iż naród niemiecki przyczynił się do ich walki o wolność.

Plebiscyt na Rusi podkarpackiej

Budapeszt, 8. 10. PAT. Prasa wieczorna cytuje artykuł „Daily Mail“, według którego plebiscyt na Rusi podkarpackiej w wyniku akcji dyplomatycznej Włoch ma być zapewniony. Pisma wskazują, że udział w delegacji czeskiej do

rokowań z Węgrami ministra bez teki w rządzie Syrový'ego Parkany'ego zdaje się wskazywać, że pertraktacje w tym sensie będą niebawem podjęte.

Rokowania o pożyczkę angielską dla Czechosłowacji

Londyn, 8. 10. PAT. Do Londynu przybyła delegacja finansowa Czechosłowacji celem owarowania rokowań w związku z gospodarczą rekonstrukcją kraju. W skład tej delegacji wchodzi Pospizil, b. gubernator czeskiego Banku Narodowego, Peroutka, b. minister handlu, obecnie dyrektor Banku Narodowego, Malý,

naczelnik wydziału dewizowego i Preiss, prezes Živnostenska Banka.

Sir Robert Vansittart ustąpił?

Londyn, 8. 10. PAT. Wiadomość, jaka ukazała się w paryskim „Oeuvre“, jakoby główny doradca dyplomatyczny rządu brytyjskiego, sir Robert Vansittart ustąpił, spotkała się z kategorycznym zaprzeczeniem Vansittarta i Foreign Office jako całkowicie pozbawiona podstaw.

stycznej. Świadczy o tym cyzelowanie szczegółów. Gdy np. młoda dziewczyna odczytuje list z Ameryki, a wszyscy za nią powtarzają treść listu, popadają w specyficzną psalmodię żydowską, albo gdy służąca Zełda, opowiadając o samobójstwie swej siostry, niepostrzeżenie przechodzi w ton płaczki, z którego wyrwają ją ostra uwaga gospodyni. Takich właśnie finezyjnych szczegółów jest mnóstwo w tej barwnej i rozkosznej inscenizacji i reżyserii Weicherta. Widziałem „Goldgreberów“ swego czasu w Warszawie, ale dzięki bogactwu właśnie szczegółów i doskonałości wyczelowanej „robocie“, bawiłem się znowu tak serdecznie, jak na premierze w Warszawie.

A aktorzy rozumieją intencję reżysera. Są ze sobą nie tylko świetnie zgrani, ale stanowią jak gdyby orkiestrę symfoniczną, rozłożoną na mnóstwo głosów i tonów. A więc jest i soczysty ton realizmu w postaci Lewiego Mozgwojera, którą z takim umiarem i pełnią prawdy odtwarza p. Hajblum, któremu tak rozkosznie basuje jego adjutant Mendel w ujęciu p. Wołowczyka; jest przeżabawna kostyczność w sposobie przemawiania i zachowania się p. Ziegelbauma jako „litwaka“, jest i zamasztyta rubaszność dawnego stupajki carskiego w ujęciu p. Wertheima i pańska fanaberia szlachcica polskiego w ujęciu p. Stołera. Realizm na pograniczu prawie już groteski daje nam bardzo utalentowana pani Gudys w posta-

ci rozgadanej i nie wiedzącej, w jaki sposób spało na nią szczęście nowego zamążpójścia, a świadomą szarżą bynajmniej jednak nie rażącą, przeciwnie, nawet wcale interesującą przesiąknięta jest postać służącej w ujęciu pani Fakel; nawskróś realistyczne są natomiast sylwetki żony Mozgwojera w ujęciu pani Szafer, jej córki w ujęciu pani Szeftel, której strój w pierwszych aktach trąci nieco tylko groteską, Amerykanina w ujęciu p. Wołowczyka, mełameda w ujęciu p. Wertheima, rabina w ujęciu p. Stopera, młodego chłopca w ujęciu p. Wulfena. Na osobną wzmiankę zasługuje lichwiarz małomiasteczkowy, z którego p. Glickson stworzył ciekawą challagowsko-fantastyczną sylwetkę.

Ramy muzyczne dla tego barwnego widowiska stworzył najbardziej chyba ludowy z kompozytorów żydowskich p. Kohn, a zwarte i interesujące skróty dekoracyjne znany malarz p. Brauner. Skróty te tracą nieco na swej wyrazistości na naszej scenie, bo pomyślane były dla teatru bez kurtyny i bez sceny, rozgrywanego się we wszystkich prawie kątach sali teatralnej. Ten eksperyment teatru „symultanicznego“ musiał niestety na naszej scenie odpaść.

Reasumując: widowisko nie tylko barwne, lecz i w całym tego słowa znaczeniu interesujące.

M. KANFER

Kronika krakowska

DYZURY APTEK

Dziś mają dyżur dzienny apteki: Rynek gł. 13, Karmelicka 23, Starowiślna 77, Lubicz 7.

Dziś mają dyżur dzienny i nocny apteki: Szecepańska 1, Mikołajska 4, Stradom 6, Senatorska 5, Krowoderska 74, Kalwaryjska 27, Madalińskiego 7.

Nowy dar dla Muzeum Narodowego w Krakowie

Władysław Rola Kłosowski, em. radca Województwa Krakowskiego, ofiarował Muzeum Narodowemu w Krakowie dwa piękne dzieła sztuki. Są to portrety Zofii z Królickich Rola Kłosowskiej pędzla Stanisława Rejchmana i Wandy z Berskich Rola Kłosowskiej pędzla Aleksandra Augustynowicza.

Ofiarodawca zaznaczył, że składa w darze ku uczczeniu wiekopomnej chwili objęcia w posiadanie Ziemi Zaolzańskiej portrety dwóch kobiet, których myśl, serce oraz praca społeczna skierowane były przez całe ich życie dla dobra Ojczyzny.

Preferowanie eksportujących importerów przy podziale kontyngentów przywozowych

Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie zawiadania firmy interesowane, że Ministerstwo Przemysłu i Handlu ustaliło prowizorycznie następujące zasady preferowania przy podziale kontyngentów przywozowych firm importerskich, prowadzących równocześnie działalność eksportową.

1) przydziały dodatkowe należą się wyłącznie tym importerom eksportującym, którym zgodnie z obowiązującymi przepisami, przysługuje prawo uzyskania pozwoleń przywozu.

2) dodatkowe przydziały winny dotyczyć wyłącznie tych artykułów, które wchodzi w zakres importu, uprawianego dotychczas przez firmę uzyskującą je. Wyjątki od tej zasady będą indywidualnie ustalane przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

3) przydziały dodatkowe należą się eksportującym importerom, których działalność eksportowa podpada pod następujące kryteria:

- bezpośrednie dokonywanie eksportu,
- stały charakter eksportu,
- wywóz na rynki wolnodewizowe i nie w transakcjach wiązanych; wywożący na rynki clearingowe i w transakcjach wiązanych winni otrzymywać przydziały dodatkowe tylko o tyle, o ile dokonają poza tym eksportu odpowiadającego punktom a) i b) na rynki wolnodewizowe.

4) preferowanie opiera się na podwyższaniu przydziałów eksportującego importera, wynikających z podziału kontyngentów bieżących o 15 proc. przy czym zasadnicze przydziały uzyskujących przydziały dodatkowe, nie mogą być niższe od najwyższej sumy przydziałów, uzyskanych w jednym z ostatnich 3-ech okresów kontyngentowych przez daną firmę z kontyngentów przywozowych danego artykułu z danego kraju. Wyjątek w tym względzie będzie zachodził w przypadku podziału kontyngentu niższego niż ogół kontyngentów uruchamianych w okresie kontyngentowym, który w myśl poprzedniego zdania został przyjęty za bazowy dla danego eksportującego importera: w tym przypadku minimalny jego przydział zostanie proporcjonalnie zredukowany. Stosowanie preferencji nie może doprowadzić do przekroczenia wysokości dzielonego kontyngentu.

Powyższe zasady będą stosowane zarówno przy podziale centralnym jak i regionalnym.

5) importerów trudniących się również działalnością eksportową z tym, że ubiegający się o dodatkowy przydział z tytułu dokonywanego eksportu powinni tę okoliczność uwidocznic specjalnie na podaniach o pozwolenie przywozu.

Podjęcie komunikacji do i przez Czechosłowację przez stacje: Muszyna i Ławoczne

Z dniem 8. X. br. został podjęty ruch pasażerski, bagażowy i towarowy między Polską a Czechosłowacją, w obrębie D. O. K. P. Kraków przez stację graniczną Muszyna, oraz w obrębie D. O. K. P. Lwów przez stację graniczną Ławoczne.

Urzędowanie poczty w Bieżanowie

Z dniem 20. października wprowadza się w życie telekomunikacyjną agencję pt. Bieżanów pow. Kraków, urzędowanie od godz. 8—18 w dni powszednie, w miejsce dotychczas obowiązujących godzin urzędowych od 8—12 i 15—21. Godziny urzędowe w niedziele i święta pozostają bez zmiany.

WYBORCY! KONTROLUJcie i REKLAMUJcie WASZE PRAWO WYBORCZE

W OBWODOWYCH KOMISJACH WYBORCZYCH.

Okres reklamacji tylko do 13-go! Lokale Wyborcze na afiszach

Dr I. Schwarzbart -- kandydatem Reprezentacji Zjednocz. Żydostwa Małopolski zach. i Śląska na posła na Sejm w okręgu 81.

W dniu wczorajszym odbyło się w Krakowie plenarne posiedzenie Reprezentacji Zjednoczonego Żydostwa zach. Małopolski i Śląska, w skład której wchodzi: Krajowa Organizacja Syjonistyczna zach. Małopolski i Śląska, organizacja syjonistów-ortodoksów „Mizrachi“, Syjonistyczna Socjalistyczna Partia Pracy „Hitachdut“, organizacja ortodoksów „Aguda“, organizacja kobiet żydowskich „WIZO“, Związek Stowarzyszeń Kupieckich zach. Małopolski, Krakowskie Stowarzyszenie Kupców, Stowarzyszenie Drobnych Kupców, Wojewódzki Związek Rękodzielników Żyd., Stowarzyszenie rękodzielników „Szomer Umonim“, żydowskie zrzeszenia wolnych zawodów jakoteż reprezentanci żydowskich sfer przemysłowych.

Zebrań przewodniczył wiceprezes stowarzyszenia kupców r. Izak Halpern. Prezydium Reprezentacji, obejmujące reprezentantów wszystkich ugrupowań przedłożyło Reprezentacji pisemny wniosek, aby Reprezentacja wystawiła na kolegium wyborczym okręgu 81 kandydaturę mec. dra Ignacego Schwarzbarta na posła na Sejm. Reprezentant org. Hitachdut złożył deklarację, w której uzależnił akces wyborczy swego stronnictwa od definitywnego stanowiska, jakie zajmie wobec wyborów demokracja polska. Następnie Reprezentacja jednomyślnie uchwaliła wystawić na kolegium wyborczym okręgu 81 kandydaturę mec. Dra Ignacego Schwarzbarta na posła na Sejm z tego okręgu.

Wyborcy! Kontrolujcie i reklamujcie Wasze prawo wyborcze!

Spisy wyborców do Sejmu zostały już wyłożone do wglądu w biurach obwodowych Komisji Wyborczych, gdzie można je przeglądać codziennie do dnia 13 października br. w godzinach od 16 do 21 (od 4-tej do 9-tej wieczór).

Każdy wyborca może przeglądać i stwierdzić czy nazwisko jego jak i jego znajomych zostało umieszczone na liście i czy zostało umieszczone poprawnie. W razie pominięcia względnie nieodpowiedniego umieszczenia w spisie wyborców przysługuje wyborcy prawo w imieniu własnym, a także w imieniu swych krewnych i znajomych wniesienia reklamacji odpowiednio udokumentowanych. Lokale Obwodowych Komisji Wyborczych, do których przynależne są odpowiednie ulice, podane są

do publicznej wiadomości w specjalnych afiszach, rozlepionych na tablicach ogłoszeniowych.

Żydzi! Wyborcy!

Nie pozbawiajcie się prawa wyborczego! Kontrolujcie czy nazwiska Wasze i Waszych znajomych umieszczone zostały na liście wyborczej! Reklamujcie Wasze prawo wyborcze!

KOMITET WYBORCZY

Reprezentacji Zjednoczonego Żydostwa Małopolski zachodniej i Śląska w Krakowie.

* * *

Wszelkich informacji i wyjaśnień w sprawach reklamacji wyborczych udziela biuro przy ul. Wielopole 9, parter. Tel. 108-84 i 160-96.

15 wypadków szkarlatyny

W Wydziale Zdrowia Publicznego Zarządu Miejskiego w Krakowie zgłoszono od dnia 2. X. 1938 do dnia 8. X. następujące choroby zakaźne: błonica 9 wypadków, błonica 15, dur osutkowy 1, krztusiec 2, zimnica 1, róża 1, odra 1.

Samobójstwo w Jaśle

Wczoraj wieczór popełniła samobójstwo przez rzucenie się pod przyjeżdżający z Krakowa pociąg osobowy Hermina Wolczańska, lat 24, zamieszkała w Jaśle. Przejeżdżający pociąg zmiął dziewczynę pod koła. Powód samobójstwa nie ustalony.

Samobójstwo nauczycielki na „torze śmierci“

Wczoraj przed południem na t. zw. torze śmierci w Bronowicach pod Krakowem popełniła samobójstwo młoda kobieta.

Pod koła przejeżdżającego pociągu rzuciła się 21-letnia Antonina Raźna, nauczycielka, zamieszkała przy ul. Kawiorów w Krakowie.

Poniosła ona śmierć na miejscu — gdyż koła pociągu zmasakrowały ją straszliwie.

Przyczyna rozpaczliwego kroku nie została na razie ustalona.

Amator śliw

Leser Iser (lat 26) handlarz, zam. przy ul. Berka Joselewicza 20, został zatrzymany za kradzież 9 skrzynek śliw, wartości 276 zł, na szkodę Franciszka Grzywacza, rolnika, zam. w Radziechowicach pow. Myślenice.

Srebro do właściciela — złodzieje do kryminału

Eismann Herman f. Silberman (lat 28), handlowiec, zam. przy ul. Szerokiej 35 i Jan Bała (lat 18) robotnik, zam. w Woli Duchackiej 17 zostali zatrzymani za kradzież garderoby i srebra, wartości 400 zł na szkodę Joanny Freindlich, zam. przy ul. Dietla 113.

Posiedzenie stałego komitetu parlamentarnego

Praga 8. 10. PAT. Posiedzenie stałego komitetu parlamentarnego, reprezentującego w czesie między sesjami parlament, zwołane zostało na poniedziałek 10 bm.

Demobilizacja w Czechosłowacji

Praga, 8. 10. PAT. Jako pierwsze zarządzenie w kierunku demobilizacji armii czechosłowackiej, premier gen. Syrový nakazał przed kilku dniami zwolnienie z szeregów dwóch roczników rezerwy z tym, że dalsze decyzje w sprawie demobilizacji powzięte będą stopniowo przez dowództwo siły zbrojnej. Obecnie ogłoszono, że demobilizacja dwóch roczników została ukończona i zapowiedziano, że w najbliższym czasie przeprowadzona zostanie stopniowa demobilizacja wszystkich pozostałych w szeregach rezerwistów.

Rozmowa hr. Ciano — bar. Villani

Rzym, 8. 10. PAT. Minister spraw zagranicznych Ciano odbył konferencję z posłem węgierskim baronem Villani.

Krakowskie noce...

W godzinach nocnych przeprowadziły organa P. P. obławę na terenie miasta Krakowa, w czasie której zatrzymano 30 osób do stwierdzenia tożsamości i za wykroczenia przeciwko porządkowi publicznemu. Wśród zatrzymanych znajdują się poszukiwani przestępcy.

— KURS L. O. P. P. W poniedziałek 10 b. m. godz. 19.15 rozpoczyna się bezpłatny kurs informacyjny L. O. P. P. w lokalu Zw. Żydów Ucz. Woli o Niepodległość Polski, Rynek gł. 12. II. p.

Z teatru, literatury i sztuki

— Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO. Dziś po południu pełna humoru komedia J. Korzeniowskiego „Stary mąż”. Wieczorem powtórzenie interesującej sztuki M. Acharda „Korsarz”. Jutro w poniedziałek z powodu przedstawienia dla młodzieży szkolnej (wysprzedane) wieczorem przedstawienia nie będzie. We wtorek, po cenach niższych, świętna komedia R. Niewiarowicza „Gdzie diabeł nie może...”

— „HALKA” St. Moniuszki daje Opera Krakowska na inaugurację sezonu operowego, w poniedziałek 17 bm.

— „GOLDGREBER” SZALOMA ALEJCHEMA W TEATRZE NA BOCHENSKIEJ. Pierwsza preniery „Goldgreber” komedii muzycznej w czterech aktach Szaloma Alejcema, w wykonaniu zespołu art. „Najteatru”, zdobyła przebojem krakowską publiczność teatralną. Arcyzabawna komedia znakomitego humorysty żydowskiego, doskonała reżyseria dr M. Weichert'a, wysoki poziom gry aktorskiej, piękna, melodyjna, na motywach ludowych oparta muzyka Henocha Kona oraz tańce żydowskie układu Lei Rotbaumówny uczyniły z „Goldgreberów” widowisko barwne, wesołe i ciekawe. Dziś dwa przedstawienia, o godz. 4-tej po poł. po cenach niższych i o godz. 9-tej wieczór. Przeprowadza biletów od godz. 10 rano przez cały dzień przy kasie teatru.

— KSIĄZKA LEONA GOLDFINGERA p. t. „Moja Wizja” (Bar-Kochba XX w.) ukaże się wkrótce. Równocześnie wyjdą tłumaczenia tej książki w języku hebrajskim, angielskim i niemieckim.

REPERTUAR TEATRU MIEJSKIEGO

Niedziela, godz. 4 pop.: „Stary mąż”, godz. 8 wiecz.: „Korsarz”.

TEATR ŻYDOWSKI, BOCHENSKA 7.

Niedziela, godz. 4 pop. i 9 wiecz.: „Goldgreber”.

CYRK STANIEWSKICH (obok boiska Cracovii)

Niedziela 2 przedstawienia: godz. 4.30 pop. i 8.30 wiecz.

REPERTUAR KINOTEATRÓW

ADRIA: „Druga młodość” (K. Junosza Sępowski).

APOLLO: „Granica” (Barszczewska, Zellchowska i in.).

ATLANTIC: „Mateczka” (Molly Picon, E. Sternbach, Maks Bożyk, Ruth Turkow, M. Oppenheim).

LOPP: „Świecznik królewski” (William Powell) oraz „Huragan”.

MUZEM: „Nowe przygody Tarzana”.

PROMIEN: „Nawrócony grzesznik” i „Złote kobiety”.

STELLA: „Łódź śmierci”.

SZTUKA: „Bitwa na Broadwayu” (Victor McLaglen — Brian Donlevy).

UCIECHA: „Robin Hood” z Errolem Flynnem i Olivią de Havilland.

WANDA: „Profesor Wilczur” (K. J. Sępowski, Barszczewska i inni).

PRZYJMUJEMY DYWANY PERSKIE

do naprawy strzyżenia i frendzlowania

TSALNIA DYWANÓW
Kraków, Józefa 2
tel. 173-98

Różne

„EXPRESS” Pralnia Chemiczna, Artystyczna Farbiarnia — czyści, farbują po najniższych cenach — Kraków, Stradom 10. Telefon 210-04. 4916g

PRZECIEŻ tylko pralnia „Stella” pięknie czyści, farbują, Kraków, Gołębia 2. 7306k

FORTEPIANY, PIANINA STROLI NAPRAWIA konserwują Rom, Bożego Ciąła 14, telefon 148-79. 5724k

WYRABIAM swetry, pulowery damskie i męskie, suknie i kostiumy z wełny własnej lub klientów, po cenach najniższych według najnowszych modeli. Hamner, Kraków, Krakowska 13 w podwórku. 4955g

Poczta szyfrowa inseratowa
nadaje wrzucić w słoisko całego dnia
tylko do skrzynki
wmurowanej w bramie przed „Nowym Dziennikiem” a którą opróżnia się 6 razy dziennie.

FACHOWCY

Stale myślą i pracują dla urody Pani

produkcję z cebulek lilii białej mikroskopijnie miłki nieszkodliwy, nie zatykający porów, naturalny w 14 odcieniach karnacji

huder

ABARID

WYKWINTNE obłady na 1 zł wydaże inteligentna rodzina żydowska. Brzozowa 12/3. 2249k

SREBRNE przedmioty reperuje i odnawia Wytwórnia „Herzog” Kraków, BERKA JOSELEWICZA 2. tel. 163-07. 6091k

CHORZY NA PRZEPUKLINE. Długoletni specjalista M. Landau, Kraków, Dietla 44. I p. wykonuje opaski przepuklinowe różnego rodzaju suspenzoria. opaski po operacji ślepej kiazki — Przyjmuje wszelkie reperacje. Posiada II-czasę podsiętkowania. 4866k

LOS z KOLEKTURY WOHLMANA przyniesie Ci bogactwo!

SPRÓBUJ RAZ — A PRZEKONASZ SIĘ!!

Wybierz i zamów jeden lub więcej z poniższych szczęśliwych numerów:

1094	31280	123414	1095	32638	123416
5281	34211	42165	91042	42170	91050
5290	36791	43880	124671	91026	9743
36795	48384	124671	91026	9743	36795
48384	124688	36850	124672	91060	99345
48388	17560	37538	29002	37549	141871
50740	104469	37995	29003	29004	40016
141874	60202	60204	104470	29005	40017
91059	86247	29010	104476	91036	104485
40018	31271	31275	104490	113800	42162
91032	91037	117247	117254	91028	i zamów

w starej i niezmiernie szczęśliwej kolekturze
Kantor wymiany

J. WOHLMAN — PRZEMYSŁ

PL. NA BRAMIE 12.

UWAGA: Losy wysyłamy tylko po wpłaceniu należności z góry na PKO. 146.961.

NIE ZWLEKAJ! — CIĄGNIENIE 19 bm. 7261k

UDOWODNIONYM jest, że największy wybór maszyn do pisania biurowych — walizkowych posiada „Maszynodom”, MAX LÖWENSTEIN, Kraków, Zwierzyniecka 4. 7157k

NARESZCIE wynaleziono niezawodny środek do usuwania zmarszczek koło oczu, jest nim krem „AVIV”. — Już do nabycia w drogeriach i perfumeriach. — Cena zł 1.50.

PRADNIA dla ZWIERZĄT b. okręg. lek. weter H STERNSCHUSSA, Kraków, Al. Słowackiego 66, telefon 205-84. 5882k

POGOTOWIE krawieckie FENOMEN czyści, prasuje, naprawia, cena reklamowa, Kraków, Stradom 11. Tel. 201-87. 5906k

FR. JOGAŁŁA czyści chemicznie, farbują wszelką garderobę — najsolidniej i najtaniej. Kraków, Dietłowska 98, tel. 141-65, Grodzka 2 w podwórku. 6678k

ZAKŁAD Fryzjerski Miódowa 24 Lola — wykonuje pierwszorzędnie Ondulacje trwałe zagranicznymi aparatami według najnowszych modeli cena zł 5.— Żelazkowa 0.70, Waleczki 0.50, Ondulacja ntioniona 1 zł, Man'cure 0.50, tlenienie 1.50, farbowanie 8 zł, brwi, rzęsy 0.80. Upraszam uprzejmie o liczne odwiedziny mego za kładu. 7268k

GABINET RACJONALNEJ KOSMETYKI JULI STRAWCZYŃSKIEJ ŚW. JANA 18, TEL. 211-92. 4679g

PRZYSTAPIĘ jako spółnik do pensjonata w Kryniczy — Zakopanem na zimę. „Par” Katowice, pod „30-letni fachowiec”. 7314k

FIRANKI, Kapy, serwety oraz kompletne urządzenia wewnątrz poleca ARTYSTYCZNA PRACOWNIA POLI FREYLIHOWEJ, Kraków KARMELICKA 7, OFICYJNA tel. 188-45. 5749k

DO AUSTRALII ZAKATWIAM WIZY PORYTOWE

Zapytania kierować do Adm „Nowego Dziennika” sub „Australia 12927”

Zdrowowiska

RABKA pensjonat BECK Wills „Porębianka” — cały rok otwarty. Telefon 259. 4516g

Matrymonialne

INTELIGENTNY, przystojny kawaler na stanowisku, pozna majątną, zdecydowaną, chętnie cudzoziemką — (Amerykankę). el matrymoniały. Oferty do Admin. „Nowego Dziennika” pod „12927” 4729g

Lokale

LOKAL handlowy lub przemysłowy Starowińska 64 — do wynajęcia. Wiadomość: telef. 175-26. 4929g

POKÓJ nowoczesny, frontowy I p., centralne ogrzewanie bez mebli do wynajęcia, Rzeszowska 8 m. 4. 4913g

KOMFORTOWY, cichy pokój, sytuowany do wynajęcia. Zyblikiewicza 12 m. 2. 7296k

CZTEROPOKOJOWE pełnokomfortowe mieszkanie, II piętro, Długa 74 do wynajęcia. 6927k

TRZECHPOKOJOWE mieszkanie — oras LOKALE SKLEPOWE. Nowy dom. — Centralne ogrzewanie. Krakowska 21. 7279k

LOKAL z ubikacją na sklep lub pracownię zaraz do wynajęcia. Kraków, ul. Stradomska 7. Łozorca wskaże. 4689g

ULICA JABŁONOWSKICH 3/4 Pełnokomfortowy pokój, wykwiłtne utrzymanie — wolny. 4954g

POKÓJ 2-osobowy, niekrapujące wejście z korytarza, śródmieście Poselska 20 m. 19 do wynajęcia. 7318k

POSZUKUJĘ zupełnie samodzielnej wychowawczyni z dłuższą praktyką do 15 miesięcznej dziewczynki. — Zgłoszenia z opisami świadectw, — Kraków, Skrzytka poczt. 394. 4841g

WSPÓLNY pokój dla panielek wojny. Dietla 111. m. 7. 2276k

Przetargi publiczne

OGŁOSZENIE PRZETARGU. Wydział Powiatowy w Chrzanowie ogłasza na dzień 14 października 1938 r. godz. 11-ta publiczny przetarg ofertowy na dostawę: 1) 16.000 sztuk płyt chodnikowych o wymiarach 50x50x6 cm. w tym 4.000 połówek, 2) 300 m sześci. piasku gruboziarnistego do budowy ścieżek rowerowych na drodze państw. Nr. 13⁵ odcinek Chrzanów—Trzebinia. Bliższych szczegółów udzieli Powiatowy Zarząd Drogowy w Chrzanowie.

PRZETARG. Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Katowicach ogłasza publiczny przetarg pisemny na przebrukowanie drogi załadkowej na st. Mikołów. Warunki przetargowe, oraz kosztorys są do nabycia w pokoju Nr 318 głównego budynku Dyrekcji Kolei przy ul. Dworcowej 1, za opłatą 2.— zł. Wadium obowiązuje w wysokości 3 proc. od oferowanej sumy. Otwarcie ofert nastąpi w dniu 17 października o godz. 12-tej w budynku D. O. K. P., pokój Nr 312.

OGŁOSZENIE PRZETARGU. Wydział Powiatowy w Chrzanowie ogłasza na dzień 15 października 1938 r. o g. 11-tej nieograniczony przetarg na dostawę: 1000 sztuk progów sosnowych normalnych dług. 2.60 mtr., 15 cm. wysokości, o podstawie dolnej 25 cm, odkrywe górnej 15—16 cm, według obowiązujących przepisów dla budowy boazerii normalnotorowej w Okleśnej, z dostawą loco wagon stacja Okleśna. Bliższych szczegółów udzieli Powiatowy Zarząd drogowy w Chrzanowie.

URZĄDZONY lokal kawiarz-niany osterpokojowy do wynajęcia. Kraków, Zgłoszenia telefoniczne 131-50. 4929g

POKÓJ z przedpokojem oddzielny dwuosobowy, nadający się również na biuro do wynajęcia. Poselska 24 m. 4. 4939g

SŁONECZNY pokój, osobne wejście, utrzymanie, la sienka — wolny. Wrzesińska 6/10. 4940g

MIESZKANIE 3 pokojowe, komfortowe w okolicy Stradomia poszukiwane. Ewent. zaplącę przeprowadzke. — Poważne zgłoszenia: telefon 177-38. 4945g

POKÓJ komfortowy z kuchnią w Krakowie poszukiwany. — Zgłoszenia pod „12794” do Admin. „Nowego Dziennika”. 4897g

POKÓJ piękny, duży, ewentualnie dwa łączne, umeblowane, komfort, centralne ogrzewanie — wolne. Telefon 136-09. 7331k

DUŻY lokal przemysłowy — parter, Dietla 91 (wodociąg, gas — prad). 7338k

POKÓJ komfortowy z utrzymaniem — bez do wynajęcia. Łobzowska 47/7. 7337k

WSPÓŁLOKATORA do pełnokomfortowego pokoju — z osobnym wejściem. Brzozowa 7 m. 8. 4936g

LOKAL na lekki przemysł lub biura, centralne ogrzewanie, gaz, elektryka. Zgłoszenia telefoniczne 108-52. — Skrzytka poczt. 416. 4937g

2 POKOJE kuchnia, komfort, III. p. Pańska 116 — wolne 1-go listopada. 4938g

LOKALE handlowe, Grodzka 10, parter i I piętro — zaraz do wynajęcia. Wiadomość telefonicznie 119-63 od godz. 4—7 popoł. 4808k

PIĘKNY, pełnokomfortowy słoneczny pokój, łazienka, częściowe utrzymanie, wolny. Kremerowska Bochna. nowy dom bez numeru. m. 10. 4857g

POKÓJ komfortowy, telefon dla pana z utrzymaniem lub bez podnajme. — Długa 17, m. 4. 7326k

Najpewniejszą lokatą jest wkładka oszczędnościowa
złożona
W SPÓŁDZ. BANKU KREDYTOWYM
Kraków, STRADOM 15.

Interesy handlowe
SKLEP kolonialno-owocowy w dobrym punkcie do sprzedania. Zgłoszenia pod „Dobrze zaprowadzony - 19778“ Admin. „Nowego Dziennika“ 4887g

DO solidnego prosperującego przedsiębiorstwa przystąpię z kapitałem 5.000 do 9.000 i współpraca. Zgłoszenia pod „12782“ do Admin. „Nowego Dziennika“ 4885g

SPRZEDAM do natychmiastowego odebrania — dobrze aspirowany od lat 40 handel skór wyprawionych w okolicy Bielska. Powodem sprzedaży jest podeszły wiek. Zgłoszenia pod adresem „Handel skór“ Bielsko poste restante 7307k

CELEM założenia fabryczki lakierów nitrocelulozowych oraz kauczukowych — wszelkiego rodzaju — poszukuje fachowiec z 25.000. Poważne zgłoszenia „8299“ Biuro Ogłoszeń Stattera, — Bynek 8. 7823k

Kupno
HAILO. Telef. 168-21. Garderobę noszoną kupuje, płacę najwyższe ceny. Goldberg — Gazowa 11. 4629g

Sprzedaz
OBUWIE męskie z oryginalnych skór angielskich najnowszych modeli poleca Dziadoń, Długa 4 — Mickiewicza 41. 4926k

REWOLWERÓWKI do freziny 18 m/m toczenia o precyzyjnym wykonaniu produkują znane Zakłady mechan. D. KWART Warszawa — Nowolipki 6 tel. 11-46-51. 7026k

WYPRAWKI niemowlęce, Bielizna, Konfekcja dziecięca najtaniej Obständer — Bynek 11. 6151k

ŁÓZKA POŁOWE ŻELAZNE zakupisz — naprawisz — NAJTANIEJ, Tapicer Wełgowa 1. 3. 5677k

KAMIENICA dwupiętrowa, wjazd. CENTRUM HANDLOWE, dochód 7.400.— cena 80.000.— długoterminowa 30.000.— gotówka 27.900.— POŁÓWKĘ kamienicy — trzechiętrowej, — blisko DWORCA, SKLEPY, dochód DWUNASTOPROCENTOWY, cena 49.000.— gotówka 40.000.— sprzedaje BIURO RUBINA, Kraków, Wielopole 26. Telefon 171-78. 7333k

ODOISKI usuną niezawodnie „RIGO“, 50 groszy Drogeria SCHAPSENSOHN. Kraków, Płac Nowy. 8475k

DYWANY ręczne perskie krajowe CERATY, linoleum, kapy, chodniki dla hoteli, OBICIA MEBLOWE i Jekoracyjne, PŁACHTY na wozy. — Ceny wyjątkowo okazyste. — Na raty i gotówkę. Halpern, Poselska 18. 7247k

BIURO POSNERA - BALKENA KRAKÓW, SEBASTIANA 7, TELEFON 143-63 sprzedaje korzystnie REALNOSCI.

KAMIENICA nowa, trzechiętrowa, pełnokomfortowa, obok Alei SŁOWACKIEGO, dochód ROCZNY 8.800.— cena 105.000.— GOTÓWKA z 80.000 —

KAMIENICA nowa, trzechiętrowa, LUKSUSOWO wykończona, ogród, dochód roczny 8.100.— cena 100.000.— gotówka 80.000.—

KAMIENICA trzechiętrowa, pełnokomfortowa, 87 pokoi, ŚRÓDMIEŚCIE Krakowa, dochód roczny 9.000.— cena 73.000.—

PARCELA, działka HANDLOWA, 18 metrów frontu, do budowy według najnowszych rozporządzeń, cena 52.000.— Biuro czynne cały dzień. Informacji udziela BEZPŁATNIE. 7338k

CZY WCIĄŻ JESZCZE SZUKASZ

nożyka w nadziei, że wynajdziesz w końcu najlepszy?

Jedna próba przekonanie Cię że nożyk „Niebieski Gillette“ jest naprawdę niezrównany ze względu na wygodę i długotrwałość w użyciu.

Logika radzi. Interes wskazuje. Kupujcie „Niebieskie Gillette“.

NIEBIESKIE GILLETTE
PASUJĄ DO WSZELKICH APARATÓW GILLETTE

Nauka i wychowanie
ANGIELSKA korespondencja, tłumaczenia etc. — KARMEL — KOLETEK TRZY. 4883g

PRZEDSZKOLE IMMERGLÜCKÓWNYCH — SEBASTIANA 8 czynne przyjmujące dalsze zgłoszenia. — ŚWIETLICA POPOŁUDNIOWA dla DZIECI SZKOLNYCH, pomoc w nauce, spacer. 4920g

FRANCUSKIEGO naukę wszystkich słojai podaje Mgr. Maria Dzikowska oboco z KARMELÓWKĄ 9 m. 12 6738k

PROFESOR gimnazjalny — Kraków, Soltka 11. Przedmioty gimnazjalne, handlowe, hebrajskie, stenografia 5318k

„OGRÓDEK DZIECIECY“ KARMELÓWEJ i MALI RUBINSTEIN, SEBASTIANA 12 przyjmuje zgłoszenia TAKZE NA POPOŁUDNIA od 3-6 Rytmika, hebrajskie. 7126k

PRZEDSZKOLE TWÓRCZE pod kierown. Meli Grünshlag przy szkole rytmiki i plastyki Doroty Birstenbinler Zajęcia w PIĘKNYM OGRÓDZIE, RYTMIKA i ORKIESTRA perkusyjna. Zgłoszenia: Podwale 7 II p. telefon 310-73. 4922g

OSTATNIE WPISY NA ULGOWE KURSY GIMNAZJALNE 1) w zakresie KLAS 6 GIMN. oraz EGZAMINU DOJRZAŁOŚCI staro ustroju (po raz ostatni) 2) w zakresie I-II. III-IV NOWEGO TYPU. — 3) w organizacji KURS LICELNY HUMANISTYCZNY Metoda korespondencyjna „Globus“ BEZ OPUSZCZANIA STAŁEGO ZAMIESZKANIA. PROFESOROWIE PAŃSTWOWI NOWOWPISUJĄCYM się do DNI 14 niżka na ZŁ 14.— MIESIĘCZNIE KAŻDY 10 BEZPŁATNIE. Prospekty darmo. — Na odpowiedź znaczki. — „STUDIUM“ — KRAKÓW, ul. SŁOWACKIEGO L. 1. UWAGA: Wyprowadzają kompletów skryptów kl. V—VI. VII—VIII za bezcen. Zastępców przyjmujemy za wysoką prowizją. 7328k

DO BAR-BICWA przygotowuje rutynowany hebraista. Udziela też korepetycji z zakresu wszystkich przedmiotów szkoły powszechnej, gimnazjum, liceum. Zgłoszenia pod „4883g“ do Admin. „Nowego Dziennika“ 4883g

RODOWITA WIEDENKA Z MATURĄ WIEDENSKĄ angielska udziela lekcji niemieckiego i angielskiego. Przygotowuje młodzież szkolną do egzaminów. Hotel „Royal“, pokój 72. 4915g

POPULARNE KURSY KROJU i SZYCIA dla początkujących rozpoczynają się w „OGNIKU PRACY“ dnia 119 b. m. (środa) o godz. 5 popoł. Wpisy i informacje Skawińska Boczna 7. Tel. 158-21. Zniżki kolejowe dla dojeżdżających. 7346k

MATEMATYKI, — fizyki, chemii —zakres gimnazjum, liceum, matura każdego typu — przygotowuje słuchacz III. roku filozofii. — Zgłoszenia „Matematyka“, Biuro Ogłoszeń Stattera, — Bynek 8. 7332k

ANGIELSKI systemem własnym, wypróbowanym. Prof. dr Roman Thorn, Grodzka 42. 4900g

Kursy Handlowe Grysztana Sarego 12 WPISY codziennie

KURSY KROJU, modelowania szydeł koncesjonowane Elwiry Halpern-Sitese Rowej, absolwentki Wiener Moden-Akademia. — Nauka najnowszym systemem. — Świadczenia ukończenia. — Osobny kurs konfekcji dziecięcej i dla pracujących zawodowo Wpisy trwają: Kraków — KRUPNICZA 18. 4854g

PROPAGANDOWE KURSY STENOGRAFII POLSKIEJ, NIEMIECKIEJ i maszynopisma dla uczniów i uczniów wyższych studiów handlowych oraz absolwentów i absolwentek gimnazjum rozpoczyna się w najbliższych dniach pod KIEROWNICTWEM ZOFII SCHÖNGUTOWNEJ W.W. Sw. 8 — front. I piętro. Wpisy codziennie od godz. 9—6, tel. 109-97. 6894k

TANECZYCI — NAUCZ SIĘ przed karnawalem. INDYWIDUALNIE — WIADOMOŚĆ: Telefon 145-80. 4903g

ZDOLNY uczeń liceum poszukuje lekcji z zakresu klas gimnazjalnych. Zgłoszenia telefoniczne 128-45. 7819k

NAUKA JEZYKÓW metoda Ansona zastępuje pobyt zagranicą. Na podstawie tej metody opracowany został samouczek „Argus“ zastępujący nauczyciela. Prospekty wysyła Księgarnia Lingwistyczna, Kraków, Pierackiego 21. I. 7276k

FRANCUSKIEGO języka u dziela paryżanka. Syrokomli 16 m. 10. 4980g

WZOROWE PRZEDSZKOLE Bechesówny, Kremerowska 6, czynne. Ogród, rytmika, hebrajskie. 5793k

TANI — PRAKTYCZNY KURS GOTOWANIA, PIECZENIA, PRANIA dla młodych osób poleca „OGNI-SKO PRACY“ Szkoła Zawodowa, Skawińska Boczna 7. tel. 158-21. Pierwsza lekcja we czwartek 20 bm. o 9 rano. Zniżki kolejowe dla dojeżdżających. 7294k

JEZYKÓW francuskiego, — niemieckiego, angielskiego nowe kursy 440 miesięcznie. — Wpisaniem teraz I MIESIĄC BEZPŁATNY. — „STUDIUM“ KRAKÓW — SŁOWACKIEGO 1. Samouczki z 4.—, angielski z 6. 7183k

NAUKA ANGIELSKIEGO NA ODLEGŁOŚĆ! Zadao prospektu. Prof. Dr Roman Thorn, Kraków, Grodzka 42. 4900g

ANGIELSKI — francuski — niemiecki — metoda Ansona Krowderska 5. — Złoty ch cztery miesięcznie. 4804g

WIEDŃCZYK 17-letni szuka konwersacji polskiej z niemiecką, angielską, lub francuską. Zgłoszenia: Kraków, skrytka pocz. 388. 4950g

KOREPETYTORÓW, guwernerów, siły biurowe, poleca Borsot Pośrednictwa Pracy Stow. Zyd. Siuch. U. J. „Ogulsko“ Kraków, ul. Przemyska 8. TEL. 167-64.

MĄCZKA ODŻYWCZA dla dzieci i chłopców oraz dla matek.
Wzmacnia siłę i karmienia.
CALCINFANT MADAUS
opaki oryginalne 150 g — cena zł. 4,50
Do nabycia w aptekach i drogeriach.
ODDZIAŁ BIOLOGICZNY
DR. MADAUS & CO WARSZAWA 12

UWAGA! Kupuje noszoną garderobę, obuwie, bieliznę. Płacę najwyższe ceny. — Fuks, Kraków Starowisłna 74. Telefon 210-18. 8489k

SKLEP urządzony wraz z towarami zaprowadzony kupie okazjonalnie. — Zgłoszenia pod „7317 Emigrant“ do Admin. „Nowego Dziennika“ 7317k

MASZYNE do szycia Singera używana w dobrym stanie knple. Floriańska 21 „Alwa“ i p. oficyna między 10-1 i 8-7. 4985g

UNDERWOOD — maszyny do pisania walczkowe, najnowszej konstrukcji. Reprezentacja i wyłączna sprzedaż: Ignacy Gross i Spółka, Kraków, Starowisłna 1. telef. 131-90. 412k

BIURO „MERKUR“, Kraków, Dietla 59, Telef. 176 98
KAMIENICA trzechiętrowa pełnokomfortowa. — Dochód 9.700 Gotówka 80.000.—
KAMIENICA dwupiętrowa, pełnokomfortowa bez przynależności Dochód 4.700. Cena 45.000.—
KAMIENICA nowobudowana, pełnokomfortowa. Dochód 8.700, Gotówka 27.000 Wielki wybór kamienie o raz Parcel. 4947g

FIRANKI, kapy najnowsze wzory — najtańsze ceny — Wytwórnia, Sarego 5. 4161k

PARCELE budowlane okolice PARKU KRAKOWSKIEGO NATYCHMIAST do BUDOWY sprzedaje okazjonalnie BIURO RUBINA, — Kraków, Wielopole 26. Telefon 171-78. 7334k

OKAZJA! Kamienicę NARÓŻNĄ nową (ŚRÓDMIEŚCIE KRAKOWA), dochód 19.500.— cena 210.000.— gotówka 160.000.— sprzedaje BIURO RUBINA, Kraków, Wielopole 26, Telefon 171-78. 7325k

KAMIENICA nowa, trzechiętrowa, okolica Smoleńskiej, piękny ogród, DŁUG Banku GOSPODARSTWA KRAJOWEGO 30.000.— dopłata 90.000.—
KAMIENICA nowa, superkomfortowa, dobry punkt, dochód 8.530.— cena 92.000.— wpłata GOTÓWKOWA z 65.000.— sprzedaje BIURO RUBINA, Kraków, Wielopole 26, Telefon 171-78. 7321k

FARBA OLEJNA szary stalowa, przepisowa, do malowania parkanów, ogrodzeń: FARBOBLASK, Kraków, Kalwaryjska 28. Tel.

Z AOSZCZĘDZISZ SOBIE TROSK I KŁOPOTÓW,
ZADAJĄC WYRAŹNIE I PRZYJMĄC JEDYNNIE ORYGINALNE „OLLA“ GUM?
PATENT FRANC. NR. 790 504
PATENT AMER. NR. 1039 701

ZAKOPANE

tel. **DWOREK 1382**

JOZEFA EHRLECHA

Gwarantuje miłe spędzenie świąt po cenach popularnych — Przyjmuje się zgłoszenia posiadaczy kart uczestnictwa Ligi Popierania Turystyki

Wolne posady

KORESPONDENTEM polskim niemieckim, francuskim, angielskim zostać możesz po nabyciu wzorów listów handlowych „Omega“. Prospekty wysyła Księgarnia Lingwistyczna, Kraków Piaseckiego 21/I. 7275k

POMOCNIK handlowy — podróżujący fachowiec branży papierniczej na Podhalę poszukiwany. Zgłoszenia z podaniem referencji i warunków pod „12914“ do Adm. „Nowego Dziennika“. 4953g

DENTYSTY uprawnionego (ej) lub lekarza dentysty (tkl) poszukuje się. Współpraca niewykluczona. Zgłoszenia pod „12904“ Adm. „Nowego Dziennika“. 4948g

PIERWSZORZĘDNEJ damskiej sile krawieckiej z najlepszymi referencjami ofiarują mieszkanie, utrzymanie i szeroką klientelę. Warunki do omówienia. — Oferty sub Klub Towarzystki, Będzin — Kollataja 53 (dla sekretarza). 7344k

AGENTÓW do detalicznego sprzedawania artykułu codziennej potrzeby poszukuje za prowizją. Zgłoszenia osobiste między 12—2 ul. Żuławskiego 1 m. 11. 4957g

INTELGENTNA panienska do półrocznego dziecka potrzebna. Lenartowicza 17/7. 4956g

MODNIARKA samodzielna potrzebna. Zgłoszenia Afenkraut, Stradom 17. 4944g

KONCESJONOWANE biuro buchalteryjno-rewizyjne Józef Jankielewicz, Kraków ul. Polna 12. Telefon 151-93 przyjmie praktykujące sily ze znajomością pisania na maszynie. Konieczna: ładne pismo. 4946g

PRZEDSTAWICIELE na artykuły kosmetyczne poszukiwani. „Juventas“ — Kraków, Sławkowska 23 II. 7342k

POSZUKUJE chłopca do sprzedaży papierosów. Właściciel Kawiarnia „Metropol“ Gertrudy między godz. 4 a 6. 4872g

PIERWSZY sprzedawca — działu KONFEKCJI DAMSKIEJ, władający biegłą językami polskim i niemieckim poszukiwany. W grę wchodzi wyłącznie pierwszorzędni specjaliści. Zgłoszenia z odpisami świadectw i fotografią skierować na adres „Rekord“ Biła Krak., 11 Listopada 9. 7345k

PRENUMERATA w Krakowie z odrośnieniem i bez odrośnienia oraz na prowincji i z przesyłką pocztową . . . miesięcznie zł. 4.30 kwartalnie zł. 12.90 Zagranicą z przesyłką pocztową miesięcznie zł. 7.50 kwartalnie zł. 22.50

OGŁOSZENIA. Podatą obliczeń jest 1 milimetr w jednym łamie Strona w tekście i nadesłaniem na 3 łamy po 76 milimetr. Strona za tekstem 6 łamów po 33 mm. Najmniejsze ogłoszenia drobne liczymy za 10 słów.

BILANSY — uzgodnienia księgowości — biuro GRÜNSTEINA, Kraków, Grodzka 28. 4575k

SPRZEDAWCA dekorator — samodzielna siła a branży obuwniczej poszukuje posady. Zgłoszenia pod „12749“ do Adm. „Nowego Dziennika“. 4871g

UWAGA! W centrum żydowskim, Augustiańska 3 m. 3. podnoszą oczka w pończochach — na nowoczesnej maszynie bardzo starannie i po cenach przystępnych — 4943g

POSZUKUJE posady biurowej lub kasjerki. Mogę służyć kaucją. Zgłoszenia Adm. „Nowego Dziennika“ pod „12772“. 4886g

HAFTUJE, szyje bieliznę, wyprawy ślubne, szyje bluzki szlafroków, pyjam, — spodniczek, Stockowa, Dietla 50/8. 4951g

NOWOCZESNE dekoracje okien wystawowych na wzorach zagranicznych oraz plakaty rysunkowe wykonuje. — Zgłoszenia Adm. „Nowego Dziennika“ pod Nr. „81038“. 81038k

A. NUSSBAUM

Krakow, DIETLA 45
NAJWIĘKSZY WYBÓR
DYWANÓW I CHODNIKÓW

Sprzedaż

SKŁAD towarów metalowych S A T T L E R A przeniesiony róg Stradom 2 — Gertrudy 24. telefon 147-51. 5027k

OKAZYJNA sprzedaż sukna welen, jedwabi „BŁAWATNIA“ OKAZYJNA, Krakowska 6. I. p. 8117k

NAJNOWSZE maszyny do szycia. Dogodne spłaty. — Krischer, Kraków, Zwierzyniecka 6. 6749k

RADIA: Elektrit, Philips, Kosmos i inne. Najdogodniejsze warunki. Krischer, Kraków, Zwierzyniecka 6. 6720k

TORPEDA Starowiślna 83 poleca wielki wybór kapeluszy okazyjnych jak „Hucikla“, „Habiga“, „Goeperta“. 7246k

SWETROWE maszyny — sprzedam 6/60 10/80 zagraniczne mało używane. Kraków, Zyblikiewicza 5/3. 7285k

OKAZJA! Pończochy gazowe 2.50 „Zróżdło Pończoch“ Plac Dominikański 1. 7109k

MEBLE LAKIEROWANE: PIERWSZORZĘDNE! NAJTANIEJ! Schor, Braoka 6. 7112k

NOWOOTWARTY NAJTANIEJSZY SKŁAD BIELSKICH RESZTEK oraz okazyjnych materiałów męskich i damskich J. MENTZ Kraków, Stradom 16 w podwórku. Ceny bardzo niskie. Wyłącznie wyroby białskie. 5999k

BIURO POSNERA-BALKENA
Kraków, SEBASTIANA 7
Telefon 143-63

sprzeda

następujące **REALNOŚCI:**
NIEBYWAŁA okazja! Kamienica nowa, pełnokomfortowa blisko KARMELICKIEJ, dochód roczny 12.800, cena 120.000, gotówka 95.000.
NARÓZNIK nowy SUPERLUKSUSOWY komfort, — SRÓDMIEŚCIE Krakowa — dochód roczny 20.000, cena 210.000, gotówka 160.000.
KAMIENICA nowa, superkomfortowa, dochód roczny 4.000, cena 53.000, gotówka 40.000, dług BGK.
KAMIENICA nowa, dwupiętrowa, pełnokomfortowa, duży ogród, dochód 5.300, cena 64.000, gotówka 49.000, korzystny dług 15.000 na 4 proc. na 15 lat.
KAMIENICA nowa, trzechpiętrowa LUKSUSOWO wykończona, blisko PKO, dochód miesięczny 710.— na 100.000.— gotówka 85.000 dług BGK.
KAMIENICA nowa, pełnokomfortowa, — przystanek tramwajowy, dochód roczny 3.600.— cena 37.000.— **GOTÓWKA** 27.000.—
Biuro czynne cały dzień Prowizja MINIMALNA. — Informacja udziela BEZ PŁATNIE. 73271

Wielka zniżka jubileuszowa! Korzystajcie wszyscy!

NAJWIĘKSZY KRAKOWSKI MAGAZYN

OBUWIA

Bracia **KLEIN** Kraków, STAROWISLNA 17

obchodzi 25-LECIE ISTNIENIA

patrz str. 13 wewnątrz numeru.

Posad poszukują

ZDOLNA krawcowa szyje w domu, po domach ładnie i tanio. S. Horszowska, Kolatek 17 m. 7.

RADIOAPARATY wykonuje, przerabia, naprawia — PRACOWNIA RADIOTECHNICZNA Ign. Freylich, Dietla 51, Telefon 119-36. 4820k

BUCHALTER bilansista i korespondent polsko-niemiecki poszukuje posady na skromnych warunkach. — Posiada 7.000.— złotych. — Zgłoszenia pod „12276“ do Adm. „Nowego Dziennika“. 4851g

KASJERKA z kaucją 2.500 zł poszukuje posady. Zgłoszenia pod „Młoda“ Biuro Ogłoszeń Stattera, Kraków, Rynek 8. 7284k

KORESPONDENT polsko-niemiecki, księgowy — poszukuje posady ewentualnie półdniowej. Zgłoszenia pod „Sumienny“ Biuro Ogłoszeń Stattera, Rynek 8. 7285k

UWAGA! Przerabiam kapelusze według najnowszych fasonów po 1.20, nowe 4 zł. Orzeszkowej 4. m. 1. 4942g

RUTYNOWANY buchalter-bilansista, ze znajomością księgowości przebitkowej, korespondent polsko-niemiecki poszukuje posady godzinowej lub całodzienniej. — Warunki skromne. Zgłoszenia: Kraków, Skrytka pocztowa 135. 7335k

NAUCZYCIELKA krawiectwa, Seminarium krawieckie, dyplom mistrzowski — długoletnia praktyka w szkolenictwie i w zawodzie — poszukuje odpowiedniej posady. Listy „Nauczycielki“ Biuro dzienników, Łódź — Hetmańska 22. 7316k

RUTYNOWANA stenotypistka polsko-niemiecka poszukuje posady zastępstwa. Zgłoszenia telef. 141-73.

HAFTOWANIE, endlowanie, mereżkowanie, obciążanie guzików, najtaniej: ul. Grodzka 25, m. 4.

WEŁNY, Jedwabie, Piłtana. Ceny bezkonkurencyjne. — Bławat Polski, Floriańska 23. 7023k

MASZYNY do pisania. Największy wybór nowych — używanych, fabryczne ceny, najdogodniejsze spłaty: Gustaw Kremler, Kraków, Floriańska 8. 3923k

„RIA“ to nazwa wykwintnych preparatów kosmetycznych w opakowaniu alu-bastrowym, które ukaza się w najbliższych dniach w sprzedaży. 7341k

OBICIA MEBLOWE, przybory tapicerskie — najtaniej Fischman, Kraków, Grodzka 8, telefon 119-34. 2894

WKŁADKI do płaskich stóp, pasy rapturowe krajowe i zagraniczne najtaniej w firmie Arnold Gronner, hurt. artykułów gumowych, sanitarnych, chirurg. i ortopedycznych. Kraków, św. Idziego 1 (róg Grodzkiej 69) telefon 118-50. 6743k

LALKI — ZABAWKI: „A KTO ZASIE PRZYJDZIE TU — TO I RADOŚĆ MOŻE MIEĆ“. Ta dewiza widnieje na naszym magazynie bogato zaopatrzonym w lalki i zabawki od pospolitych do najwykwintniejszych. Lalki „Mama“ w 10 odmianach. Gry towarzyskie. Zwierzęta wypchane. Koleje żelazne. Wózki lalkowe, rowerki, hulajnogi, wszelkich systemów straszaki. Obsługa uprzejma, ceny niskie. **FABRYKA LALEK, KRAKÓW, PIŁSUDSKIEGO 1.** Cennik na żądanie. 7324k

— Pawle, chyba nie pobierasz się ze mną z powodu mojej gotówki?
— Ależ kochanie skądże? Przecież i tak nic nie zostanie, gdy spłacę wszystkie długi swojej!

CENY w złotych: I. strona 1.25. — Tekst. 1.— Nadesłane 0.75.— Za tekstem 0.25. — Drobne od ałowa 0.10 gr. Dla poszukujących pracy 0.05 gr. Gratulacje i kondolencje do 4 wierszy zł. 5.— Ogłoszenia ślubne i zaręczynowe zł. 10.— Podziękowania lekarskie do 25 mm. zł. 10.— Nekrologi (klepsydry) do 60 mm. w I. łamie zł. 20.— Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%, za druk kolorowy 50%.

„NOWY DZIENNIK“ wychodzi codziennie, także w poniedziałki dni poświęcone.